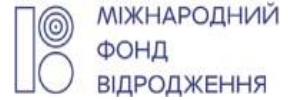

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ СТРАТЕГІЇ
РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ ТА ПЛАНУ
ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ**

Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів з її реалізації розроблений в рамках проєкту «DIY4Change для зеленого відновлення і сталого розвитку 2-х громад Миколаївщини», що реалізує ГО «Фонд розвитку міста Миколаєва» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Партнерами проєкту є Новоодеська та Шевченківська місцеві ради та місцеві громадські організації ГО «Новоодеська рада старійшин» (м. Нова Одеса), ГО «Зеленогайські ініціативи» (с. Зелений Гай, Шевченківська ТГ), ГО «Форум розвитку громадянського суспільства» (м. Київ), ГО «Природоохоронні геоінформаційні системи України» (м. Харків), Природний заповідник «Єланецький степ».

Матеріал представляє позицію авторів і необов'язково відображає позицію МФ «Відродження».

ЗМІСТ.....	3
ВСТУП.....	4
І.ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ, ПЛАНУ ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НА 2025-2027 РОКИ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	6
ІІ. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, В ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ,ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ	17
ІІІ.ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ ПІД ЧАС ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ	65
ІV. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ.....	78
V. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ	83
VI.ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, В ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В РЕЗУЛЬТАТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ З РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ ..	94
VII.ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ І ПЛАНУ ЗАХОДІВ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	101
VIII. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ	104
IX. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ ГРОМАДИ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ,У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	108
X. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТА НЕПЕРЕДБАЧЕНИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	114
XI.РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.....	115
ДОДАТОК 1 (ЗВЕДЕНИЙ ЗВІТ за результатами фокус-групи“Екологічні проблеми Новоодеської міської громади та засоби їх вирішення».....	116
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	121

ВСТУП

Стратегія розвитку Новоодеської міської територіальної громади до 2027 року та План заходів на 2024-2027рр. з її реалізації зорієнтовані на розвиток сучасної згуртованої громади з екологічно чистою територією, комфортною та безпечною для ведення бізнесу та проживання. Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року №70/1 були проголошені глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року. Для забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства й держави, досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини та громадянина Указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 року № 722 регламентовано підтримку досягнення глобальних цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки національного розвитку.

Органи державної влади України поширили дію низку міжнародних та розробили кілька національних підзаконних нормативно-правових актів, зокрема: «План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року» (затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р), «Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року» (затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р). Низка діючих документів стосуються окремих напрямів – відходів, зрошення та дренажу, управління лісами, водними ресурсами, а саме: «Національний план управління відходами до 2030 року» (затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117), «Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року» (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р), «Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022–2024 роках» (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р), «Водна стратегія України на період до 2050 року та плану її реалізації у 2022–2024 роках» (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134).

Згідно нормативними вимогами планувальні та проектні рішення мають супроводжуватися оцінками екологічних наслідків їх реалізації. Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» такій оцінці підлягає комплексний документ державного планування: Стратегія розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року та План заходів на 2024-2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 р. (далі разом – Стратегія).

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 № 2354 стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) - це процедура визначення,

опису та оцінювання можливих негативних наслідків виконання та реалізації документів державного планування (далі – ДДП) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій (за потреби – транскордонних консультацій), врахування у документі державного планування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження

документа державного планування.

Метою CEO є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування. Це системний та комплексний інструмент оцінки, що підтримує та інформує про процес прийняття управлінських рішень суб'єктами діяльності, які можуть мати можливі екологічні наслідки.

CEO здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Звіт про CEO Стратегії містить SWOT-аналіз та опис впливу реалізації Стратегії на здоров'я населення громади. При підготовці Звіту про CEO Стратегії було проаналізовано ризики виникнення соціальних конфліктів унаслідок реалізації Стратегії та констатовано: відсутність підстав для виникнення у громаді соціальних конфліктів, адже процес розробки Стратегії відбувався публічно та прозоро (через офіційний веб-сайт та офіційні сторінки ради в соціальних мережах повідомлялося про початок роботи над проектом Стратегії, визначено терміни та форми подання пропозицій до них від зацікавлених сторін, проведено відкриті розширені засідання Робочої групи, оприлюднені на офіційному веб-сайті ради проєкт Стратегії, організовано громадське обговорення).

Звіт про CEO Стратегії розроблено з врахуванням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018р. №296. Стратегія відповідає засадам державної політики України з захисту довкілля, визначеним Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» та розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 №1363-р «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року». Стратегію також узгоджено з пріоритетами та цілями стратегічних документів державного та регіонального рівня: Державною стратегією регіонального розвитку на 2021–2027 роки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695).

Стратегія розвитку Новоодеської міської територіальної громади враховує реалії сучасності, кожен проєкт з її реалізації отримав унікальне визначення у вирішеннях екологічних цілей сталого розвитку, а також пропонує комплексні рішення, що об'єднують як економічний, так і соціальний, культурний, безпековий аспекти і відповідає засадам національної екологічної політики України, визначеним законодавством. Реалізація заходів, щодо яких розробляється стратегічна екологічна оцінка, буде відбуватись з дотриманням чинних нормативних документів.

І. ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ, ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення Новоодеської міської територіальної громади за умови реалізації Стратегії. Тому об'єктом аналізу є визначені у Стратегії стратегічні, оперативні цілі та завдання.

Стратегію визначено місію Новоодеської міської територіальної громади

Новоодеська міська територіальна громада – 2027

✓ **Безпечна та інвестиційно приваблива:**
з розвинутими агропромисловим комплексом, **видобувною промисловістю, виробництвом будматеріалів та становленням індустріального парку;**
✓ **потужною регіонально креативно-туристичною галуззю та впровадженням проектів «зеленої» енергетики;**
✓ **розвитком військової бази за стандартами НАТО;**
Громада високої культури, інтелектуально розвинута, зі сформованим безбар'єрним простором, інноваційна та екологічно чиста.

Стратегічні цілі безпосередньо виникають з місії та визначають напрямки розвитку громади, в той самий час вони дозволяють зберегти чіткий поділ Стратегії, згрупувати операційні цілі. Їх реалізація в прийнятій часовій перспективі (в цьому документі – до 2027 року) повинна мати досягнення відповідного стану розвитку громади, окресленого в її місії. Реалізація всіх цілей буде вести до задоволення потреб всіх мешканців з дотриманням принципів рівності статей, без дискримінації за віковою, соціальною, професійною, політичною приналежністю чи за місцем походження.

А.Ефективна система безпеки в громаді.

Б.Підвищення ефективності використання наявного економічного потенціалу.

В. Створення комфортного життєвого простору.

Г.Покращення управління відходами та збереження довкілля.

Стратегічне бачення розвитку Новоодеської міської територіальної громади буде досягатись завдяки реалізації цих чотирьох **стратегічних цілей**, кожна з яких включає низку оперативних цілей та завдань (табл. 1)

Таблиця 1

Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань

Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027р.

	Оперативні цілі	Завдання
Стратегічна ціль А. Ефективна система безпеки в громаді	Оперативна ціль А1 Убезпечення мешканців від військової агресії	А 1.1. Створення системи укриттів соціальних об'єктів. А 1.2. Удосконалення системи оповіщення. А 1.3. Вдосконалення системи цивільного захисту ПОУ. А 1.4. Розроблення та забезпечення шляхів евакуації. А 1.5. Проведення навчальних та тренувальних заходів серед населення.

Стратегічна ціль А. Ефективна система безпеки в громаді	Оперативна ціль А2 забезпечення продовольчої безпеки(на час воєнного стану)	А 2.1. Створення баз резервування для продовольчого фонду. А 2.2. Розширення співробітництва з БФ та ГО щодо продовольчої безпеки громади. А 2.3. Створення гуманітарного ХАБу.
Стратегічна ціль А. Ефективна система безпеки в громаді	Оперативна ціль А3 Забезпечення інформаційної безпеки	А 3.1. Удосконалення системи місцевого електронного врядування, створення електронних застосунків. А 3.2. Застосування ефективної системи протидії кібератакам. А 3.3. Формування інформаційної культури аналізу інформації.
Стратегічна ціль А. Ефективна система безпеки в громаді	Оперативна ціль А4 Вдосконалення системи громадської безпеки	А 4.1. Створення центрів безпеки з запровадженням інституції «Поліцейський офіцер громади». А 4.2 Диспетчеризація вуличного освітлення. А 4.3. Вдосконалення системи відео спостереження.
Стратегічна ціль Б. Підвищення ефективності використання наявного економічного потенціалу.	Оперативна ціль Б1 Формування сприятливого інвестиційного клімату	Б 1.1. Актуалізація інформації, необхідної для співпраці із потенційним інвестором (створення англомовного інвестиційного паспорта, алгоритму супроводу інвестора, ефективне використання онлайн платформ) . Б 1.2. Участь в інвестиційних форумах, програмах, заходах зі сприянням залучення інвестицій в громаду, налагодження міжмуніципального та міжнародного співробітництва Б 1.3.Розробка комплексного плану розвитку територій громад. Б1.4.Розробка концепції індустріального парку «Новоодеський»
Стратегічна ціль Б. Підвищення ефективності використання наявного економічного потенціалу.	Оперативна ціль Б2 Підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу та переробної галузі	Б 2.1 Створення сприятливих умов для вигідного збуту продукції тваринництва. Б 2.2. Підтримка переробних підприємств в громаді. Б 2.3. Розширення мережі торгівельного простору у громаді з сучасним облаштуванням торгівельних місць, наданням транспортних і складських послуг. Б 2.4. Брендування місцевої сільськогосподарської продукції.
Стратегічна ціль Б. Підвищення ефективності використання	Оперативна ціль Б3 Створення ефективної системи підтримки малого і середнього бізнесу	Б 3.1. Розробка та затвердження Програми підтримки підприємництва. Б 3.2. Створення місцевих бізнес-центру, інноваційних центрів, школи підприємств, системи підтримки

<u>я наявного економічного потенціалу.</u>		стартапів, бізнес проєктів. Б 3.3.Створення електронного реєстру комунального майна для ефективного продажу об'єктів комунальної власності. Б 3.4. Інформаційно-консультаційна підтримка МСП
<u>Стратегічна ціль Б. Підвищення ефективності використанн я наявного економічного потенціалу.</u>	<u>Оперативна ціль Б4</u> Сприяння використанню культурного потенціалу та розвиток туризму	Б 4.1. Підтримка розвитку річкового туризму. Б 4.2.Популяризація ініціатив для розвитку креативного туристичного простору, започаткування щорічного фесту меду.
Стратегічна ціль В. Створення комфортного життєвого простору.	<u>Оперативна ціль В1</u> Забезпечення мешканців якісними послугами та створення безбар'єрного середовища	В 1.1. Створення якісної системи надання адміністративних послуг та адміністративних послуг соціального характеру в громаді. В 1.2. Модернізація системи комунальних мереж (водовідведення, водо забезпечення), облаштування доріг місцевого значення, тротуарів, майданчиків, благоустрій та озеленення. В 1.3. Підвищення доступності та створення ефективної системи охорони здоров'я в громаді. В 1.4. Покращення матеріально - технічного забезпечення установ соціального захисту, комунальних підприємств та закладів, розширення переліку соціальних послуг, запровадження нових видів послуг. В 1.5. Створення центру підтримки ветеранів у громаді, запровадження напрямків соціальної підтримки ветеранів. В 1.6. Розширення співпраці з громадськими організаціями (в тому числі щодо інклюзії та піклування про безпритульних тварин) В 1.7. Реінтеграція ВПО (забезпечення житлом та соціальними послугами внутрішньо переміщених осіб в громаді)
Стратегічна ціль В. Створення комфортного життєвого простору.	<u>Оперативна ціль В2</u> Створення ефективного освітнього та культурного середовища рівних можливостей	В 2.1. Забезпечення послугами дошкільної, позашкільної освіти усіх бажаючих, підвищення якості надання освітніх послуг В 2.2. Вдосконалення матеріально-технічної бази закладів освіти , культури і спорту. В 2.3. Сприяння доступу мешканців усіх населених пунктів громади до культурних послуг (транспортне та інтернет забезпечення населених пунктів громади,

		підтримка культурних традицій, захист гендерних прав в громадських спільнотах та розвиток культурної спадщини).
Стратегічна ціль В. Створення комфортного життєвого простору.	Оперативна ціль В3 Створення та підтримка якісних публічних зон	В 3.1. Створення та облаштування сучасних молодіжних просторів (молодіжне арт-кафе, релакс-зони, літній майданчик для розважальних вечорів, кінозал). В 3.2. Підтримка громадських спільнот в реалізації місцевих проектів, створення зон відпочинку для дітей та жителів, скейт-парку, сучасних публічних Wi-Fi зон. В 3.3. Сприяння формуванню любительських об'єднань та клубів за інтересами, інших спільнот громадянської активності, в тому числі ВПО.
Стратегічна ціль В. Створення комфортного життєвого простору.	Оперативна ціль В4 Пропаганда здорового способу життя, розвиток фізичної культури та спорту	В 4.1. Будівництво сучасної спортивної інфраструктури у громаді, запровадження нових форм оздоровлення та фізичного розвитку. В 4.2. Сприяння формуванню інклюзивних спортивних секцій. В 4.3. Проведення місцевих інформаційних компаній щодо залучення до здорового способу життя молоді та дорослого населення громади, популяризація традиційних турнірів та спортивних змагань регіонального та національного рівнів.
Стратегічна ціль Г. Покращення управління відходами та збереження довкілля	Оперативна ціль Г1 Оптимізація управління відходами	Г 1.1. Розробка місцевої Програми управління відходами Г 1.2. Реконструкція станції повної біологічної очистки води Г 1.3. Впровадження системи роздільного збору та переробки відходів з населених пунктів громади
Стратегічна ціль Г. Покращення управління відходами та збереження довкілля	Оперативна ціль Г2 Впровадження комплексної системи моніторингу екологічної ситуації в громаді	Г 2.1. Започаткування інституції екологічного інспектора в громаді. Г 2.2. Спільно з ОГС проведення моніторингових досліджень довкілля територіальної громади
Стратегічна ціль Г. Покращення управління відходами та збереження довкілля	Оперативна ціль Г3 Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики	Г 3.1. Розробка проектів з альтернативної енергетики в громаді Г 3.2. Впровадження енергоощадних технологій в приватному секторі та соціальній інфраструктурі громади

<u>Стратегічна</u> <u>ціль Г.</u> <u>Покращення</u> <u>управління</u> <u>відходами та</u> <u>збереження</u> <u>довкілля</u>	<u>Оперативна ціль Г4</u> Формування екологічної свідомості населення	Г 4.1. Оновлення Правил благоустрою міста та населених пунктів громади. Г 4.2. Розробка системи посилення відповідальності жителів за порушення правил використання природних ресурсів. Г 4.3. Проведення просвітницьких заходів з дітьми дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів (в тому числі співпраці з заповідником «Сланецький степ) щодо збереження довкілля.
--	--	--

План заходів із впровадження Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року складається з 90 проєктів місцевого розвитку та заходів розвиткового характеру, передбачених у 12-х місцевих програмах розвитку на загальну суму 701632 тис. грн.

Миколаївська область – це регіон країни, що визначається потужною, багатогалузевою промисловістю. Промисловому розвитку області значною мірою сприяє вигідне природно-географічне положення та значний природно-ресурсний потенціал. Так, зокрема, область має: родючі ґрунти, що дало змогу розвивати високоефективне сільськогосподарське виробництво; вихід до Чорного моря, що свого часу стало важливим фактором формування в області суднобудівного комплексу; значні поклади корисних копалин; високий вітропотенціал та велика кількість сонячних днів (близько 300 днів на рік), що сприяє розвитку в області відновлюваної енергетики. Заклади вищої освіти здатні забезпечувати професійними кадрами місцеві підприємства. Рекреаційні зони й історико-культурна спадщина роками приваблюють туристів.

Проте повномасштабне вторгнення Російської Федерації на територію України і загарбницькі дії окупаційних військ, а саме: використання елементів довкілля як військових об'єктів, пошкодження об'єктів інфраструктури та промисловості (водогонів, очисних споруд, ЛЕП, які постачають електроенергію до екологічно важливих об'єктів тощо), незаконний видобуток корисних копалин на тимчасово окупованих територіях, пошкодження сільськогосподарських підприємств і угідь, завдання шкоди територіям і об'єктам природно-заповідного фонду, вчинення масштабних пожеж, підлив дамби Каховської ГЕС призвели до трансформації природного та антропогенного середовища Миколаївської області.

Станом на січень 2024 року Миколаївська область належить до прифронтових, 4% території області лишаються окупованими (Кінбурнський півострів).

Таблиця 2.

Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року стратегічним цілям державної екологічної політики України на період до 2030 року

Стратегічні цілі державної екологічної політики	Стратегічні цілі розвитку громади			
	Ефективна система безпеки в громаді	Підвищення ефективності використання наявного економічного потенціалу	Створення комфортного життєвого простору	Покращення управління відходами та збереження довкілля
1.Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад споживання та виробництва	+	+	++	++
2.Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	+	+	++	++
3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	+	0	++	++
4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екологію, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	+	0	++	++
5.Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління	+	+	+	+

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

++ – цілі Стратегії узгоджені зі стратегічними цілями державної екологічної політики;

+ – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики опосередковано узгоджуються на рівні оперативних цілей та завдань;

0 – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики нейтральні по відношенню одні до одних;

– – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей Стратегії та стратегічних цілей державної екологічної політики;

— – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, спрямовані на уточнення цілей Стратегії територіальної громади.

Стратегічна ціль А сприяє підвищенню безпеки громади в воєнний та повоєнний час, спрямована на створення безпечного середовища, відновлення та модернізація інфраструктури громади. В цій опції найважливішими для мешканців є якісні послуги в сфері цивільного захисту, продовольчої безпеки, інформаційної безпеки та забезпечення її складових у тому числі за допомогою цифрових технологій. В той же час, необхідно звернути увагу, що зважаючи на конфігурацію територіальної громади міста, як і в багатьох інших територіальних громадах України, суттєвою перешкодою в забезпеченні надання послуг на відповідному рівні є стан та технічне оснащення наявних комунальних об'єктів. Тому, в першу чергу, необхідно оптимізувати наявну базу соціальних/комунальних/освітніх об'єктів), після цього – модернізація цієї бази, і лише в подальшому – розвиток послуг цивільного захисту.

Стратегічна ціль Б націлена на підвищення економічного розвитку та створення робочих місць, стимулювання місцевого агробізнесу та розвиток торгівлі, підвищення

підприємницької активності та планування розвитку території через розробку містобудівної документації, проектів землеустрою. Орган місцевого самоврядування громади та його структурні підрозділи не мають механізмів безпосереднього впливу на економіку та підприємництво на своїй території. В той же час, вони можуть підтримувати та стимулювати економічний розвиток громади через створення кращих умов для започаткування, ведення та розвитку бізнесу. Цей розвиток має стати основною умовою підвищення рівня працевлаштування на цій території, і завдяки цьому – джерелом підвищення рівня життя мешканців. Завдяки податковим надходженням, що зростатимуть, зростає і бюджет громади, в той же час – зменшуються видатки на соціальну допомогу. Реалізація цієї стратегічної цілі передбачена через впровадження підпорядкованих операційних цілей. Вони стосуються розбудови технічної інфраструктури, що сприятиме економічному розвитку, сприяння створенню та розвитку малих і середніх фірм, стимулювання розвитку туристичного потенціалу громади і його промоції. Стратегічна ціль опосередковано передбачає заходи, сфокусовані на зменшенні екологічного забруднення та поліпшення якості навколишнього середовища, зменшення викидів парникових газів та підвищення енергетичної незалежності громади, наприклад, реалізація завдань: «Підтримка переробних підприємств в громаді», «Встановлення та запуск в роботу палетної лінії». Аналіз свідчить, що дана ціль Стратегії та її оперативні цілі й завдання узгоджуються з стратегічними цілями державної екологічної політики. Планування розвитку території у громаді та підвищення рівня життя мешканців відбувається на засадах норм природоохоронного законодавства. При розробці комплексного плану просторового розвитку будуть враховані принципи екологічного планування: врахування екологічних аспектів та охорона природних ресурсів, заходів для зменшення негативного впливу на довкілля.

Стратегічна ціль В відноситься до сфери об'єднаною територіальною громадою. Гарний стан соціальної інфраструктури, одночасно з наявністю пропозицій в сфері суспільних послуг, створюють комфортні умови життя мешканців на території Новоодеської міської територіальної громади. Розвинута сучасна інфраструктура – на сьогодні це не тільки одна з базових цивілізаційних вимог, а й умова для розвитку економіки в громаді. Інвестиції в

цій сфері (відновимо – краще ніж було) позитивно впливають на екологічну ситуацію і стан навколишнього середовища, а завдяки цьому – створюють умови для життя мешканців громади в більш приязному та здоровому оточенні, що позитивно впливатиме на підвищення рівня привабливості громади для нових мешканців та туристів. В першу чергу увага має бути приділена покращенню загального стану дорожньої та навколо дорожньої інфраструктури. Важливим для мешканців також є отримання якісних житлово-комунальних послуг, в тому числі ефективної системи збору та поводження з побутовими відходами, що сприятиме покращенню естетичного вигляду громади та стану навколишнього середовища. Доступність суспільно-соціальних послуг на місці, безпосередньо в громаді, є для мешканців не менш ваговою, ніж наявність технічної інфраструктури. В цій сфері найважливішими для мешканців є якісні послуги в сфері охорони та профілактики здоров'я, соціальна допомога для найбільш незахищених верств населення, безпека, освіта та культура, надання адміністративних послуг

Територіальна громада є громадою з великою кількістю мешканців, із значним потенціалом розвитку та високим рівнем оперативного і стратегічного управління.

Реалізація заходів стратегічної цілі забезпечить поліпшення здоров'я населення та зниження рівня захворюваності, розвиток медицини першої ланки та в цілому підвищення якості життя.

Стратегічна ціль Г. направлена на вирішення найболючішої за оцінками мешканців проблеми – поводження з побутовими відходами та підвищення енергетичної безпеки в громаді. Однак заходи, що мають мінімізувати потенційний негативний вплив на довкілля від реалізації проектів щодо впровадження енергоощадних технологій в приватному секторі визначені не повною мірою. При цьому слід приділити більшу увагу заходам Стратегії розвитку громади в частині просвіти щодо роздільного збору сміття, компостування, підвищення рівня поінформованості мешканців щодо значення, переваг та інструментів сталого споживання і виробництва, стану і цінностей біорізноманіття та заходів, які необхідно здійснити для його збереження, відновлення і сталого використання.

В Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 року №1363-р, визначено дванадцять стратегічних цілей для підвищення рівня екологічної безпеки, зменшення впливів та наслідків зміни клімату в Україні:

- зменшення рівня промислового забруднення;
- створення ефективної системи хімічної безпеки;
- забезпечення раціонального використання природних ресурсів;
- досягнення «доброго» екологічного стану вод;
- забезпечення сталого лісоуправління та підвищення здатності лісових екосистем адаптуватися до зміни клімату;
- створення правових та економічних підстав для запровадження ієрархії управління відходами;
- підвищення ефективності державної системи оцінки впливу на довкілля та державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- збереження біорізноманіття та забезпечення розвитку природно-заповідного фонду в Україні;

- посилення адаптаційної спроможності та стійкості соціальних, економічних та екологічних систем до зміни клімату;

- стабілізація екологічної рівноваги на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя після відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону;

- включення заходів з екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату в національні, регіональні стратегії, плани управління річковими басейнами;

- підвищення обізнаності представників центральних і місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які уповноважені на прийняття рішень у сфері навколишнього природного середовища, з питань пом'якшення та адаптації до зміни клімату.

Реалізація Стратегії загалом сприятиме виконанню Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки. Аналіз відповідності цілей про стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану стратегічним цілям Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 року №1363-р, представлено в табл.3.

Таблиця.3

Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року стратегічним цілям Стратегії екологічної безпеки та адаптації до змін клімату до 2030 року

Стратегічні цілі Стратегії екологічної безпеки та адаптації до змін клімату до 2030 року	Стратегічні цілі			
	Ефективна система безпеки в громаді	Підвищення ефективності наявного потенціалу	Створення комфортного простору	Покращення управління відходами та збереження довкілля
1.Зменшення рівня промислового забруднення	+	+	+	++
2.Створення ефективної системи хімічної безпеки	0	0	0	0
3.Забезпечення раціонального використання природних ресурсів	+	+	+	+
4.Досягнення «доброго» екологічного стану вод				++
5.Забезпечення сталого лісоуправління та підвищення здатності лісових екосистем адаптуватися до зміни клімату	0	0	0	0
6.Створення правових та економічних підстав для запровадження ієрархії управління відходами	+	+	+	++
7.Підвищення ефективності державної системи оцінки впливу на довкілля та державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища	+	+	+	+
8.Збереження біорізноманіття та забезпечення Розвитку природно-заповідного фонду в Україні	+	+	+	+

9.Посилення адаптаційної спроможності та стійкості соціальних, економічних та екологічних Систем до зміни клімату	+	+	+	++
10.Стабілізація екологічної рівноваги на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях ,Автономної Республіки Крим та м. Севастополя після відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного Державного кордону	0	0	0	0
11.Включення заходів з екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату в національні, регіональні стратегії, плани управління річковими басейнами	+	+	+	+
12.Підвищення обізнаності представників центральних і місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які уповноважені на прийняття рішень у сфері навколишнього природного середовища, з питань пом'якшення та адаптації до Зміни клімату	+	+	+	+

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

++ – цілі Стратегії узгоджені зі стратегічними цілями державної екологічної політики;

+ – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики опосередковано узгоджуються на рівні оперативних цілей та завдань;

0 – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики нейтральні по відношенню одні до одних;

– – – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики не узгоджуються,але можуть бути узгоджені в межах наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей Стратегії та стратегічних цілей державної екологічної політики;

- - – цілі Стратегії та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово суперечать одні одним;необхідні термінові заходи, спрямовані на уточнення цілей Стратегії Новоодеської міської територіальної громади.

Таким чином, серед заходів Стратегії є планування розвитку території та створення Комплексного плану просторового розвитку, яке обов'язкове з урахуванням норм природоохоронного законодавства, та модернізація матеріально-технічної бази комунальних підприємств, що дозволить підвищити чистоту населених пунктів, а формування інвестиційної політики основним принципом якої є залучення інвестицій у розвиток екологічно чистих виробництв. Дана ціль спрямована на забезпечення екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату через налагодження системи поводження з ТПВ, покращення доступу до питної води та розширення водопостачання та водовідведення, підвищення енергоефективності комунальних закладів та використання переваг сонячної енергії, модернізацію іншої інженерної інфраструктури громади, облаштування зон відпочинку в парках, водних об'єктах та інші. З огляду на норми природоохоронного законодавства передбачено облаштування дорожньо-транспортну інфраструктуру. Зокрема, ремонт доріг, облаштування придорожньої інфраструктури - реновація автобусних зупинок в громаді, встановлення вуличного освітлення на сонячних акумуляторних батареях, встановлення сонячних панелей з метою забезпечення безперебійного живлення водо забезпечення та ін.

Такі заходи сприятимуть захисту довкілля та покращення стану водних, лісових, земельних ресурсів у Новоодеській міській громаді та часткової адаптації еколого-економічних систем до змін клімату.

Інші головні стратегічні документи, що мають відношення до проекту Стратегії перераховані нижче.

Комплексна програма охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки Програма передбачає реалізацію першочергових природоохоронних заходів за такими напрямками:

- зменшення обсягів скидання неочищених та недостатньо очищених стоків у водні об'єкти;
- забезпечення екологічної безпеки збирання та знешкодження відходів, у тому числі непридатних пестицидів;
- зменшення забруднення атмосферного повітря;
- підвищення рівня екологічної освіти населення;
- розвиток ПЗФ, збереження біологічного, ландшафного біорізноманіття;
- здійснення заходів з озеленення населених пунктів;
- відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та сприятливого стану водних ресурсів.

Реалізація Стратегії загалом сприятиме виконанню стратегічним цілям Стратегії екологічної безпеки та адаптації до змін клімату до 2030 року та першочерговим правоохоронним заходам Комплексної програма охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОСКОКІЛЛЯ, В ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ.

Новоодеська міська територіальна громада утворена 25 жовтня 2020 року відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 719-р від 12 червня 2020 року «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Миколаївської області», шляхом об'єднання територій та населених пунктів Новоодеської міської ради та 6 сільських рад (Троїцької, Михайлівської, Дільничної, Новосафронівської, Димівської, Підлісненської) Новоодеського району Миколаївської області.

Кількість населених пунктів Новоодеської територіальної громади становить 16 (1 місто, 15 сіл). Центром громади є місто Нова Одеса. Громада межує:

- Зі сходу з Сухоселанецькою сільською ТГ Миколаївського району
- З заходу з Дорошівською, Веселинівською сільськими ТГ Вознесенського району, Ольшанською сільською ТГ Миколаївського району
- З півночі з Єланецькою сільською ТГ Вознесенського району
- З півдня з Костянтинівською сільською ТГ Миколаївського району.

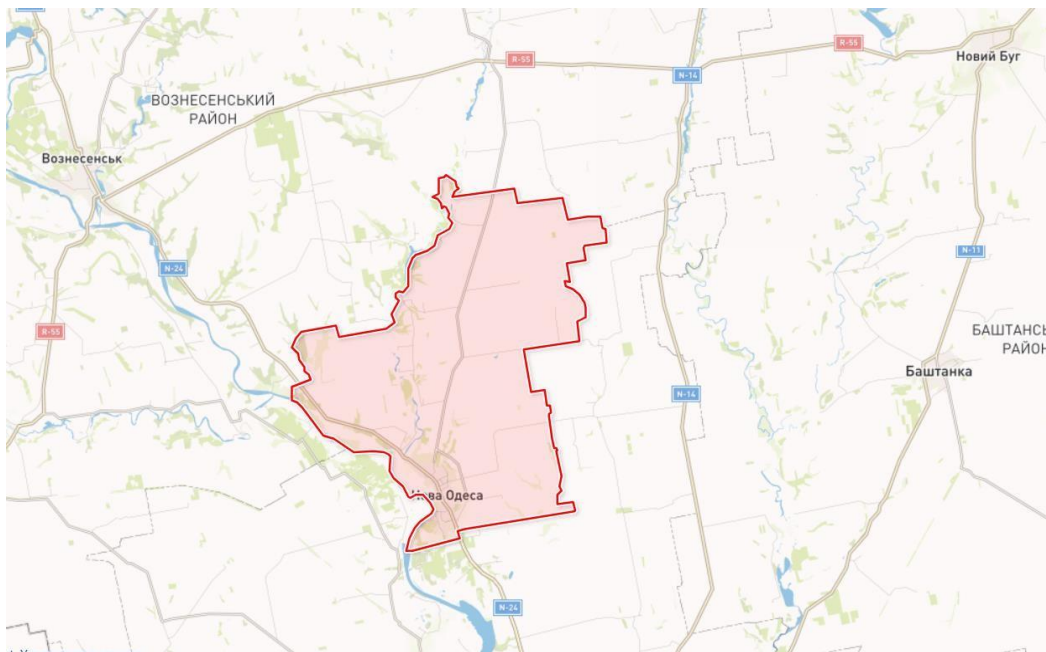

Рисунок 2.1. Розташування Новоодеської МТГ у Миколаївській області

Новоодеська міська громада з початку війни не знаходилась в зоні активних бойових дій. Навколо міста Нова Одеса, що знаходиться за сорок кілометрів від Миколаєва, на початку повномасштабного вторгнення точились бої ЗСУ з російськими військами. Деякий час місто навіть було "відрізане" від Миколаєва та Вознесенська, опинившись між двома населеними пунктами, які намагалися "взяти" росіяни. Українським захисникам досить швидко вдалось повернути під свій контроль трасу від Нової Одеси до Миколаєва, яка до цього прострілювалася окупантами та рух якою був небезпечним, але вкрай потрібним для життєзабезпечення Новоодеської міської громади.

Таблиця 4.

Характеристика Новоодеської міської територіальної громади

Регіон	Площа, км ²	Площа громади у% до загальної площі району/області	Населення, осіб на 01.01. 2024	Населення громади у % населення району/області	Густота населення (осіб/км ²)
Новоодеська міська громада	619,02	8,06/2,52	17707	2,72/1,58	28
Миколаївський район	7677,8	31,21	651006	58,14	84
Миколаївська область	24598		1119675		45

Таблиця 5.

Новоодеська міська територіальна громада : адміністративно-територіальний поділ

Адміністративний центр м.Нова Одеса	16 населених пунктів, з яких 1 місто Нова Одеса, та 15 сіл: Криворіжжя, Дільниче, Гребеники, Димівське, Озерне, Новоалександрівське, Ясна Поляна, Михайлівка, Новосафронівка, Зарічне, Кам'янка, Новомиколаївка, Підлісне, Новопавлівка, Троїцьке.
-------------------------------------	--

Основний вплив на екологічну ситуацію у Новоодеській міській територіальній громаді мають такі чинники: розміщення на території громади сільськогосподарських підприємств, проходження по території важливого транспортного коридору - траси державного значення Н-24 в центрі міста Нова Одеса. Джерела забруднення ґрунтів побутовими відходами відсутні. У випадку несвоєчасного збирання та знешкодження сміття можливе механічне забруднення ґрунтів. Проектні рішення щодо вирішення даної проблеми направлені на забезпечення централізованого санітарного очищення території.

Порівняно з іншими територіальними громадами стан навколишнього природного середовища громади можна охарактеризувати як задовільний, оскільки на її території відсутні підприємства, які являються основними забруднювачами навколишнього природного середовища Миколаївської області, зокрема повітря, ґрунту, водних об'єктів у регіоні.

Загалом екологічна ситуація в громаді є достатньо сприятливою: відсутність великих промислових підприємств-забруднювачів та спеціалізація економіки громади у сільському господарстві та переробці позитивно впливають на якість атмосферного повітря, стану водних ресурсів.

Водночас для громади характерна наявність низки проблем екологічного характеру, основними з яких є: відсутність центрів переробки та сортування сміття, унормування розміщення та захоронення побутових відходів в населених пунктах громади; надмірне використання хімікатів сільськогосподарськими виробниками; низька громадська активність населення в питаннях громадського контролю за впливом прийнятих рішень на екологічний стан громади.

Ландшафтні особливості рельєфу

Територія Новоодеської міської територіальної громади знаходиться в межах фізико-географічної країни Східно-Європейська полігенна рівнина та відноситься до степової фізико-географічної зони, південно степової (сухостепової) підзони, Причорноморсько-Приазовського фізико-географічного краю, Нижньобузько-Дніпровської низовинної області (табл. 6).

Таблиця 6.

Новоодеська міська територіальна громада: фізико-географічне районування¹

<u>Фізико-географічна країна</u>	<u>Східно-Європейська полігенна рівнина</u>
<u>Фізико-географічна зона</u>	<u>Степова зона</u>
<u>Фізико-географічна підзона</u>	<u>Південностепова (сухостепова) підзона</u>
<u>Фізико-географічна область</u>	<u>Нижньобузько-Дніпровська низовинна область</u>

У геоморфологічному відношенні територія громади належить до Східно-Європейської полігенної рівнини, Причорноморської пластово-аккумулятивної низовини на неогенових відкладах¹.

Поверхня Причорноморської низовини, має незначний ухил із півночі на південь, у північних районах області висоти змінюються від 210-240м– на заході, 120-140 м– у центрі до 50-80 м – на сході, до нуля метрів біля південної межі. Найнижча точка поверхні розташована поблизу Сиваша – 4,5 м. Межиріччя, зазвичай, слабо розчленовані, закінчуються або абразійними, крутими уступами (10-20-50 м) або низькими аккумулятивними берегами.

За сукупністю деяких природних ознак, які мають відношення до формування рельєфу, Причорноморська низовина зазвичай поділяється на дві частини: північну та південну. Перша з них має абсолютні позначки 50 – 100 м, вона більш «суха» і прорізається поодинокими річковими долинами, друга з висотами 10-50 м є типовою прибережною рівниною, вона пласка й слабкодренована (тобто морфологічно розрізняються північна-<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-6.html> хвилястата південна пласка частини рівнини). Окрім цього добре простежуються відмінності у рельєфі західної і східної частин низовини, а саме, глибина й щільність розчленування зростає зі сходу на захід.

У південній «аккумулятивній» підзоні переважають різні види акумуляції, дефляції, площинний змив, суфозійні процеси. У формуванні морфології берегів переважають відповідні берегові процеси, які разом з процесами відсідання, зсування та обвалювання розкрили важливі страто типи відкладів неоген-антропогену.

Територія Новоодеської міської громади лежить в південній частині Причорноморської низовини, яка являє собою субгоризонтальну пластову рівнину на неогенових відкладах (N2- P), що являє собою пластові аккумулятивні низовинні рівнини, в яких опускання змінювались незначними підняттями в пліоцені й антропогені, місцями вони переживають сучасні опускання. До визначних особливостей поширення гірських порід, які складають рельєф, належить наявність лесового покриву. У Причорномор'ї потужність

пліоценової червоноколірної й антропогенової лесової формації сягає в середньому 20 м, максимум 40-50 м.

Своєрідними лінійними морфоструктурами Причорномор'я є зони розломів, які утворюють закономірні поєднання субширотних і субмеридіальних зон іноді значної ширини, що вимірюється десятками кілометрів. Вони, як правило, роз'єднують блокові та складчасті структури різних порядків, створюючи прямокутно-смугастий малюнок структур на тектонічній карті та своєрідний малюнок долинної й балкової мережі. Виділяються також більш дрібні розломи, які успадковані долинами річок, балок, ярів, лиманів. Роль екзогенних чинників формування рельєфу Причорноморської низовини виявляється у значно багатшому спектрі геоморфологічних процесів, які у процесі формування рельєфу відслонюють на поверхні феноменальної знаки геологічної будови самі створюють різноманіття яскравих морфологічних, генетичних, вікових та динамічних рис геолого-геоморфологічних пам'яток.

Геологічна будова. У геоструктурному відношенні проєктована територія приурочена до центральної частини Південноукраїнської монокліналі, що характеризується поступальним зануренням кристалічних порід у бік Чорноморської глибоководної западини. Геологічна будова території сформована складним комплексом докембрійських кристалічних утворень з мезо-кайнозойськими продуктами їх вивітрювання і потужною товщею шарів осадових порід крейдової, палеогенової та четвертинної систем, що залягають моноклінально з поступовим зростанням потужності в бік Чорного моря по мірі занурення кристалічних порід. Четвертинні відклади частково представлені верхньоантропогеновими елювіально-делювіальними відкладами, що літологічно є лесами та лесовидними породами. На переважній частині території, в долинах річок, переважають алювіальні відклади заплав та надзаплавних терас, здебільшого представлені пісками та супісками. Аналіз геологічних умов показав, що ендегенні процеси не мають широкого розвитку на території, а несприятливі фактори визначені, в основному, інтенсивністю протікання екзогенних процесів.

Гідрогеологічні умови. Територія громади розташована в межах Причорноморського артезіанського басейну, складність геологічної будови якого пояснюється різноманітністю літологічного складу осадових порід. Невитриманість відкладів у розрізі і часте чергування водовмісних і водонепроникних порід зумовило утворення великої кількості ізольованих водоносних горизонтів. Основні водоносні горизонти розвинені в осадових породах крейдової, палеогенової, неогенової і антропогенової систем. Для підземних вод басейну характерна мінливість їх мінералізації – значне поширення солонуватих і солоних вод. Зона прісних вод на території басейну не має суцільного поширення. Відповідно до геологічної будови в межах міста сформувались водоносні горизонти і комплекси: горизонт в сучасних відкладах заплав і днищ балок; комплекс в мотичних, сарматських і понтичних відкладах. Найбільше поширення в місті мають води сарматського горизонту, а також води четвертинних відкладів. Основний водоносний горизонт для водозабезпечення міста – горизонт 20 верхньосарматських відкладів. Водомісткими породами є вапняки, що залягають на глибинах 30,0-70,0 м, максимум - до 110,0 м. Водоносний горизонт напірний з дебітами свердловин 1,4-6,6 л/с, мінералізація вод 0,1-4,9 г/л. За хімічним складом вода є хлоридно-сульфатна натрієво-магнієва. В санітарному відношенні вода здорова за наявності захищеності водоупорним шаром відкладів. В місцях неглибокого залягання або відсутності захисного шару відкладів води

можуть зазнавати забруднення з поверхні. Горизонт має гідравлічний зв'язок з поверхневими водами Бузького лиману та глибшим меотичним горизонтом. Живлення горизонту відбувається, в основному, за рахунок атмосферних опадів. Інші водоносні горизонти практичного значення для водопостачання міста не мають з причин малодобітності, засоленості, забрудненості. Рекомендувати їх можна лише для технічного водопостачання.

Фізична карта Миколаївської області

Ландшафти представлені заплавленими комплексами (заплавні ліси й луки), ділянками піщаного степу, петрофітними (вапняковими) степами, прибережно-водними комплексами, наскельними дібровами, кам'янистими степами тощо. В межах лісостепу природний рослинний покрив утворює ковиловолучний степ, по балках - байрачні діброви, по відслоненнях вапняку й граніту - кам'яністі степи. Загальна лісистість територіальної громади складає - 4,3%.

Лісосмуги критично важливі для Миколаївської області. Понад 80% регіону зайнято агроугіддями, а рівень розораності подекуди сягає 85%, тоді як в Європі цей показник становить 25%. Активні бойові дії та тривала окупація територій загострили проблему. За даними нещодавніх досліджень, лісосмуги поблизу лінії фронту втратили свою функціональність майже на 57% — це суттєво знижує сільськогосподарські спроможності регіону. Особливо у такому вододефіцитному регіоні лісові смуги здатні зменшувати випаровування, що безпосередньо позначиться на підвищенні врожайності.

Проблема збереження лісосмуг в громаді в період воєнного стану має місце в зв'язку зі збільшенням вирубки та відсутності екоконтролю.

Ліси громади відносяться до I групи - захисні та виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції. До лісових насаджень відносяться: сосна звичайна, сосна кримська, ялинка європейська, акація біла, софора японська, шовковиця чорна, горіх грецький, берест, ясен, гледичія, тополя, береза, осина, верба, абрикос та інші. На схилах у верхів'ях річкових долин і балках зростають байрачні ліси, в яких переважають дуб, клени татарський і гостролистий, в'яз, липа, груша, яблуня, в чагарниковому ярусі - бересклет, крушина, терен, глід, шипшина. Степова зона включає

різнотравнокострицево-ковилові угруповання. У складі різнотрав'я переважають лучностепові види (пирій повзучий, тонконіг вузьколистий, костриця валіська, костриця лучна, покісниця розставлена, ситник Жерара, скорзонера дрібноквіткова та багато інших). Цілинні степи містять варіації підзональних рослинних угруповань - типові степи, петрофільні угруповання на оголеннях скельних порід. Справжні степи представлені різнотравно-типчаковоковиловими, типчаково-ковиловими та їх кам'янистими різновидами.

Динаміка видів флори, що знаходяться під охороною, відображає загальні світові та державні тенденції щодо затвердження списків особливої охорони.

Наступ російської федерації 24 лютого 2022 року на територію України і загарбницькі дії окупаційних військ, а саме: використання елементів довкілля як військових об'єктів, пошкодження об'єктів інфраструктури та промисловості (водогонів, очисних споруд, ЛЕП, які постачають електроенергію до екологічно важливих об'єктів тощо), незаконний видобуток корисних копалин на тимчасово окупованих територіях, пошкодження сільськогосподарських підприємств і угідь, завдання шкоди територіям і об'єктам природно-заповідного фонду, вчинення масштабних пожеж, підлив дамби Каховської ГЕС призвели до трансформації природного та антропогенного середовища Миколаївської області.

Так, з 24 лютого 2022 року на території Миколаївської області зафіксовано численні випадки завдання територіям та об'єктам природно-заповідного фонду шкоди внаслідок ворожих дій військ РФ.

Територіям півострову Кінбурнська коса, а саме природним комплексам національного природного парку «Блобережжя Святослава» та регіонального ландшафтного парку «Кінбурнська коса», а також територіям регіонального ландшафтного парку «Висунсько-Інгулецький», лісовому заказнику місцевого значення «Балабанівка», природному заповіднику «Сланецький степ» діями загарбників завдано значної шкоди. Через військову агресію російської федерації екосистеми області зазнали суттєвого негативного впливу через забруднення вибухонебезпечними предметами, пожежі, знищення рідкісних та зникаючих видів флори та фауни, переміщення родючого шару ґрунту, вирубування дерев та кущів.

Згідно з інформацією Державної екологічної інспекції Південно-Західного округу (Миколаївська та Одеська області) за 2022 рік Державною екологічною інспекцією Південно-Західного округу розраховано збитків, завданих навколишньому природному середовищу «Посилення спроможності регіональних та місцевих адміністрацій щодо імплементації та виконання законодавства ЄС щодо охорони навколишнього середовища та зміни клімату та розвитку інфраструктурних проєктів - EuropeAid/140209/DH/SER/UA». Цей Проєкт, реалізований ENVIROPLAN & EGIS та їхніми партнерами по консорціуму

Миколаївської області внаслідок збройної агресії РФ проти України, на загальну суму 66 015 626,7 тис. грн., в тому числі:

збитки, завдані водним ресурсам – 39 928 515,9 тис. грн.;

збитки, завдані атмосферному повітрю – 22 948 903,1 тис. грн.;

збитки, завдані земельним ресурсам – 3 138 207,7 тис. грн.

Крім того, під час розрахунку інспекцією збитків, нанесених земельним ресурсам внаслідок їх засмічення відходами, визначено показник загального об'єму утворених відходів. Так, за 2022 рік загальний об'єм відходів, що утворилися від руйнувань та пошкоджень будівель, споруд, уламків бойових частин ракет, снарядів тощо, склав 10 585 м³.

За даними Державного спеціалізованого лісгосподарського підприємства «Ліси України» Південний лісовий офіс, на територіях районів області, що частково були протягом 2022 року під окупацією військ російської федерації, лісові господарства зазнали втрат

лісового фонду: Миколаївське лісове господарство (Миколаївський район) – знищено лісові насадження на площі 842,0 га, пошкоджено лісові насадження на площі 2210,0 га, площа забруднена вибуховими речовинами – 10334,0 га [Джерело: Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Миколаївській області у 2022 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecolog.mk.gov.ua/store/files/1697106633.pdf>].

Більш ретельна оцінка завданої шкоди екосистемам області можлива лише після остаточного закінчення військових дій та розмінування територій і об'єктів природно-заповідного фонду Миколаївщини. 2022 року на структуру економіки регіону негативно вплинула збройна агресія російської федерації. Підприємства призупинили свою діяльність, виробничі потужності частини підприємств були пошкоджені або релоковані до більш безпечних регіонів України, що в свою чергу вплинуло на обсяги капітальних інвестицій, виготовлення промислової та сільськогосподарської продукції регіону в цілому. Неможливість здійснення повноцінної сільськогосподарської діяльності спричинена мінуванням та забрудненням вибухонебезпечними рештками боєприпасів значної території.

За даними департаменту агропромислового розвитку Миколаївської облвійскадміністрації, станом на 01.01.23 обстеженню та розмінуванню підлягає 288,8 тис. га сільськогосподарських земель.

В галузі тваринництва 2022 року у порівнянні з досягненнями 2021 року відбулося зменшення виробництва, зокрема чисельність сільськогосподарських тварин скоротилась. 2022 року через військовий стан підприємства області, пов'язані з портовою інфраструктурою, тимчасово призупинили виробничу діяльність.

Миколаївська область серед 10 регіонів України, інфраструктура якої найбільше постраждала внаслідок військової агресії РФ і станом на початок 2024 року прямі збитки оцінюються в 7 853 млн дол США [Джерело: Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року. Київська школа економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf]. Найбільші збитки від руйнувань та пошкоджень об'єктів галузі охорони здоров'я і закладів освіти.

10 січня 2025 року повідомила Миколаївська обласна прокуратура: «Через бойові дії довікллю Миколаївської області завдано збитків майже на 300 мільярдів гривень. Найбільших втрат зазнає природа тимчасово окупованого Кінбурнського півострова. Для оцінки шкоди використовують дані з супутників, карти військових пошкоджень тощо. За даними відомства, через бойові дії на Кінбурнському півострові вогнем знищено 96 відсотків суходолу. Фахівці порахували збитки заповідних зон, зокрема пошкоджено:

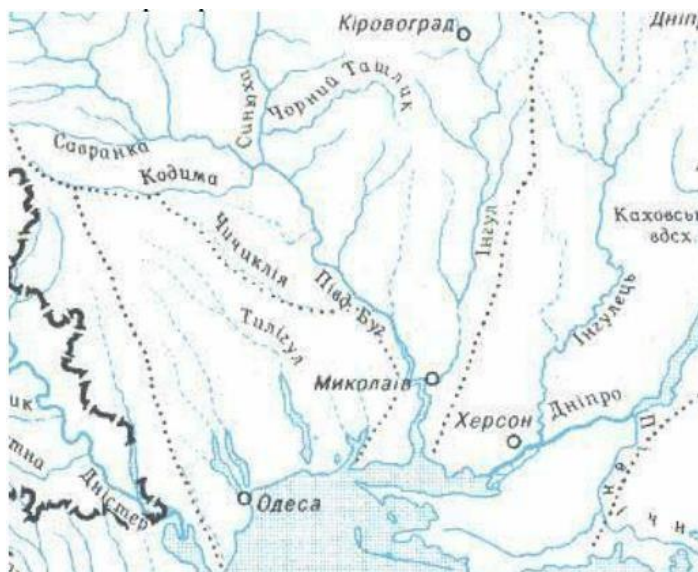
602,1 гектара лісів у межах Регіонального ландшафтного парку "Кінбурнська коса";

121,7 гектара на території Чорноморського біосферного заповідника;

6865,6 гектара у межах Національного природного парку "Білоберіжжя Святослава".

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://susplne.media/mykolaiv/922203-zbitki-dovkillu-mikolaivsini-cerez-bojovi-dii-stanovlat-ponad-300-milardiv-griven/>

Поверхневі води територіальної громади представлені ріками Південний Буг, Гнилий Сланець і Нірша. Головною річкою, що перетинає територію громади з північного заходу на південний схід є Південний Буг (39 км).

Гідрологічні умови (відповідно гідрологічного районування) відноситься Причорноморської області надзвичайно низької водності. Однак, місцезросташування геоморфологічні особливості території визначили її досить складні гідрологічні умови. Поверхневі води представлені ріками Південний Буг, Інгул та Бузьким лиманом, який утворився в результаті затоплення морем гирла Південного Бугу (вважається, що р. Південний Буг закінчується, переходить у лиман в районі гирла р. Інгулу). В межах міста розташовані штучні водойми-ставки (р-н Північний). Протяжність річок в межах міста становить: р. Південний Буг – 39 км, Інгул – 15 км. Середня ширина лиману 2,0 км, максимальна – до 9,0 км. Зона мілин в лимані досягає 35% всієї акваторії.

Сьогодні річка Південний Буг являє собою широку долину з низькими, вкритими очеретом заболоченими берегами з рельєфом, сформованим зсувними та ерозійними процесами, замуленням та широким розповсюдженням водоростей. В межах міста ширина русла коливається від 1 до 2,5 км. Середня глибина річки становить місцями – до 1 м, в районі проведення днопоглиблювальних робіт – до 2,65 м. Живлення річки Південний Буг відбувається за рахунок талих вод у весняний і зимовий періоди та дощових опадів в літній. Підземний стік в басейні незначний. Пік весняної повені сягає максимального значення в другій половині березня. Літній осіння межень встановлюється в середині травня на початку червня. Найменші спостерігаються в липні-серпні, на 21 пригирловій ділянці — в вересні-жовтні. Нижче гирла Південного Бугу характеризується уповільненням течії. Поблизу м. Миколаїв, де річка закінчується і починається Бузький лиман, течія може змінюватися на протилежну, що спостерігається в вітрах, спрямованих з півдня на північ. При таких умовах з Бузького лиману в пониження проникають солоні води. При нагонах солоні води досягають іноді Нової Одеси, а надходять разом з ними сірководню викликає задуху всього живого в річці, що не змогло уникнути цієї

Найчастіше таким явищем передусє тривалий штиль. Бузький лиман з глибинами від 0,6 до 40 метрів. Правий берег крутий, обривистий висотою до 40 м. Характерним для лиману є наявність зміннонагінних явищ, що виникають під впливом вітру: при південних вітрах (наспостерігається підйом рівня до 0,5-1,0 м; при північних (згони) рівень знижується до 0,3-0,5 м нижче рівня нуля. В період весняного паводку ріки і лиман представляють одну акваторію. Розрахункові відмітки 1% і 10% забезпечення якої становлять відповідно 0,90 м і 0,56 м (за даними інституту «Укрдипроводгосп»). Живлення річки - за рахунок талих вод у весняний і зимовий періоди та дощових опадів в літній. Річкові долини Причорномор'я залежать від рельєфу топографічної поверхні, тому, зазвичай вони дотримуються загального напрямку течії – з півночі на південь. В основному річки мають напрямок із північного заходу на південний схід. Ці особливості добре узгоджуються з нахилом поверхні тектонічних блоків, які проявили активність у пліоцені та антропогенний час.

Живлення річки Південний Буг відбувається за рахунок талих вод у весняний і зимовий періоди та дощових опадів в літній. Підземний стік в басейні незначний.

Повноводність русла, залісненість, мальовничість та пологість берегів зумовлює найбільшу сприятливість річки для оздоровчо-рекреаційного використання. Південний Буг вважається єдиною річкою Європи, де збереглося порожисте природне русло або іншими словами – природні річкові пороги. Окрім того розташовані штучні водойми та ставки. Річки та ставки використовуються в основному для зрошування сільськогосподарських рослин та рибництва.

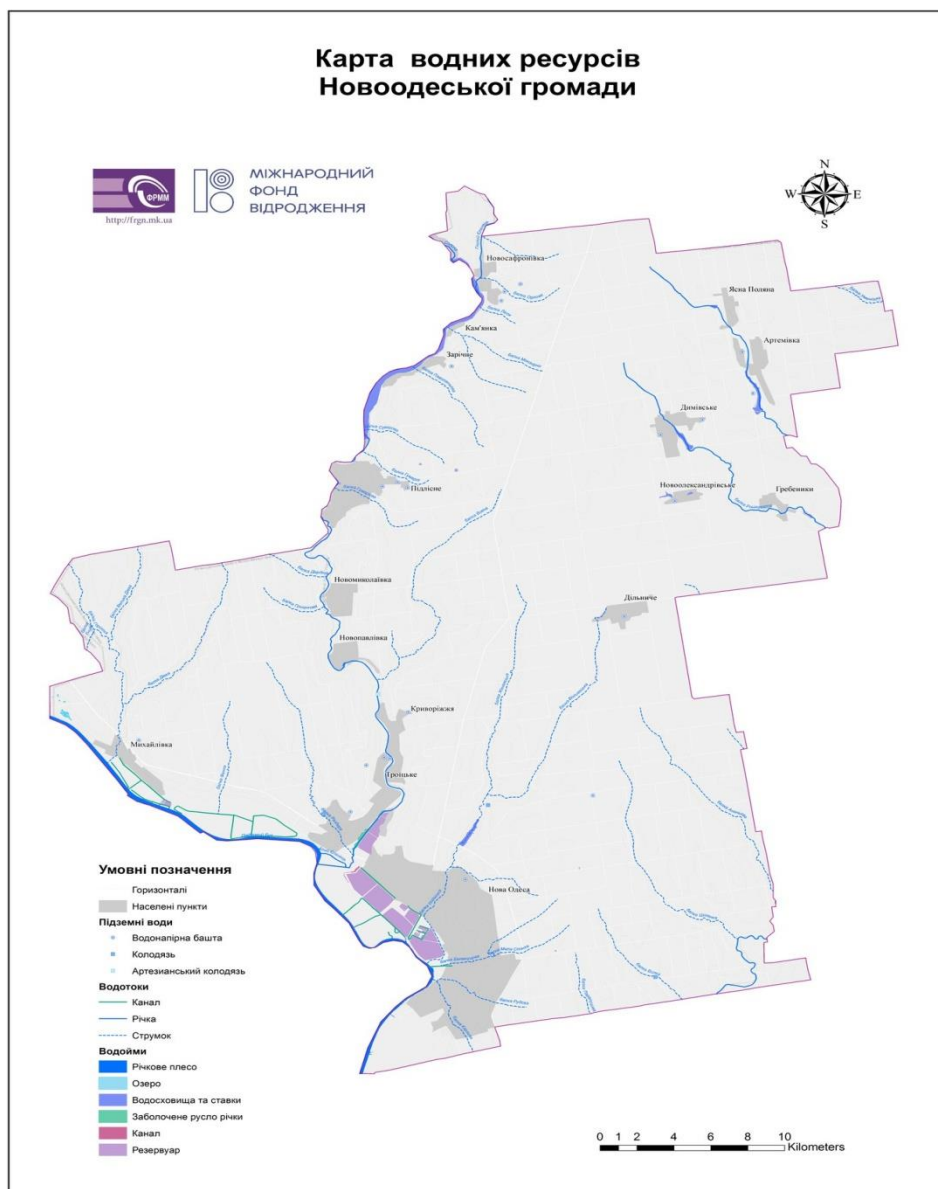
Моніторинг за якісним станом водних ресурсів здійснюється Миколаївським обласним центром з гідрометеорології та лабораторією Регіонального офісу водних ресурсів у Миколаївській області. Точки контролю, відповідно до програми моніторингових спостережень розташовані у районі набережної Інгулу, Варварівського мосту та морського порту міста Миколаєва. На підставі лабораторних досліджень майже на всіх водних об'єктах міста фіксується перевищення у 3-4 рази за показником БПК₅, нітратами та ХСК. Ці показники характеризують стан забруднення водойм, основними індикаторами якого є вміст органічних речовин та амонійних сполук, від яких у значній мірі залежать умови збереження необхідного рівня вмісту кисню у річках, що є основою для стабільного розвитку водної екосистеми.

За даними щомісячного звіту лабораторії моніторингу вод та ґрунтів Регіонального офісу водних ресурсів у Миколаївській області, за значеннями гідрохімічних показників інтегральної оцінки якості вод у річках басейну р. Південний Буг, вода відповідає II-ому класу III категорії і характеризується за станом, як добра.

Кисневий режим річок басейну Південного Бугу в області задовільний, жорсткість води середня, хоча мали місце разові незначні перевищення ГДК.

Сухий залишок знаходиться у межах 414,25 – 1527,17 мг/дм³. Поверхневі води Південно-Бузького басейну забруднені в основному органічними сполуками.

Перевищення за сухим залишком та його складовими є наслідком високої мінералізації природних вод (притоки річки та підземні води). В Миколаївській області протягом 2005-2015 років виконувались роботи з укріплення берегів водних об'єктів, а саме: будівництво комплексу гідротехнічних споруд для захисту території від ерозії, підтоплення, зсувів у м. Нова Одеса.

Таблиця 7

Водні ресурси громади, що винесені на карти, представлені такими водними об'єктами:

Категорія	Тип водного об'єкту	Водні об'єкти	Примітки
	Водотоки (лінійні об'єкти на карті)	Річки	Природні водотоки з постійним потоком води протягом року
		Струмки	Тимчасові водотоки, потічки, які пересихають протягом року
		Канали	Штучні водотоки із земляним або бетонним ложем. На картах показані без розподілу за їхнім станом чи наявністю в них води

Пов ерхневі води	Водойми (полігони на карті)	Річкове плесо	Ділянки русла річок із шириною водної поверхні більше 10 м
		Водосховища	Великі водойми, створені греблями на руслах річок
		Ставки	Невеликі водойми, створені греблями на руслах річок і струмків
		Заболочені русла річки	Заболочені та відкриті заплави ділянки русла річки
		Канали	Штучні водотоки із земляним або бетонним ложем із шириною водної поверхні більше 10 м
		Озера	Природні водойми
		Резервуари	Будь-які штучні водойми або басейни для накопичення та зберігання води або рідких речовин
Підземні води	Артезіанські колодязі		Колодязі або відносно неглибокі свердловини, які є або були джерелом напірних між пластових підземних вод. Могли фонтанувати на поверхню землі
	Водонапірні башти		Наземні споруди для накопичення, створення тиску і перекачування води із водозабірних свердловин, артезіанських колодязів або поверхневих водогонів
	Колодязі		Колодязі для видобування безнапірних підземних вод першого від поверхні водоносного горизонту

Інформація та місцезнаходження поверхневих водних об'єктів були взяті з відкритих даних OpenStreetMap (ODBL), скориговані і доповнені на основі супутникових знімків земної поверхні станом на останні роки. Стан наповненості водою каналів, показаних на картах, у більшості випадків за супутниковими знімками визначити неможливо. Ця інформація потребує уточнення та верифікації шляхом польових обстежень каналів.

Джерелом інформації щодо підземних вод, яка була представлена на картах у рамках даного проєкту, слугували топографічні карти масштабу 1:100 000

На картах винесені точки розташування водопунктів, які були пов'язані з використанням підземних вод у минулі роки (орієнтовно – станом на кінець 1980-х). Наявність артезіанських або звичайних колодязів у той час свідчить про можливість використання підземних вод у теперішній час на цих ділянках. Навіть, якщо позначені водопункти вже ліквідовані або зруйновані, ділянки їхнього розташування доцільно вважати перспективними для відновлення користування підземними водами, за умови попереднього проведення на них повноцінних гідрогеологічних досліджень.

Водопостачання, відведення та очищення стічних вод.

Стан водних ресурсів

За обсягами розвіданих запасів підземних вод питної якості Миколаївська область є найменш забезпеченою в Україні. В середньому експлуатаційні запаси підземних вод на одного мешканця становлять $0,09\text{м}^3/\text{добу}$ (у порівнянні: Одещина $0,135\text{м}^3/\text{добу}$ або в 1,5рази більше, Херсонщина- $3,1\text{м}^3/\text{добу}$ або в 34 рази більше).

За питомими показниками водних ресурсів (на одного мешканця) область займає одне із останніх місць серед областей України. Середній показник забезпечення річним стоком на 1мешканця Миколаївської області у маловодний рік складає $0,26\text{тис. м}^3/\text{рік}$, що у порівнянні з цим показником по Україні менше в 2,6 рази. Найбільш водоспоживаючі галузі області – це промисловість та енергетика, на їх потреби йде біля 50 % від загального обсягу використаних вод. На другому та третьому місцях сільське господарство та комунальне господарство відповідно.

Місцеві водні ресурси громади залежать, головним чином, від притоку з інших регіонів. Підземні води, які добуваються на території Миколаївської області, переважно йдуть на задоволення господарсько-побутових та питних потреб населення. Найбільш водоспоживча галузь в громаді – це промисловість (в тому числі енергетика), 46% від загального обсягу використання вод по області йде на задоволення промислових потреб.

Стан водопостачання в населених пунктах громади: 97км в місті та 25 км в сільських населених пунктах протяжність водопровідної мережі, 50% населення від загальної кількості отримує послуги зцентралізованого водопостачання, наявність 18артезіанських свердловин в населених пунктах (13 діючих), 9 башт Рожновського, які потребують заміни, які десятки кілометрів водопровідних труб (50% зношеності), загальна мережа каналізаційної системи близько 3,5 км.

За даними Державного агентства водних ресурсів України на території Новоодеської міської громади моніторинг якості поверхневих вод не проводився.

За період 2014 - 2018 років загальний обсяг скидів зворотних вод на території області зменшився на 63,5 млн м³ (49,5 %). Загальна потужність водоочисних споруд області становить 312,0 тис. м³/добу. Обсяги скидів забруднених зворотних вод у розрахунку на 1 особу по Миколаївській області знаходяться на рівні з Львівською і Одеською областями та не перевищують середніх показників в цілому по країні.

Скид недостатньо очищених стічних вод в області здійснюється виключно через не ефективну роботу комунальних очисних споруд каналізації. Частка згаданого обсягу скидів по відношенню до загального об'єму скидів зворотних вод до поверхневих водойм області складає біля 37 %, що порівняно з відповідним обсягом скиду забруднених вод в цілому по країні - 2,24%.

В громаді протягом останнього десятиліття гострою залишається проблема очищення каналізаційних стоків, оскільки існуюча станція повної біологічної очистки (СПБО), яка збудована в 2007 році потребує термінової реконструкції. Послуги з водовідведення надаються тільки в місті Нова Одеса.

Для підтримання життєдіяльності на території Новоодеської міської територіальної громади 3 комунальні підприємства працюють в штатному режимі. Це комунальне підприємство «Новоодеський міський водоканал» (основна діяльність централізоване водопостачання), комунальне підприємство «Правопорядок» (основна діяльність поводження

з твердими побутовими відходами), комунальне підприємство «Прибузьке» (основна діяльність - централізоване водовідведення) до листопада 2024 року.

Потужність каналізаційної системи Новоодеської територіальної громади не охоплює всю територію громади. Системою очистки та водовідведення в громаді забезпечені житловий багатоповерховий сектор та комунальні установи та заклади. Приватний сектор у переважній більшості використовує прибудинкові вигрібні ями.

Найпростішим варіантом, передбаченим ДБН – Державними будівельними нормами – є бездонна вигрібна яма. Вона розрахована на невеликі стічні викиди обсягом до 1 кубічного метра на добу. За цей час стоки встигають пройти природним способом в ґрунт, а аеробні бактерії ґрунту їх переробити. Мулові опади таких вигрібних ям періодично – раз на півроку – повинні прибиратися. Це самий простий і доступний варіант прийому та утилізації стоків. Він відноситься до типу сільських туалетів, які сьогодні вже неактуальні через свій невисокий ресурс прийому стоків і неприємних запахів біля нього. Крім того, такі конструкції сьогодні **можуть бути** екологічно небезпечними.

В даній ситуації враховуючи систему постачання питної води (підземні води) важливим аспектом в дотриманні екологічної безпеки буде дослідження стану експлуатації прибудинкових вигрібних ям та можливих потраплянь стоків з них в підземні води. **Ресурси** – невичерпний природний матеріал життя, який треба берегти і відновлювати.

Центр територіальної громади місто Нова Одеса має приналежність до найбільшого річкового басейну країни - річки Південний Буг, його притоків Гнилий Єланець та Нірша, що створює сприятливі умови для розвитку водного річкового транспортного сполучення та обумовлює перспективи залучення інвестицій у сфері розвитку рекреаційного і промислового потенціалу громади. Землі водного фонду громади становлять 1116,19 га.

У м. Нова Одеса очистку стічних вод здійснювало до листопада комунальне підприємство «Прибузьке», наразі припиняється діяльність. Створено КП «Центральне водовідведення». Очисні споруди введені в експлуатацію в 2007 р. Проектна потужність очисних споруд каналізації становить 0,2 тис. м³ /добу, фактична – 0,147 тис. м³ /добу, метод очистки стоків – біологічний на камерах аерації. Після біологічної очистки стоки надходять до блоку 45 знезараження (електроліз). Відпрацьований активний мул накопичується на спеціальних майданчиках. Очисні споруди потребують реконструкції. Зворотні води, які скидаються КП «Прибузьке» класифікуються, як «недостатньо очищені». 2023 року, згідно зі статистичною формою 2 - ТП (водгосп) комунальним підприємством скинуто до р. Південний Буг 30,0 тис. м³ забруднених стічних вод. Протягом 2018-2019 років, переважно за рахунок місцевого бюджету, для покращення роботи станції повної біологічної очистки здійснено гідродинамічну очистку аеротенків, приймального резервуару, 400 м каналізаційної мережі по вулиці Кухарєва, внесено до аеротенків та відвідний канал біологічних препарат «Тамір», придбано новий аератор, 3 фекальні насоси, налагоджено роботу аераторів у автоматичному режимі, відновлена та переведена у автоматичний режим робота вентиляційної системи, з метою дотримання температурних умов та забезпечення ефективної роботи біологічної очистки встановлено автоматичне опалення. Протягом 2020-2023 років фінансування заходів щодо покращення роботи очисних споруд каналізації м. Нова Одеса не здійснювалось, таким чином: за даними обсяги скиду зворотних вод КП «Прибузьке», м. Нова Одеса в 2021 році становили -0,037, млн м³, в 2022 році - 0,023, млн м³, в 2023 році - 0,03, млн м³.

В територіальній громаді щороку проводиться дні річки Південний Буг, який

відзначається у третю суботу травня. Молодь, учні, громадські організації прибирають прибережно-захисні смуги нашої річки, проводяться тематичні вечори, висвітлюється цікава інформація в соцмережах. В ході акції «Чисті береги нашої річки починаються з мене» впорядковано більше 4 км берегів нашої річки та зібрано понад 100 пакетів (120л) сміття, що забруднювало навколишнє середовище.

В територіальній громаді з поверхневих джерел водопостачання не здійснюється, місто Нова Одеса та сільські населені пункти громади для питних потреб користуються підземними водами, якість яких переважно не відповідає нормативним вимогам. Однією з актуальніших проблем для територіальної громади є забруднення водних ресурсів через скид стічних вод, що значно ускладнює відсутність належних мереж централізованого водовідведення та якісної очистки господарсько-побутових і виробничих стоків.

Комунальне підприємство «Прибузьке» міста Нова Одеса відноситься до 5 категорії екологічної небезпеки, ступінь впливу на водні об'єкти – помірно небезпечний. На даний час в громаді ведеться робота по залученню інвестицій для реконструкції станції повної біологічної очистки по вул. Мельничній в місті Нова Одеса. Своєчасне очищення стоків, в першу чергу, важливе для екології. Воно запобігає непоправному забрудненню водойм і ґрунту, ґрунтових вод. Забруднена вода порушує всю екосистему на кілометри навколо. Це позначається також на флорі, фауні, здоров'ї людей та хатніх тваринах. Проблема очистки комунальних стоків і у сільській місцевості, за відсутності централізованої системи водовідведення, стоїть особливо гостро для громади. В громаді є необхідність: залучення бюджетних, грантових та позабюджетних коштів на реалізацію заходів із збереження навколишнього природного середовища, зменшення викидів забруднюючих речовин, CO₂ в атмосферу; здійснення робіт з благоустрою, розчистки та поліпшення санітарного, екологічного стану струмків та водойм; реалізація заходів з відновлення та збереження рослинного та тваринного світу; укріплення берегів водних об'єктів у межах населених пунктів;

Спостерігається: замулення річки Південний Буг, Гнилий Єланець; незадовільне забезпечення населення громади системою водовідведення з відповідною сучасною очисткою стоків на очисних спорудах каналізації; аварійний стан діючих комунальних очисних споруд каналізації; аварійний стан та застаріле обладнання станції біологічної очистки.

Актуальні цілі та пріоритетні завдання: забезпечення екологічно безпечного зберігання, захоронення відходів; будівництво, розширення та реконструкція гідротехнічних, берегозакріплювальних, протизсувних споруд, а також проведення заходів з захисту від підтоплення; розвиток територій відповідно сучасних еко – можливостей цілей сталого розвитку; розвиток активного туризму біля берегів річки Південний Буг.

Передбачено реалізація заходів щодо будівництва та реконструкції каналізаційних очисних споруд, які передбачені в межах міського бюджету, обласних природоохоронних програм та заходів, з залученням інвестицій, спрямованих на захист і відтворення річок Південний Буг та Гнилий Єланець; очищення забруднених територій від побутових відходів та відходів руйнувань

Кліматичні умови

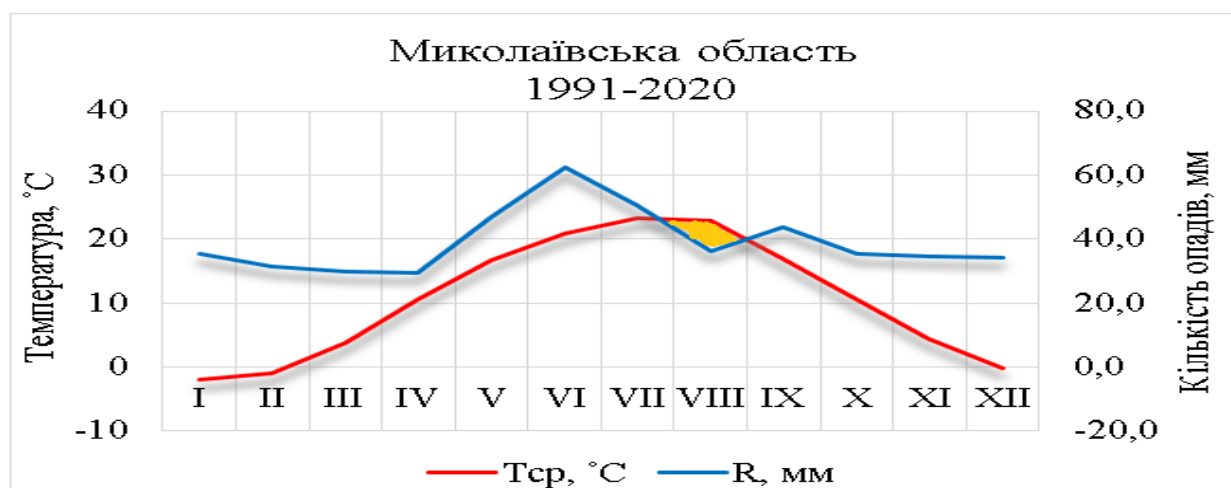
Формування клімату підпорядковане цілому ряду чинників, серед яких чільне місце займає географічне розташування територіальної громади. Географічне положення визначає величину притоку сонячної радіації. Характеристика кліматичних умов, основних метеорологічних показників наведена за даними багаторічних спостережень по метеостанції «Миколаїв» (52 мБС).

Клімат помірно-континентальний з м'якою малосніжною зимою та жарким посушливим літом. Середньорічні температури: літня – $+21,1^{\circ}\text{C}$, зимова – -2°C . Найнижча середньомісячна температура повітря в січні ($-12,8^{\circ}\text{C}$) зафіксована в 1838р., найвища ($3,6^{\circ}\text{C}$) – в 1895р.

Найнижча середньомісячна температура в липні ($18,9^{\circ}\text{C}$) спостерігалась у 1832р., найвища ($41,6^{\circ}\text{C}$) – 2024р.

У середньому за рік в територіальній громаді випадає близько 470 мм атмосферних опадів, найменше – в жовтні, найбільше – у липні.

На території громади майже постійно тримається вітряна погода. Часто, особливо навесні, на території спостерігаються суховії та пилові бурі, що супроводжуються значним зниженням вологості повітря. Найбільша швидкість вітру – в лютому, найменша – у липні – вересні. У січні вона в середньому становить 4,1 м/с, у липні – 3,1 м/с.

Кліматичні умови Миколаївської області

Для Миколаївської області характерний континентальний тип випадіння опадів з максимумом 149 мм (32%) у літній період і мінімумом на початку весни – у березні (30 мм) та квітні (29 мм). Зимою та весною в регіоні випадає майже однакова кількість опадів – 103 мм та 106 мм, відповідно, що становить 22% за сезон, від їхньої річної кількості. Восени опадів буває дещо більше – 114 мм (32%). Таке збільшення опадів восени спостерігається за рахунок зростання їхньої кількості у вересні.

Швидкість вітру, повторення перевищення якої складає 5% 8-9 м/с. влітку характерна при високих температурах недостатня кількість атмосферних опадів,

підвищена випаровуваність, тривалі періоди засухи, пересихання ґрунтів, зливовий характер дощів та несприятливі умови для нормального розвитку рослин. У геоморфологічному відношенні територія являє собою низовинну лесову рівнину поза льодовикової області. Річки району прорізають докембрійські кристалічні породи, мають вузькі каньйоноподібні долини і круті схили з виходами кристалічних порід на поверхню. В гідрогеологічному відношенні територія відноситься до басейну тріщинних і пластових вод Українського щита. Характерною ознакою території є несприятливі для накопичення підземних вод кліматичні умови, які характеризуються нестійкою природною зволоженістю, розчленований рельєф впливає на дренажну здатність водоносних горизонтів, локально розвинуті водоупори створюють умови для взаємозв'язку водоносних горизонтів. Водоносні горизонти живляться за рахунок інфільтрації атмосферних опадів, поверхневих вод, підтоку з суміжних водоносних горизонтів і тих, що залягають нижче.

Поточний стан атмосферного повітря

За даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Миколаївської області у 2023 році ([на сайті Мінідовкілля](#)), загальні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря становлять 5,593млн.т.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери у Миколаївській області належать: переробна промисловість—2,025тис.т,або36.2%від загальних обсягів викидів;постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря - 1,354 тис. т, або 24,2 %; сільське, лісове та рибне господарство -0,88тис.т,або15,8%; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність ь—0,64тис.т, або11,4%.

Таблиця 8 .

Динаміка викидів в атмосферне повітря Миколаївської області
від основних джерел забруднення, тис. т ²

роки	Р	Викиди в атмосферне повітря, тис.т		Щільність викидів	Обсяги викидів	Обсяг викидів на одиницю ВРП
		У тому числі				
		стаціон арними джерелами	пересувними джерелами	розрах нку на 1 кв. м, кг	розрах нку на 1 собу, кг	тис.т на млн.грн
2019		12,07	_*	0,491	10,7	0,13
2020		11,204	_*	0,456	10,1	0,12
2021		12,186	_*	0,496	11,1	0,10
2022		5,251	_*	0,213	**	**
2023		5,593	_*	0,227	**	**

*- Інформація по викидам забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення атмосферного повітря за 2019-2023 роки не надається, оскільки розрахунок цих показників згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 175-р не здійснювався.

** - на період дії воєнного стану, а також протягом трьох місяців після його завершення, органами державної статистики призупинено розрахунки чисельності населення, інформація щодо валового регіонального продукту не оприлюднюється.

Лінійний вид забруднення атмосфери є результатом забруднення атмосфери вздовж автомагістралей внаслідок інтенсивного руху транспорту. Автомобільний транспорт є значним забруднювачем повітря у регіоні.

Територією громади пролягає стратегічно важлива транспортна артерія Миколаївщини: траса національного значення Н24 Благовіщенське - Миколаїв через Вознесенськ.

В громаді для перевезення пасажирів використовуються автобуси та маршрутні таксі різної місткості, які виконують рейси на 3 міських автобусних маршрутах, замовником яких

є виконавчий комітет Новоодеської міської ради. Перевезенням пасажирів займається одне автотранспортне підприємство ТзДВ «Автомобіліст», яке розташоване в місті Нова Одеса. Середній вік транспортних засобів становить більше 15 років і потребує оновлення.

Для забезпечення міжміського та приміського автобусного сполучення на території громади функціонує 1 сучасний автовокзал з розвинутою інфраструктурою.

Новоодеська міська територіальна громада не має прямого залізничного сполучення, але на достатньо зручній відстані від міста Нова Одеса функціонує залізнична станція - с. Баловне – 25 км. Дорожня мережа складається з доріг з твердим, гравійним та ґрунтовим покриттям. Стан доріг, особливо з твердим покриттям, в поганому стані і потребує капітального ремонту. Гравійні дороги в задовільному стані, але потребують поточного ремонту.

Наявне сучасне автомобільне транспортне сполучення з обласним центром.

Ведення активних бойових дій на території країни та області, зокрема, серйозно погіршує якість повітря. Наслідки від цього можуть мати довгостроковий негативний вплив на здоров'я мешканців громади. За даними Міністерства довкілля України, обсяг викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря за час війни дорівнює обсягу викидів одного металургійного підприємства за цілий рік роботи.

Стан атмосферного повітря погіршується через бойові дії у прямий та непрямий способи. Прямий вплив бойових дій – це детонування снарядів, використання артилерійської зброї та авіабомб. Від таких вибухів в атмосферне повітря викидаються свинець, сажа, вуглець й інші шкідливі речовини. А залишки снарядів містять сірку, мідь, залізо та вуглець.

Новоодеська міська громада з початку війни не знаходилась в зоні активних бойових дій. Однак непрямий вплив бойових дій – це пожежі в екосистемах, вибухи нафтобаз, атаки на промислові об'єкти та місця видалення небезпечних відходів, та інше також впливають на стан повітря в громаді. Важливим джерелом забруднення атмосферного повітря, боротьба з яким актуалізувалася і посилилася в останні роки, є самовільне випалювання сухостоїв та трав сухої рослинності, стерні, побутових відходів. Спалювання сухостоїв, окрім непоправної шкоди людському здоров'ю та життю травин, загрожує виникненням масштабних пожеж.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: експлуатація мереж газопроводів, промислові підприємства, всі види транспорту. Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є ремонтні роботи на мережах газопроводів, використання видів палива, які призводять до викидів забруднюючих речовин у більших обсягах. Значно впливає на забруднення атмосфери відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук. Загальний обсяг викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел протягом 2014 - 2018 років зменшився на 18 %. Слід зазначити, що рівень техногенного навантаження на навколишнє природне середовище області нижчий, порівняно з середнім показником по Україні. Основним джерелом забруднення атмосфери населених пунктів були автотранспорт, кількість якого щороку збільшується, підприємства, які у виробництві використовують полімери, а також спалювання сміття та опалого листя.

Земельні ресурси та ґрунти

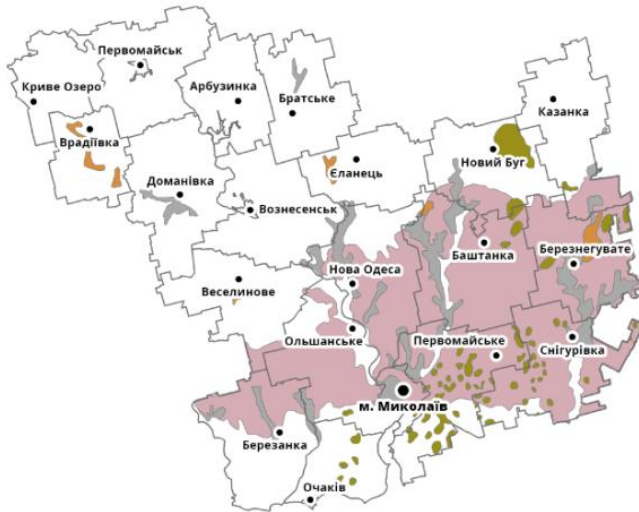

У контексті агроґрунтового районування Миколаївської області³ територія територіальної громади розташована в межах двох агрокліматичних зон, а саме:

- правобережній провінції підзони південного степу, для якої характерні чорноземи південні малогумусні та чорноземи південні, залишково-солонцюваті на лесових породах, слабо дреновані річковою мережею;
- правобережній провінції південної зони сухого степу, для якої характерні темно-каштанові залишково-солонцюваті ґрунти на лесових породах.

Картосхема розміщення основних типів ґрунтів Новоодеської міської громади подано на рисунках

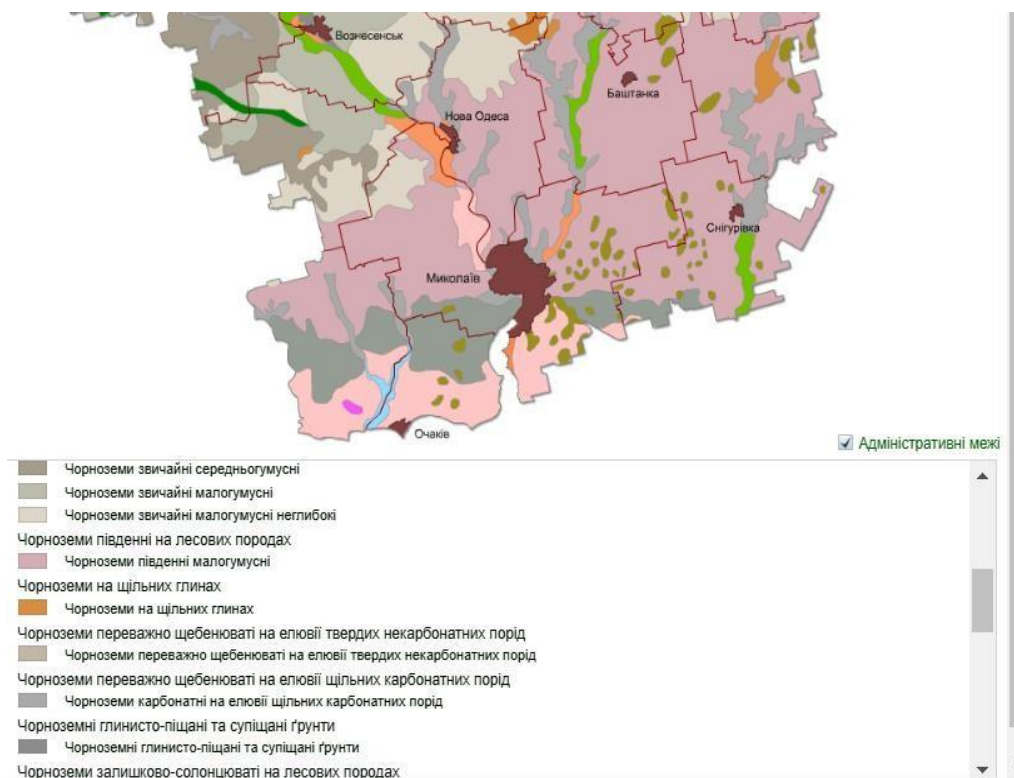
Ґрунтовий покрив Новоодеської МТГ

- ☒ Чорноземи південні на лесових породах
 - ☒ Чорноземи південні малогумусні
- ☒ Чорноземи на щільних глинах
 - ☒ Чорноземи на щільних глинах
- ☐ Чорноземи переважно щебенюваті на елювії твердих некарбонатних порід
 - ☐ Чорноземи переважно щебенюваті на елювії твердих некарбонатних порід
- ☒ Чорноземи переважно щебенюваті на елювії щільних карбонатних порід
 - ☐ Чорноземи карбонатні на елювії щільних карбонатних порід

Відповідно карти ґрунтів, на території громади наявні чорноземи південні малогумусні та на щільних глинах. За даними Географічної енциклопедії України. Том 3, ст.430-431, чорноземи південні, як зональний тип ґрунтів сформувався під типчаково-ковиловими степами в умовах посушливого клімату.

В їхньому профілі виділяють гумусовий горизонт, потужністю 66-93см та два перехідні до материнської породи горизонти. Глибина залягання карбонатів становить 48-60 см, солей – 2 м і більше. У складі чорноземів південних агрономічно цінні агрегати в орному

шарі становлять 66-75%. Реакція ґрунтового розчину нейтральна або слаболужна. Вміст <https://geomap.land.kiev.ua/zoning-2.html> гумусу становить 1,6-3,4%, валового азоту – 0,17%, валового фосфору – 0,12-0,13 %. За механічним складом серед чорноземів південних домінують важко суглинкові та легкосуглинкові різновиди. Майже половина площі чорноземів південних зазнає ерозії. Для підвищення їхньої родючості застосовують зрошувальну меліорацію.

Ґрунтовий покрив характеризується відносною різноманітністю, що обумовлене розмірами території громади та її геоморфологічними особливостями і представлений чорноземами південними і темно-каштановими солонцюватими ґрунтами, характерними для південно-степової зони. Товщина гумусового горизонту повнопрофільних ґрунтів становить (для чорноземів і темно- каштанових) до 50 см. На крутосхилах ґрунти зазнають ерозії, тому вони мало гумусні або мають змитий гумусовий горизонт.

В заплавах річок на піщаних та піщано-глинистих відкладах сформувались гігроморфні типи ґрунтів: дернові, лучні, лучно-болотні та болотні. Нормально зволожені відмінності характеризуються більшою від зональних ґрунтів родючістю завдяки товщому (до 90 см) гумусовому горизонту та наявності в ньому природного зволоження.

На піщаних терасах сформувались дернові слаборозвинуті ґрунти, місцями чорноземи на пісках.

Карта сильнозмитих ґрунтів та виходів материнських порід на території Новоодеської територіальної громади Новоодеська територіальна громада має 54 773 га сільськогосподарських угідь з високим потенціалом для рослинництва (зернові, технічні культури) та тваринництва (велика рогата худоба, свині, птиця).

Громада має високоякісний ґрунтовий покрив представлений чорноземами звичайними, чорноземами південними, з вкрапленнями лучно-чорноземних. Разом з тим, є численні докази суттєвої деградації ґрунтового покриву, в першу чергу, через водну ерозію, що вимагає прийняття відповідних природоохоронних заходів.

Змивання верхнього родючого шару ґрунту призводить до зниження вмісту гумусу та інших корисних речовин, що суттєво впливає на здатність ґрунту підтримувати рослинний ріст.

Врожайність сільськогосподарських культур на сильнозмитих ґрунтах може знижуватись на 45-60% порівняно з незмитими ґрунтами. Наприклад, врожайність гороху тут знижується майже вдвічі, а ячменю та озимої пшениці — на 60-70%. Цукрові буряки, соняшник і картопля дають дуже низькі врожаї і вирощувати їх в таких умовах недоцільно. Багаторічні трави менше знижують урожайність на еродованих ґрунтах порівняно з іншими культурами (<https://agrobusiness.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/584-hruntozakhysni-sivozminy.html>).

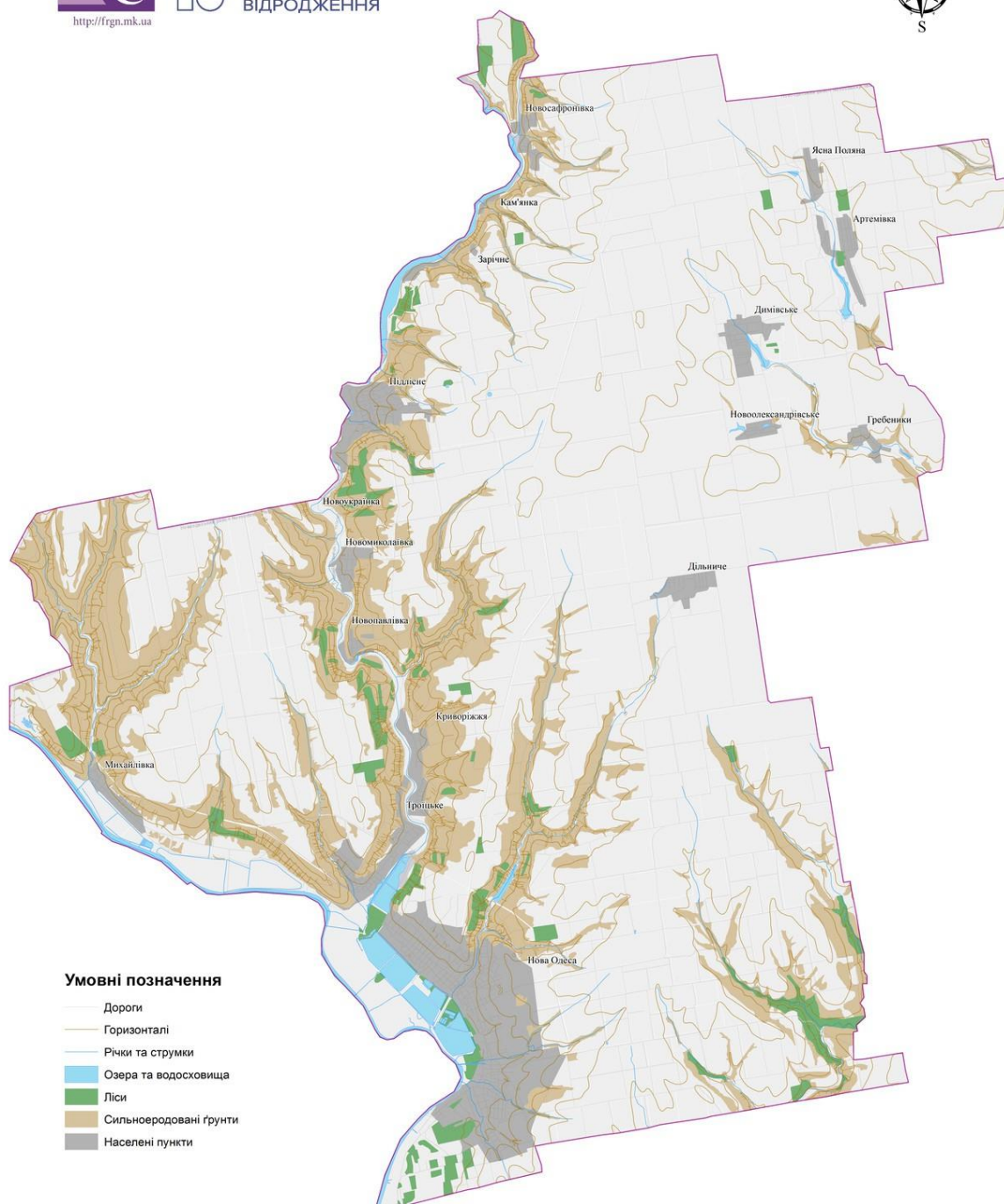
Першим кроком до прийняття ґрунтозахисних заходів є отримання оновленої карти ґрунтів. Розуміючи усю масштабність і складність такої роботи на даному етапі було вирішено зосередитись, у першу чергу, на найбільш постраждалих від водної ерозії ґрунтах. Інформаційною базою для складання карти сильнозмитих ґрунтів були архівні карти агровиробничих груп ґрунтів і космічні знімки високої роздільної здатності. Робота виконувалась в геоінформаційній системі QGIS. У першу чергу, були прив'язані до системи географічних координат усі архівні карти агровиробничих груп ґрунтів. Далі по них у QGIS був створений векторний тематичний шар, що містить усі сильнозмиті ґрунти та виходи материнських порід на території громади. Подальшим кроком проводилось візуальне дешифрування космічних знімків з внесенням відповідних змін у створений раніше шар. Результат роботи представлений на відповідній карті.

Карта сильнозмитих ґрунтів Новоодеської ТГ укладена в базовому масштабі 1:10 000, максимальний формат аркуша для друку – А1.

Карта сильнозмитих ґрунтів та виходів материнських порід на території Новоодеської громади

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Умовні позначення

- Дороги
- Горизонталі
- Річки та струмки
- Озера та водосховища
- Ліси
- Сильноеродовані ґрунти
- Населені пункти

0 1 2 4 6 8 10 Kilometers

Структура земельного фонду

Загальна площа земельного фонду Новоодеської міської ради становить 61902 га, з яких 54673 га займають сільськогосподарські землі, Структура земельного фонду представлена в таблиці 9

Види земель	га	%
Загальна площа земель	61902	100
Сільськогосподарські землі, у т.ч.:	54673	88
• сільськогосподарські угіддя, з них:	53565	87
○ ріллі	43736	71
○ багаторічні насадження	337	0,5
■ сади	124,3	0,2
■ інші багаторічні насадження	212,7	0,3
○ пасовища	9492	15
Під господарськими будівлями і дворами	692	1
Під господарськими шляхами і прогонами	416	0,6
Землі, які перебувають у стадії меліоративного Будівництва та відновлення родючості	-	
Присадибні землі	252,5	0,4
Лісовий фонд	1838,9	3,0
Водний фонд	1434	2,3
Відкриті заболочені землі	730	1,0
Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	521	0,8

Вододільна рівнина та її схили мають загальний нахил із півночі на південь. Абсолютні висоти її (+90)...(+200) м. Складена четвертинною лесовою суглинистою й червоно-буроколірною глинистою континентальними формаціями, які сформувалися на алювіально-озерних пліоценових і пліоцен-четвертинних відкладах, на кристалічних породах. Схили річок та балок розподіляються на три групи:

а) інтенсивного зносу й накопичення, обвального-зсувні та обвального-осипні, крутизна схилів $>12^\circ$, порізані промоїнами, ярами, з численними давніми і молодими зсувами: це праві схили долин рр. Півд. Бугу, схили долин р. Гнилого Єланцю;

б) інтенсивного делювіального зносу й накопичення, з крутизною – 6-12% (дрібнострумкового та яругового змиву, іноді зсувні), з виходами на поверхню кристалічних порід та осадових палеоген-неогенових відкладів;

в) помірного делювіального зносу й накопичення, з крутизною – 3-6° (струмкового змиву та накопичення).

Крім річкових систем, ерозійна мережа містить численні розгалужені балки, верхів'я котрих являють собою невеликі пониження у вигляді улоговин; глибина балок зростає до гирла, де ерозійний вріз досягає 20-30 м, іноді 70-80 м. На ділянках, де балки прорізають лесовидні суглинки, схили їх пологі, рівні; там, де врізаються у кристалічні породи, – схили круті, урвисті. На схилах балок спостерігаються численні яри, вибої, у днищах – донні яри, в гирлах – конуси виносу. Балки утворилися під дією тимчасових водотоків, днища задерновані,

з донними врізами, шириною до 200 м. Площа деградованих земель в Миколаївській області станом на кінець 2020 року склала 246,40 тис.га, потребують консервації 44,72 тис.га (1,8%) деградованих земель, а також 4,56 тис.га (0,18%) малопродуктивних земель. Найбільша площа таких земель знаходиться в Баштанській, Вознесенській, Врадіївській, Доманівській, Новоодеській та Первомайській громадах. Зсувні процеси розвиваються в долинах рік та уздовж морського узбережжя. Основними чинниками активізації є перевантаження та обводнення схилів. Цьому сприяло інтенсивне будівництво, що ведеться в останні роки на схилах та присхилових територіях.

Обробіток, вирощування сільськогосподарських культур, внесення добрив, хімічна меліорація, осушення і зрошення – все це негативно впливає на стійкість агроландшафту, призводить до поступової деградації земель, створює загрозу екологічній безпеці області, тому всі землі потребують захисту та охорони від негативних процесів, забруднення й погіршення екологічного стану. Це негативно впливає на стійкість агроландшафту, призводить до поступальної деградації земель, створює загрозу екологічній безпеці області. Через ерозійні процеси площа деградованих та малопродуктивних земель, що потребують консервації становить 13934,8515 га.

В області на схилах в 1-20 градусів розміщено 25,4 % орних земель, на схилах у 2-30 градусів – 9,9 %, на схилах в 3-50 градусів – 5,5 % і на схилах понад 50 градусів – 1,3 %. Майже половина (42,1 %) орних земель знаходяться на ерозійно небезпечних площах, у результаті чого середньорічний змив в області становить 13,3 т/га. Отже, інтенсивне сільськогосподарське використання земель призводить до зниження родючості ґрунту через їх переуцільнення, втрату грудко-зернистої структури, водопроникності та аераційної здатності з усіма екологічними наслідками.

Новоодеською міською радою розпочато формування повного реєстру земельних ділянок та землевпорядної документації. Існує необхідність впровадження щодо впорядкування земельних ресурсів – основного активу для розвитку громади, а саме:

- інвентаризація земель всіх форм власності;
- розмежування земель відповідно до форм власності;
- установлення та зміна меж населених пунктів;
- розроблення схем землеустрою та техніко-економічного обґрунтування використання й охорони земель;
- проведення інвентаризації польових (проектних) доріг, реєстрація права комунальної власності на польові дороги та заключення договорів оренди із орендарями земельних часток
- створення та відновлення полезахисних лісових смуг, захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарського призначення навколо виробничих об'єктів, уярах, балках, уздовж берегів;
- виявлення та повернення самовільно зайнятих земельних ділянок і приведення їх у стан, придатний для подальшого використання;
- оновлення планово-картографічних матеріалів;
- придбання програмного забезпечення (Геоінформаційної системи земельного кадастру громади) та вимірювального геодезичного обладнання для контролю за використанням земель).

Земельний фонд територіальної громади характеризується наявністю досить високого біопродуктивного потенціалу, а в його структурі висока питома вага ґрунтів чорноземного типу, що створює сприятливі умови для продуктивного землеробства.

Корисні копалини

Корисні копалини – природні мінеральні утворення в земній корі, які використовуються в народному господарстві безпосередньо або після попередньої обробки. Корисні копалини бувають органічного і неорганічного походження, а за фізичним станом – тверді, рідкі і газоподібні. Усі корисні копалини поділяють на чотири основні групи:

1) горючі; 2) металеві; 3) неметалеві; 4) гідро і газомінеральні (підземні води, розсоли, мули, негорючі інертні газ). В Новоодеській міській територіальній громаді немає родовищ горючих, металевих корисних копалин. Найбільш поширені корисні копалини нашого краю – це будівельні матеріали та підземні води.

Наведені дані показують, що на території громади є сировинна база будівельних матеріалів, яка представлена запасами: каменю пиляного, граніту із високою декоративною якістю, цегельно-черепичної сировини, суглинку. Промислове значення мають також поклади вапняків, опоки. На території громади є можливість ефективної розробки родовищ.

Таблиця 10

Родовища корисних копалин

п/п	Найменування родовища	Розташування	Площа, га	Стан
1	Новоодеське (камінь пиляний)	ПнСх околиця м. Нова Одеса (мікрорайон Кашперівка)	70,9	Розробляється
2	Новоодеське (вапняк)	Сх околиця м. Нова Одеса	98,98	Не розробляється
3	Новоодеське №3, №1 (цегельно-черепична сировина)	ПнСх околиця м. Нова Одеса	12,6	Не розробляється
4	Новосафронівське (вапняк, граніт)	1,0 км на північ с. Новосафронівка	5,19	Не розробляється
5	Михайлівське (опока)	між сс. Михайлівка і Білоусівка	37	Не розробляється
6	Михайлівське (вапняк)	між сс. Михайлівка і Білоусівка	+	Не розробляється
7	Троїцьке (суглинок)	4,0 км на північний захід від с. Троїцьке	9,8	Не розробляється

Прогнозні ресурси підземних вод на території громади, придатних для господарсько-питного водопостачання (ПРПВ):

Загальний модуль ПРПВ складає по Новоодеській міській територіальній громаді 39,17 м³/добу/км² (з мінералізацією до 1,5 г/дм³) і 44,85 (з мінералізацією до 3,0 г/дм³) – найбільший по Миколаївській області.

Основна частина експлуатаційних запасів підземних вод приурочена до долини річки Південний Буг, де експлуатаційні запаси становлять 60,91 тис.м³/добу – 70,6% від ЕЗПВ. Тут знаходиться родовище підземних вод Новоодеської громади.

Родовища підземних вод, що експлуатуються

п/п	Найменування родовища	Корисна копалина	Балансові запаси, тис.м ³ /добу	Видобуток, тис.м ³ /добу
	Новоодеське	води питні та технічні	21,6	0,3

Новоодеська територіальна громада володіє перспективними родовищами лікувально-столових мінеральних вод, що здатні значно посилити рекреаційний потенціал в розвитку туризму на території громади.

Таблиця 12

Розвідані прояви природних мінеральних вод на території Новоодеської міської територіальної громади, які перспективні для використання (прогнозні дані за результатами геологічної розвідки та фізико-хімічного аналізу)

Населений пункт	Тип МВ	Мінералізація г/дм ³	Група вод	Застосування / сфера використання
м. Нова Одеса	Природна лікувально-столова	3,4	Сульфатно-хлоридні натрієві	Внутрішнє промисловий розлив /
м. Нова Одеса	Природна лікувальна	7,0	Хлоридні натрієво-магнієві	Зовнішнє / санаторно-курортна галузь
с. Озерне	Природна лікувально-столова	2,3	Сульфатно-хлоридні кальцієво-магнієво-натрієві	Внутрішнє промисловий розлив /
с. Новопавлівка	Природна лікувально-столова	2,1	Хлоридно-сульфатно-гідрокарбонатні натрієві	Внутрішнє промисловий розлив /
с. Димівське	Природна лікувально-столова	2,4	Сульфатно-хлоридні магнієво-натрієві	Внутрішнє промисловий розлив /

Однак усі ці призначення мінеральної води мають ґрунтуватися на результатах проведених наукових досліджень. Для цього слід звернутися міській територіальній громаді, до ДУ «Український НДІ медичної реабілітації та курортології МОЗ України», де відповідно до наказу МОЗ № 243, колектив фахівців здійснить комплекс досліджень з медико-біологічної оцінки мінеральної води, а саме з визначення направленості її оздоровчого ефекту. Такі роботи експериментально-обґрунтовані та ґрунтуються на доклінічних дослідженнях на лабораторних тваринах. Отримані результати оформлюються у вигляді наукового звіту та дають підстави виносити інформацію щодо оздоровчого ефекту на етикетку фасованої мінеральної води.

Біорізноманіття. Рослинний світ.

За даними Екологічного паспорту Миколаївської області за 2023 рік, на території області зростає 91 вид рослин, які включені до списків спеціальної охорони – дослідження у рамках виконання заходу Комплексної програми охорони довкілля Миколаївської області за темою «Інвентаризація видів флори, занесених до Червоної книги України та додатків Бернської конвенції» (2019 рік). За таксономічною класифікацією зазначені види судинних рослин належать до трьох відділів Царства Рослин: Плауноподібні, Папоротеподібні, Покритонасінні, 4 класів, 34 родин, 57 родів.

У Червоній книзі України на території Миколаївської області згадується 90 видів рослин: 74 види судинних рослин, 4 види грибів, 4 види лишайників, 8 видів водоростей.

За результатами польових обстежень, аналізу літературних даних для Миколаївщини виявлена інформація про 88 видів судинних рослин, які занесені до Червоної книги України, з них 17 видів, місцезнаходження або наявність яких в межах області потребує уточнення. У той же час в Червоній книзі України не наведені дані про 6 видів, місцезнаходження яких на Миколаївщині підтверджено: бурачок Борзи, дельфіній Сергія, любка зелено квіткова, плодоріжки блощична, розмальована, салепова, рутвиця смердюча.

За категоріями Червоної книги України види розподілені таким чином: зникаючий - 6

видів, вразливий - 51 вид, рідкісний - 12 видів, неоцінений - 17 видів, недостатньо відомий

- 2 види. В області виявлено 10 видів судинних рослин, які занесені до списку Резолюції 6 Бернської конвенції: бурачок Борзи, гвоздика бузька, катран татарський, мерингія бузька, півонія онколиста, нерпуха юзниковисна, синякруський, сон розкритий, цибуля Регеля, юринея волошковидна. На Миколаївщині зростає 13 видів, які включені до Світового червоного списку, 28 видів до Європейського червоного списку. Деякі види рослин мають як національний, так і міжнародний охоронний статус.

Територія Новоодеської міської громади розташована в межах степової фізико-географічної природної зони, підзони сухого степу. Природними ландшафтами, поширеними в минулому, на території громади були типчаково-ковилкові та полиново-типчаково-ковилкові степи.

Тваринний світ

У межах регіону, серед хребетних на території області протягом XX ст. і до цього часу спостерігали ссавців - 65 видів, птахів - 280 видів, земноводних - 11 видів, плазунів - 12 видів, риб - майже 100 видів.

У водних об'єктах розташовані нерестовища, місця нагулу та зимівлі таких видів риб, як: лящ, тарань, рибець, пузанок, білізна, осетер, судак, сазан, білуга, севрюга, оселедець, тюлька, шпрот, глоса, чорноморська кефаль, піленгас, карась, бичок, щука, сом, окунь та інші.

Розорювання степу та лісомеліорація суттєво вплинули та продовжують впливати на чисельність, поширення та видове різноманіття тварин, яке перебуває в динаміці. Серед представників фауни є найбільший метелик Європи - сатурнія велика, найбільший з бражників - «мертва голова», небезпечні - павук каракурт та сколопендра.

З ссавців широко розповсюдженими та найбільш численними є мишовидні гризуни. Відновились популяція видри річкової. Розселяються білка та лісова куниця. Ссавці землерії представлені трьома видами: кріт європейський, сліпаки подільський та

піщаний. Місцями на теренах області трапляються тушкан великий, соня лісова, хом'як звичайний та хом'ячок сірий, норка європейська, бабак, а також 12 видів з родини Кажанів.

На території області гніздиться приблизно 150 видів птахів. Низка видів втратила свої місця гніздування. Серед них: степовий орел, хохітва, пугач, степовий журавель. Натомість, з'явилися огар, степовий канюк, малий підорлик, попеляста кам'янка, чорна горихвістка, чорногрудий горобець. Іноді спостерігаються рідкісні та залітні види: фламінго, савка, стерв'ятник, товстодзьобий пісочник, морський побережник, зелена бджолоїдка, співоча кропив'янка, червоногруда кропив'янка.

Видовий склад земноводних та плазунів невеликий, але різноманітний. З амфібій необхідно відмітити дунайського тритона, що знайдений на Кінбурнському півострові, з рептилій – ящірку зелену, полоза лісового (ескулапого), полоза сарматського (Палласова), полоза каспійського (жовтобрюха), гадюку степову та мідянку.

Іхтіофауна області включає прісноводні та солоноводні (морські) види. Найбільшим різноманіттям характеризується приморський район включно з лиманами. Є види - вселенці, майже зниклі осетрові, марена, шема. Під час робіт за темою «Інвентаризація видів фауни, занесених до додатків Бернської конвенції та Червоної книги України» для території Миколаївської області відзначено 229 видів тварин, які внесені до списків спеціальної охорони. Згідно з таксономічною класифікацією зазначені види фауни належать до Царства-Тварини (Animalia), 4 типів, 15 класів, 46 рядів, 100 родин.

На території Миколаївської області в Червоній книзі України згадується 170 видів тварин, з них: кишково-порожнинних - 2; круглих червів - 2; кільчастих червів - 3; членистоногих - 73; молюсків - 1; хордових - 89. За даними дослідників, у результаті польових обстежень, аналізу літературних даних для Миколаївщини виявлена інформація про 229 видів тварин, які занесені до Червоної книги України, з них 27 видів, місцезнаходження або наявність яких в межах Миколаївської області потребує уточнення. У той же час в Червоній книзі України не наведені дані про 55 видів, місцезнаходження яких в межах області підтверджено.

За категоріями Червоної книги України види розподілені таким чином: зникаючий - 47 видів, вразливий - 95 видів, рідкісний - 65 видів, неоцінений - 20 видів, НВ (недостатньо відомий) - 2 види. Виявлено 50 видів тварин, які занесені до списку Резолюції 6 Бернської конвенції, серед них вусач великий дубовий, баклан малий, балабан, баранець великий, беркут, дерихвіст лучний, дрохва, журавель сірий, канюк степовий, пелікан рожевий, гадюка степова, видра річкова, афаліна та інші.

На Миколаївщині мешкає 132 види тварин, які включені до Світового червоного списку, 134 види - до Європейського червоного списку. Регіонально рідкісними є 111 видів тварин. Україна наразі впроваджує оселищний (біотопічний) підхід до збереження біологічного різноманіття. Значення підходу полягає у забезпеченні збереження видів рослин і тварин, включно з рідкісними, через збереження відповідних умов їхнього існування.

Карта біорізноманіття та цінних ділянок для існування рідкісних видів на території Новоодеської міської територіальної громади

На карті позначено місця знахідок рідкісних видів, що знаходяться під загрозою та потребують застосування заходів з додаткового дослідження та збереження у відповідності до чинного законодавства. Джерело даних про місця нахідок - Global Biodiversity Information Facility та Biodiversity Viewer. Ці дані характеризують розташування, як ділянок найбільшого біологічного різноманіття, так і ділянок підвищеного рівня дослідженості, оскільки спостереження виконуються передусім у межах об'єктів та територій природно-заповідного фонду та у межах територій Смарагдової мережі. Позначено також цінні ділянки природних ландшафтів, що відіграють важливу роль для підтримки належного рівня біологічного різноманіття, зокрема лісовкриті ділянки, водні та зволожені ділянки, ділянки степів. Ці ділянки перебувають під захистом Бернської конвенції та інших нормативних документів та потребують особливого режиму природокористування у відповідності до зобов'язань України на шляху до європейської інтеграції. Джерело даних про земельний покрив - результати дешифрування супутникових знімків Sentinel-2 (*Google Earth Engine*), карта посівів. Покинуті ділянки характеризуються активними процесами відновлення рослинного покриву та секвестрації вуглецю, збільшення родючості, з ймовірністю забруднення (ACLED). Темпи такого відновлення вище у разі сусідства з ділянками, що збереглися у стані, наближеному до природного

Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття

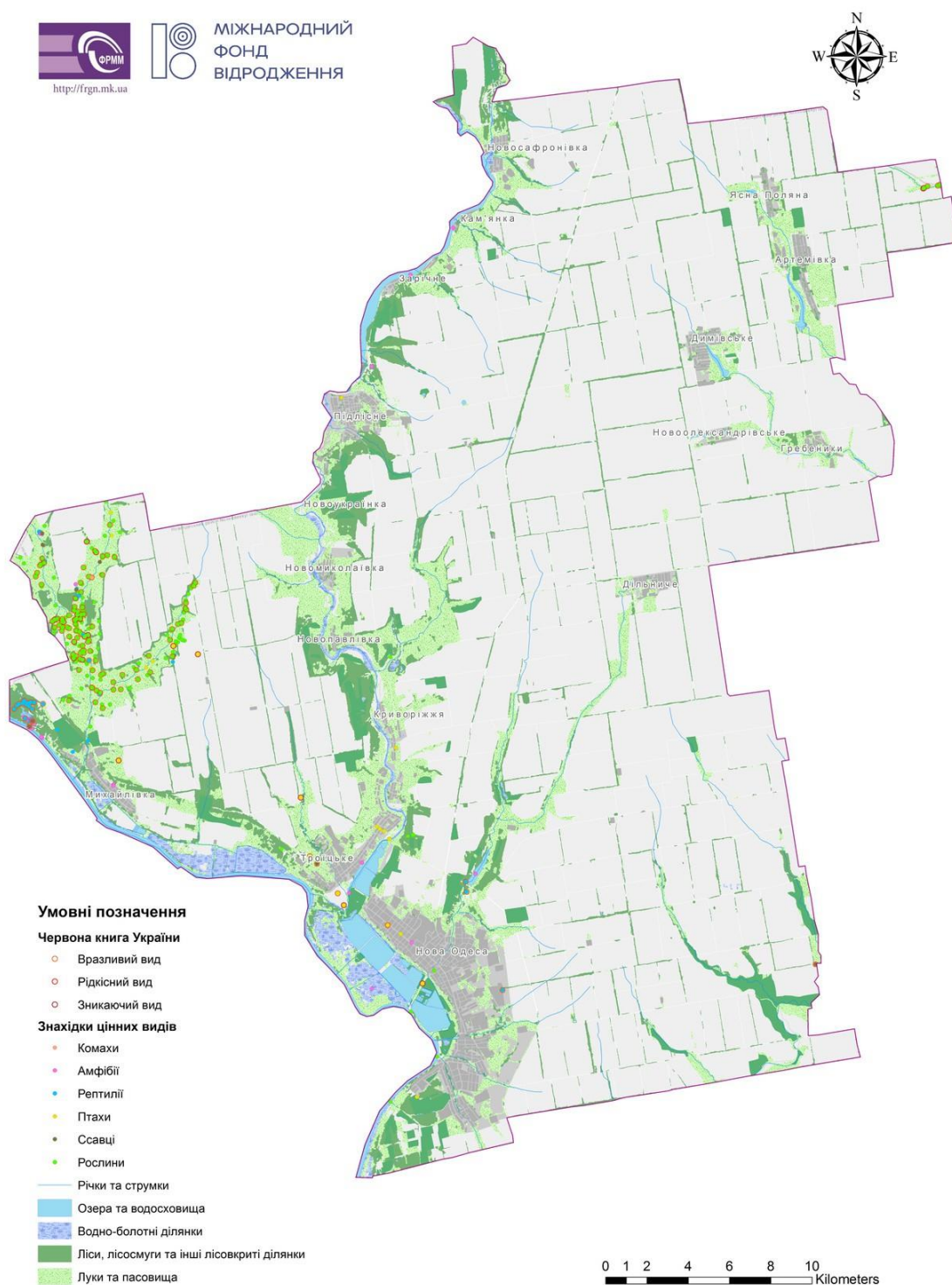
Сучасна структура земельного фонду громади свідчить про нормальне антропогенне навантаження. Іншими чинниками, що впливають або можуть впливати на структурні елементи екомережі, біо- та ландшафтне різноманіття є такі: розвиток гідроенергетики; зменшення водності та замулення річок; браконьєрство, турбування тварин у сезон тиші; засмічення територій; вирубка полезахисних смуг; освоєння нових родовищ корисних копалин; перевипас малої рогатої худоби на ділянках з природною рослинністю тощо.

Здійснення заходів щодо збереження та сталого використання біотичного та ландшафтного різноманіття, рослинного і тваринного світів а також рідкісних та зникаючих видів, занесених до охоронних списків було значно ускладнене внаслідок військової агресії російської федерації.

Карта біорізноманіття та цінних природних ділянок Новоодеської громади

<http://fregn.mk.ua>

Умовні позначення

Червона книга України

- Вразливий вид
- Рідкісний вид
- Зникаючий вид

- Рідкісний вид

- Зникаючий вид

Знахідки цінних видів

- Комахи

- Амфібії

- Рептилі

- Птахи

- **Ссавці**

- Восприимчивость

- Річки та струмки

- Озера та водосховища

- Водно-болотні ділянки

- Ліси, пісок, смуги та інші пісовкриті ділянки

- Луки та пасовища

Природно-заповідний фонд

Станом на 01.01.2024 на території Миколаївської області створено 157 об'єктів природно - заповідного фонду фактичною площею 78 159,2801 га, з них 8 – об'єкти загальнодержавного значення, в тому числі природний заповідник, два національних природних парку, зоопарк, лісовий заказник та пам'ятки природи, 149 – місцевого значення, в тому числі п'ять регіональних ландшафтних парків, ландшафтні, лісові, гідрологічні заказники, пам'ятки природи, парки-пам'ятники садово-паркового мистецтва. Відсоток заповідності Миколаївської області становить 3,18 % від загальної площі області.

У 2023 році рішенням Миколаївської обласної ради № 9 від 09.03.2023 створено шість нових об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 287,45га – ландшафтні заказники місцевого значення «Каталинський», «Сухоблаківський» та «Балка Зарубіна» а також ботанічні пам'ятки природи в межах м. Миколаїв: «Дуб Горизонтальний», «Дуб на вул. Садовій» та «Дуб в районі Темвод».

Роботи щодо встановлення меж об'єктів ПЗФ проводяться постійно, відповідно до фінансування, що виділяється на вирішення зазначеного питання із обласного бюджету. Станом на 01.01.2024 в натуру винесені межі 30% територій та об'єктів природно-заповідного фонду області. З метою забезпечення охорони об'єктів природно-заповідного фонду 2021 року завершено роботи щодо встановлення в натурі меж 6 об'єктів природно-заповідного фонду - заказників місцевого значення на площі 2649,3698га. Розроблено 10 проєктів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду загальною площею 694,5га.

З 24 лютого 2022 року на території Миколаївської області зафіксовано значну кількість випадків завдання територіям та об'єктам природно-заповідного фонду шкоди внаслідок ворожих дій військ РФ, в тому числі спровокованих обстрілами пожеж, порушення ґрунтового покриву від вибухів та дивійської техніки, знищення біорізноманіття.

Наразі, заходи щодо розбудови екомережі інтегровані в Комплексну програму охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки, затверджену рішенням Миколаївської обласної ради від 23.12.2020 № 16 зі змінами та доповненнями. Первинна схема еко мережі включає 149 територій та об'єктів. Її структура така: ключові території - 109, з них: 10 – загальнодержавного, 99 – місцевого значення; сполучні території - 35, з них: 4 – загальнодержавного, 31 – місцевого значення; буферні території - 5, всі вони загальнодержавного значення.

Ключовими територіями загальнодержавного значення з найбільшою концентрацією біотичного та ландшафтного різноманіття є Бузький, Петропавлівський та Актівський каньйони, заповідні урочища «Василева пасіка» та «Лабіринт», ділянки природного заповідника «Сланецький степ» та «Михайлівський степ», Кінбурнський півострів, Острови Довгий та Круглий, Тилігульський лиман і його узбережжя, Капустяна балка, Христофорівські плавні та ін. Ключові території місцевого значення представлені об'єктами природно-заповідного фонду, ділянками і збереженими природними комплексами, що потребують заповідання або встановлення обмежень у їх використанні.

Територією області проходять 4 екокоридори загальнодержавного значення: Південноукраїнський, Прибережно-морський, Бузький, Дніпровський. Вони забезпечують основні комунікативні функції екомережі Миколаївщини з іншими регіональними екомережами Одещини, Кіровоградщини, Дніпропетровщини, Херсонщини.

Зеленим та бірюзовим кольорами на карті позначено території, які постраждали найбільше зі всіх об'єктів природно-заповідного фонду, що перебували в тимчасовій окупації та зоні бойових дій, оточенні, вздовж яких проходили колони військової техніки агресора з 24.02.2022 до 11.11.2022 року:

– регіональний ландшафтний парк “Висунсько-Інгулецький” (південно-східні ділянки парку перебували в окупації);

– ботанічний заказник “Яковлівський” (перебував на лінії фронту);

– ландшафтний заказник “Мурахівський” (перебував на лінії фронту);

– ботанічний заказник “Івано-Кепине” (перебував на лінії фронту);

– ботанічний заказник “Єлизаветівка” (перебував в окупації);

– ботанічний заказник “Кримки” (перебував в окупації);

– ботанічний заказник “Лощина” (перебував в окупації);

– НПП “Білобережжя Святослава”;

– РЛП “Кінбурнська коса”;

– ділянки Чорноморського біосферного заповідника;

– заказник «Ягорлицька затока»;

– природний заповідник “Єланецький степ” (в околицях заповідника проходили колони техніки);

– ландшафтний заказник місцевого значення “Біла Криниця”;

– ботанічна пам'ятка природи “Пришиб” (перебував на лінії фронту);

– лісовий заказник “Володимирівська дача” (перебував близько до лінії фронту);

– ботанічна пам'ятка природи “Степок” (перебував на лінії фронту);

– лісовий заказник “Балабанівка” (зазнав впливу артилерії);

– гідрологічний заказник “Жовтнєве водосховище” (міг зазнати впливу артилерії);

– лісовий заказник “Мішково-Погорілове” (міг зазнати впливу артилерії);

– заповідне урочище “Мар’ївське” (проходили колони техніки);

– ландшафтний заказник “Христофорівські плавні” (проходили колони техніки);

– ландшафтний заказник “Каталинський” (створили в 2023 році на території

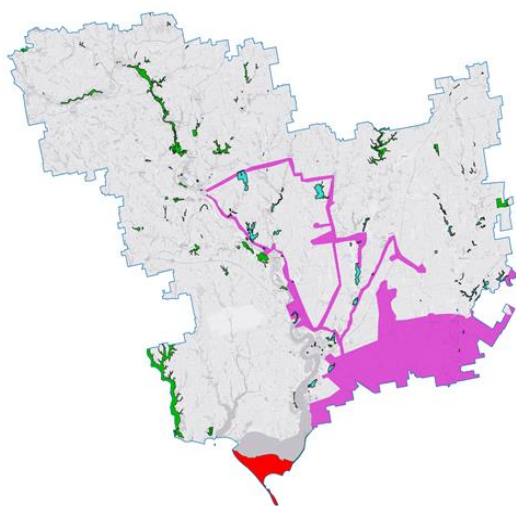
Куцурубської громади, що зазнає обстрілів. Вірогідно можуть бути пошкодження заказника);

– ландшафтний заказник “Петрово-Солониський”;

– ландшафтний заказник “Михайлівський” (проходила колона техніки);

– ландшафтний заказник “Михайлівський степ” (проходила колона техніки);

– ландшафтний заказник “Новоодеський”;

У Миколаївській області розташовані два водно-болотні угіддя міжнародного значення: «Тилігульський лиман» та «Ягорлицька затока». Їх загальна площа становить 20,2 тис. га, або 0,8 %. Перспективними для внесення до Рамсарського списку є угіддя «Бузькі брояки», Христофорівські плавні», «Новоодеські плавні».

Природно-заповідний фонд Новоодеської міської територіальної громади становлять ділянки суші та водного простору, які мають особливу природоохоронну, рекреаційну та іншу цінність, виділені для збереження ландшафтів, тваринного і рослинного світу, підтримання загального екобалансу громади. Фактична площа природно-заповідного фонду територіальної громади становить 2136га або 3 % території громади та представлений територіями, з них: й загально-державного і 6 місцевого значення.

Таблиця 13

Природно-заповідний фонд Новоодеської міської громади

	Назва	Площа, га, громад	Документ про створення	
1.	Природний заповідник «Єланецький степ » (до його складу входить ландшафтний заказник «Михайлівський степ)»	3010,65 (всього в межах різних громад)	Укази Президента України від 17.07.1996 №575/96, від 17.05.2016 №3214/2016	Територія ПЗФ загальнодержавного значення
2	ТЕРИТОРІЯ ПЗФ місцевого значення			Документ про встановлення меж територій ПЗФ, затвердження проекту землеустрою
3	Ботанічний заказник «Богодарівка»	50,00	Рішення обласної ради від 02.02.1995 №4	Розпорядження Голови ОДА від 19.07.2012 №227-р
4	Ландшафтний заказник «Вовча Балка»	250,00	Рішення обласної ради від 12.03.1993 №11	Розпорядження Голови ОДА Від 19.07.2012 №226-р
5	Ландшафтний заказник «Михайлівський»	87,20 (всього)	Рішення обласної ради від 02.02.1995 №24	Наказ управління екології та природних ресурсів ОВА від 26.01.2023 №10
6	Ландшафтний заказник «Михайлівський степ»	1343,10	Рішення обласної ради від 14.08.1997 №13	Розпорядження Голови ОДА від 22.11.2010 №425
7.	Ландшафтний заказник «Новоодеський»	20,70	Рішення обласної ради від 02.10.2013 №8	Наказ управління екології та природних ресурсів ОВА від 01.05.2023 №38
8.	Гідрологічний заказник «Щербанівське водосховище»	385(всього)	Рішення обласної ради 25.12.1979 № 623 та від 23.10.1984 №448	Наказ управління екології та природних ресурсів ОВА від 28.02.2025 №40

В межах Новоодеської міської територіальної громади, в західній частині від міста Нова Одеса, виділено земельні ділянки для включення рішенням Новоодеської міської ради від 23.06.2017р. №17 460, 58 га для створення ландшафтного заказника «Новоодеські плавні» розташованого у заплаві Південного Бугу: по правому березі вздовж с. Ковалівка Миколаївського району; по лівому березі між північним гирлом р. Гнилий Єланець та с. Новопетрівка Костянтинівської сільської ради і м. Нова Одеса Миколаївського району Миколаївської області. Територія заказника є широко відомим місцем відпочинку жителів як прилеглих населених пунктів, так і Миколаївської області. Територія заказника має потенціал для створення рекреаційних ділянок та створення пізнавальних стежок та водних туристичних маршрутів для спостереження за фауною водно-болотних угідь.

Ключовими територіями загальнодержавного значення з найбільшою концентрацією біотичного та ландшафтного різноманіття на території громади - є ділянки природного заповідника «Михайлівський степ», який розширив площу природного заповідника державного значення «Єланецький степ».

До і об'єктів та територій екологічної мережі віднесено до :

ключової території загальнодержавного значення КЗ - Михайлівський степ;
 ключової території місцевого значення к58 - Новоодеські плавні;
 ключової території місцевого значення к57 - Вовча балка;
 ключової території місцевого значення к44 - Михайлівський кар'єр;
 ключової території місцевого значення к59 - Богодарівська;
 частково ключової території місцевого значення к42 - Щербанівське водосховище;
 сполучної території загальнодержавного значення - екологічний коридор
 С1 Південноукраїнський; частково сполучної території місцевого значення с17 - Гнилоєланецький коридор.».

В Україні триває процес створення Смарагдової мережі (Emerald Network), який впроваджується у рамках Бернської конвенції під егідою Ради Європи. Це важливо для імплементації зобов'язань України перед Європейським Союзом.

Смарагдова мережа, яка складається із територій особливого природоохоронного значення, розташовані природні оселища та види флори і фауни, що мають міжнародне значення та внесені до резолюцій Бернської конвенції. Значення оселищного підходу полягає у забезпеченні збереження видів рослин і тварин, включно з рідкісними, через збереження відповідних умов їхнього існування, тобто в його основі екосистемний підхід. Власне Смарагдова мережа діє поза ЄС, дотримуючись тих саме принципів та керуючись біогеографічним підходом та включає в себе 3500 об'єктів у 16 країнах, важливих для збереження біорізноманіття Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року, в листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка займала близько 10 % території України і в основному складалась з існуючих територій природнозаповідного фонду.

За результатами аналізу загальнопоширених даних на сайті <http://emerald.net.ua/> визначено, що у межах території, що розглядається, до Смарагдової мережі України відносяться акваторії водних об'єктів. Враховуючи результати аналізу можна зробити висновок, що проєкт Програми відповідає вимогам діючого законодавства та цілям екологічної політики, встановленими на національному рівні, враховує їх та пропонує комплекс заходів, які спрямовані на їх виконання.

Український перелік об'єктів Смарагдової мережі Європи складається з 377 об'єктів. На території Миколаївської області розташовані 19 об'єктів Смарагдової мережі, а саме (переклад назв неофіційний):

- 1.UA0000015 природний заповідник «Єланецький степ» (1677 га);
- 2.UA0000017 ділянки Чорноморського біосферного заповідника (115873 га разом з ділянками в Херсонській області);
- 3.UA0000040 національний природний парк «Бузький Гард» (6148 га);
- 4.UA0000097 національний природний парк «Білобережжя Святослава» (35242 га);
- 5.UA0000109 Дніпровсько-Бузький лиман (71276 га разом з ділянками в Херсонській області);
- 6.UA0000138 Тилігульський лиман (23243 га разом з ділянками в Одеській області);
- 7.UA0000166 регіональний ландшафтний парк «Приінгульський» (3803 га);
- 8.UA0000181 Нижнє Побужжя (9706 га);
- 9.UA0000192 – Нижнє Дніпро (52 386,00 га разом з ділянками в Херсонській області);
- 10.UA0000203 Михайлівський степ (1733 га);
- 11.UA0000206 озеро Солонець-Тузли (1357 га);
- 12.UA0000207 Березанський лиман (8827 га);
- 13.UA0000215 Кінбурнська коса (46588 га разом з ділянками в Херсонській області);
- 14.UA0000216 Христофорівські плавні (1538 га);
- 15.UA0000217 Радинська дача (2246 га);
- 16.UA0000253 Очаківський (474 га);
- 17.UA0000307 Долина річки Громоклія (21519,5 га разом з ділянками в Кіровоградській області);
- 18.UA0000321 Долина нижньої течії річки Інгулець (13571,0 га разом з ділянками в Херсонській області);
- 19.UA0000341 Нижньоподільський (5138,13 га разом з ділянками в Кіровоградській області).

Перспективні території та об'єкти ПЗФ Новоодеської ТГ запропоновані представниками ГО «Українська природоохоронна група» та мають на меті розширити й доповнити існуючу мережу й зберегти виявлені рідкісні види рослин і тварин та середовище їх існування.

Серед таких територій: ландшафтні заказники («Троїцька балка», «Новоодеські плавні»), зоологічна пам'ятка природи «Новоодеські штольні», а також ділянки, запропоновані до

розширення території природного заповідника «Єланецький степ».

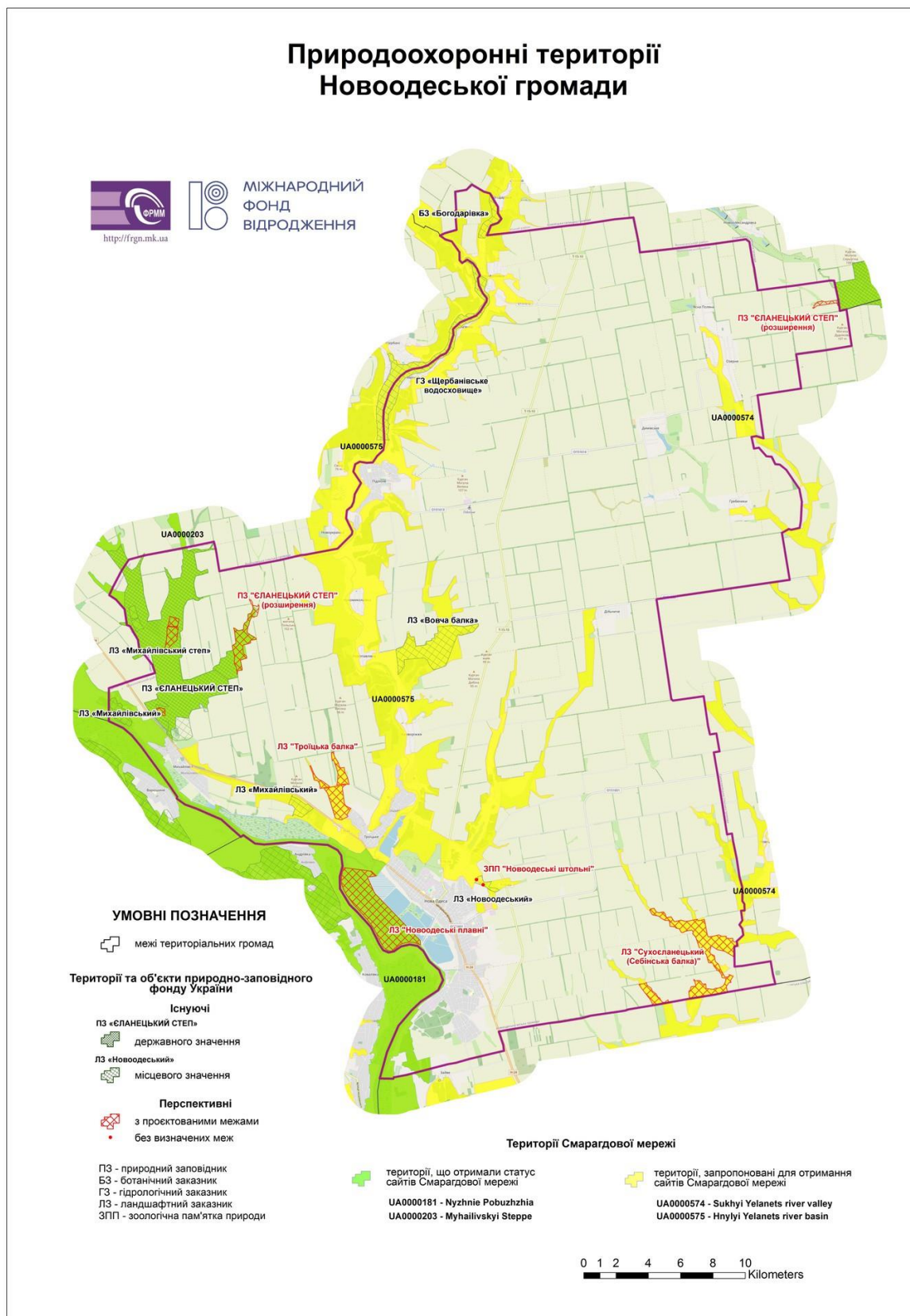
Необхідні подальші наукові дослідження та робота з оголошення цих об'єктів частиною ПЗФ України.

Серед територій, що прийняті як дійсні сайти Смарагдової мережі, у межах громади знаходяться «Нижнє Побужжя» (сайт UA0000181) та «Михайлівський степ» (сайт UA0000203).

Території, пропоновані для отримання «смарагдового статусу» у межах Новоодеської ТГ – це «долина річки Сухий Єланець» (сайт UA0000574) та «басейн річки Гнилий Єланець» (сайт UA0000574).

Більшість існуючих та перспективних територій ПЗФ громади приурочені до затверджених чи пропонованих сайтів Смарагдової мережі, однак лишається ще достатньо велика частина смарагдових виділів, не охоплених додатковою охороною. Природоохоронні

зони Новоодеської громади мають не тільки важливе екологічне значення, але й є точками росту для збалансованої рекреаційної діяльності, яскраво презентуючи природу краю.

Згідно з Резолюцією №6 Постійного комітету Бернської конвенції, всі території, номіновані для включення до Смарагдової мережі, повинні мати тимчасовий статус охоронюваних ділянок і підлягають такому ж режиму захисту, як і затверджені сайти мережі.

Це правило діє доти, доки відповідні органи не приймуть рішення щодо остаточного затвердження чи відхилення цих територій, а також до моменту, поки їх статус не буде офіційно змінено. Наразі громада працює над вивченням проблематики включення в Смарагдову мережу додаткових територій. В проекті МФ «Відродження» рамках проекту DIY4Change для зеленого відновлення і сталого розвитку 2-х громад Миколаївщини, що реалізує ГО «Фонд розвитку міста Миколаєва» (партнерами проекту є ГО «Природоохоронні геоінформаційні системи України» (м. Харків), ГО «Новоодеська рада старійшин» (м. Нова Одеса), ГО «Форум розвитку громадянського суспільства» (м. Київ)

Природний заповідник «Сланецький степ». розроблено екологічний профіль громади

https://drive.google.com/file/d/12rs6f-tiTHhxxZCGCbT4J5JvQqCCMzSw/view?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR5Kv4KxTSiOaAUe6htEdT2YO_OhfvhjC3F60bqVXtapczpKPAzOebmI0Ybrag_aem_Osdpb6IX43j4czu8mnJZ1A з 6
геопросторовими картами в тому числі

Карта біорізноманіття та цінних ділянок для існування рідкісних видів

Карта водних ресурсів

Карта сильнозмитих ґрунтів та виходів материнських порід

Карта природоохоронних територій

Картосхеми можливих екологічних конфліктів

Перспективи розширення мережі природно-заповідного фонду в межах громади: розширення території природного заповідника «Сланецький степ»; створення зоологічної пам'ятки природи «Новоодеські штольні» для збереження місця існування 7 видів кажанів, які є об'єктами Червоної книги України. Знаходиться під існуючим ландшафтним заказником «Новоодеський».

Території ПЗФ місцевого значення, які представлені ділянками зі збереженими природними комплексами, потребують впровадження спеціальних заходів природокористування. Аналіз розташування бальнеологічних рекреаційних ресурсів по території Миколаївського району, показав значне недовикористання лікувально-оздоровчого потенціалу територіальних громад в розвитку курортно-рекреаційної діяльності. Новоодеська ТГ володіє перспективними родовищами лікувально-столових МВ, що здатні значно посилити рекреаційний потенціал в розвитку як економіки, так і туризму.

Природно-заповідна справа має соціально-економічну ефективність і впливає на імідж та екологічну стабільність регіону.

Таблиця 14

Перелік пам'яток місцевого значення Новоодеській міській територіальній громаді

п/п	Найменування пам'ятки	Адреса
1	Братська могила мирних жителів (104 чоловіки).	м. Нова Одеса, вул. Центральна (парк Перемоги)
2	Пам'ятник Т.Г. Шевченку	м. Нова Одеса, вул. Малиновського
3	Братська могила воїнів - визволителів (164 чоловік)	м. Нова Одеса

4	Могила воїна - інтернаціоналіста, молодшого сержанта Сиваченка Ю.В.	м. Нова Одеса, (центральне кладовище)
5	Пам'ятний знак	м. Нова Одеса, місцеві каменоломні
6	Братська могила воїнів - визволителів та пам'ятник загиблим односельчанам	м. Нова Одеса, біля міської філії ЦКП
7	Курган Слави: а) Курган Слави; б) Пам'ятний знак воїнам-визволителям; в) Пам'ятний знак на честь Березнігівато-Снігурівській операції	м. Нова Одеса (південна частина міста)
8	Пам'ятний знак першому поселенцю	м. Нова Одеса, вул. Центральна, банк "Аваль"
9	Пам'ятний знак жертвам єврейської національності	м. Нова Одеса, вул. Центральна, парк
10	Пам'ятний знак на честь воїнів - інтернаціоналістів	м. Нова Одеса, вул. Центральна, парк
11	Пам'ятний знак жертвам голодомору 1932-1933 р.р.	м. Нова Одеса, вул. Центральна, парк
12	Пам'ятний знак на честь ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС	м. Нова Одеса, вул. Центральна
13	Меморіальний комплекс	с. Троїцьке, біля філії ЦКП
14	Братська могила екіпажу танка під командуванням лейтенанта Рогозіна І.Т., який звільняв с.Троїцьке в березні 1944р.	с. Троїцьке, вул.Рогозіна
15	Братська могила воїнів - визволителів (33 чоловіки) та пам'ятний знак на честь воїнів-земляків, загиблих в роки II Світової війни.	с. Підлісне
16	Пам'ятник Донію З.О.	с. Підлісне
17	Братська могила воїнів - визволителів та пам'ятний знак на честь воїнів-земляків, загиблих в роки II Світової війни.	м. Димівське, біля філії ЦКП
18	Пам'ятний знак на честь воїнів-земляків, загиблих в роки II Світової війни	с. Озерне, біля філії ЦКП
19	Пам'ятний знак на честь воїнів-земляків, загиблих в роки II Світової війни	с. Зарічне, біля філії ЦКП
20	Братська могила воїнів - визволителів (біля 200 чоловік) та пам'ятний знак на честь воїнів-земляків, загиблих в роки II Світової війни.	с. Михайлівка, біля філії ЦКП
21	Братська могила воїнів - визволителів (11 чоловік)	с.Новомиколаївка
	Братська могила воїнів - визволителів	с.Криворіжжя

22	(106чоловік)	
23	Братська могила воїнів - визволителів (4чоловік)та пам'ятний знак на честь воїнів-земляків	с.Новосафронівка
24	Братська могила воїнів - визволителів (11 чоловік)	с.Новомиколаївка

Діяльність протягом 2021-2024рр Новоодеської міської громади була спрямована на охорону і збереження пам'яток історії, розвиток туристичного потенціалу громади.

За останні роки туристична галузь в громаді почала дуже розвиватись і стала соціально-економічним явищем.

Таблиця 15

Об'єкти культурної спадщини як туристичний магніт Новоодеської міської територіальної громади

Назва локації	Основі характеристики
Креативно-творчий простір «Химери дикого Степу»	Ця локація вже пропонує унікальний досвід для українських і закордонних туристів з наступних причин: 1. Культурна цінність: «Химери дикого Степу» є надзвичайно цікавим місцем з культурною спадщиною. Тут можна побачити різноманітні мистецькі композиції, які відображають українську традицію та історію. Світ українських традицій нескінченно багатий, власне тут можна познайомитись з століттями складеною гармонійною системою обрядів та вірувань, які на сучасному історичному етапі знову набувають популярності. Це дозволяє туристам поглибитися в українську культуру та насолодитися її духовною спадщиною. 2. Креативність простору: "Химери дикого Степу" є місцем, де творчість і інновації зустрічаються з природою. Тут можна знайти багато цікавих та незвичайних речей, від мистецтва до рукоділля. Цей простір надихає і стимулює творчість у всіх, хто його відвідує. 3. Природна краса: розташування "Химер дикого Степу" неподалік від озера на зелених луках створює чудову атмосферу для відпочинку та насолоди природою. Туристи можуть насолоджуватися прогулянками, фотографувати красу навколишнього ландшафту та відчувати спокій та гармонію. 4. Місцева громада: "Химери дикого Степу"- є важливим центром для місцевої громади. Це місце, де відбуваються різноманітні культурні та громадські події, такі як концерти, виставки та майстер-класи. Відвідування цієї локації дозволяє підтримати місцевих жителів та допомогти їм у розвитку підприємництва та просуванні своїх ідей. Українські і закордонні туристи мають відвідати «Химери дикого Степу», щоб насолодитися унікальною культурою, отримати натхнення від творчості та насолодитися природною красою. Це місце, де можна знайти щось незвичайне та особливе,

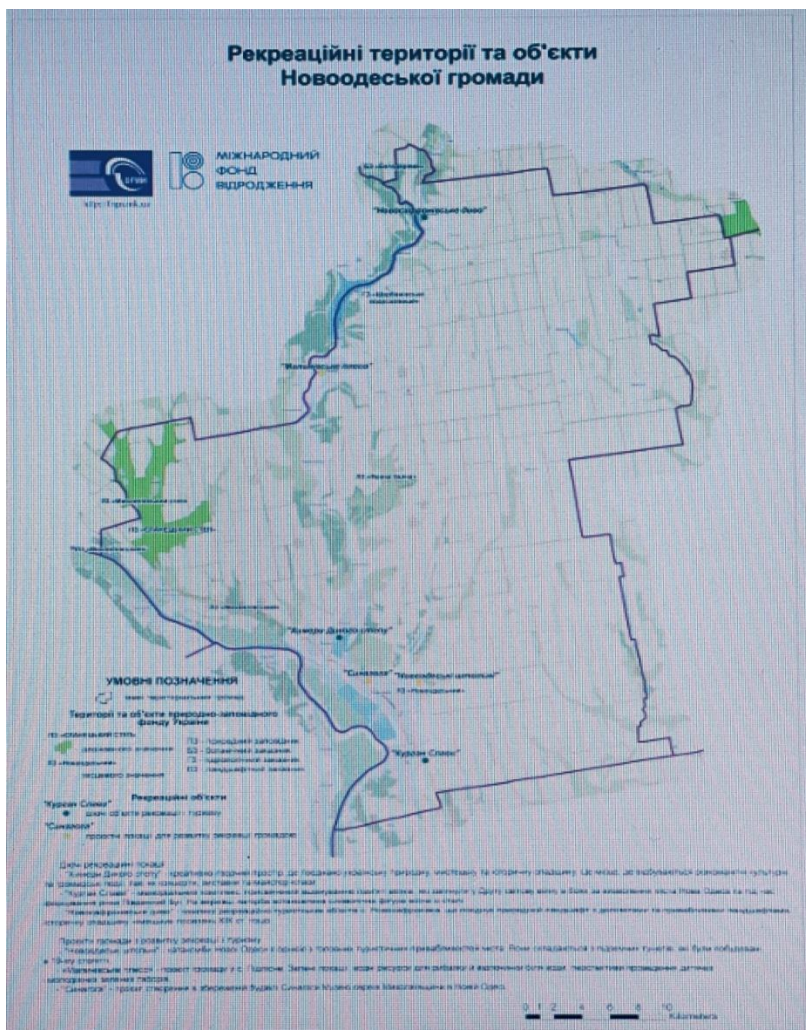
Курган Слави Монумент сталевому солдату	що залишить незабутні враження. Курган Слави в місті Нова Одеса дійсно має унікальні особливості і вважається одним із найбільших пам'ятників в Україні. Символічна могила воїнів, які загинули у <u>Другу світову війну</u> в боях за визволення міста <u>Нова Одеса</u> та під час форсування річки <u>Південний Буг</u>. 1.Меморіальний комплекс - земляний пагорб висотою 25 метрів, на верхівці якого встановлена символічна фігура воїна зі сталі. Курган Слави відкритий 8 травня 1975 року. На курган покладена земля з 645 братських могил воїнів, які загинули в боях за визволення Миколаївщини. Відвідування кургану допомагає збагнути історичні події та вшанувати пам'ять загиблих. Курган Слави є місцем, де можна відчутти глибокий емоційний зв'язок з минулим. Він надихає до мирного життя та покликаний демонструвати важливість миру. 2.Культурний туризм: Курган Слави в Новій Одесі є одним з найбільш значущих пам'ятників культури та історії України. Відвідування кургану дозволяє побачити унікальну архітектуру та відчутти дух історії країни. Загалом, Курган Слави є важливим туристичним об'єктом, який пропонує історичні, емоційні та культурні враження. Він є місцем, де можна відчутти глибоку повагу до загиблих та магнітом для згуртування навколо спільної пам'яті. 3.Перспектива локаційного культурного центру для відвідувачів, вже розбудовано та діють місця для реалізації гастрономічних вподобань, є Проект «Парку нескорених поряд з Курганом та щорічний зліт-фестбайкерів 8травня.
«Єланецький степ» заповідник загально-державного значення Об'єкти природно-заповідного фонду: охороняються місцеві заказники Вовча Балка (250 га) від 1993року, Михайлівський (87,2 га) від 1995р., Михайлівський степ (1343,1	Неймовірна туристична привабливість локацій Єланецького заповідника полягає в тому, що він є одним з найбільших та найбіологічно різноманітних заповідників півдня України. Тут збереглися унікальні природні ландшафти, такі як степи, дніпровські ліси, водні болота та озера. Заповідник є домом для багатьох рідкісних та зникаючих видів тварин і рослин. Розроблені екскурсії, квести екологічною стежкою «Диво-степ». Це реально унікальний куточок дикої недоторканої природи, неповторні краєвиди, від яких перехоплює подих, терпкий аромат степового простору, пташиний гомін та звуки мешканців вольєру, красенів бізонів В Єланецькому заповіднику можна спостерігати понад 300 видів птахів, серед яких такі рідкісні види, як дрохва степова, гагара каракарська, багато видів беркутів та соколів, журавлі, тулубі, багато видів горобців та інших птахів. Також тут живуть різні гризуни, хижаки, копитні, амфібії та рептилії. Щодо бізонів, на території заповідника проживає популяція з близько 50 бізонів. Це є найбільша популяція бізонів в Україні, тому спостереження за ними є особливою привабливістю для туристів. Культурний туризм: Єланецький заповідник приваблює

га, від 1997р; усі ландшафтні –	туристів своєю природною красою, різноманітністю флори та фауни, а також можливістю спостерігати рідкісні види тварин і насолоджуватися унікальними екосистемами степової зони України. На території заповідника та його найближчих околиць мешкає приблизно 1500 видів безхребетних тварин, з них 158 видів є рідкісними або регіонально рідкісними. Більше третини занесені до Червоної книги України
Новоодеські катакомби	Катакомби Нової Одеси є однією з головних туристичних привабливостей міста. Вони складаються з підземних тунелів, які були побудовані в епоху Нової Одеси в 19-му столітті. Ці тунелі використовувалися для дренажу та зберігання товарів. Перспективи туризму в цих місцях можуть бути обумовлені розвитком туристичної інфраструктури, рекламою та просуванням цих об'єктів як туристичних атракцій. Розробка туристичних маршрутів, створення комфортних умов для туристів та популяризація культури та історії цих місць можуть сприяти залученню більшого потоку відвідувачів та розвитку туризму в Новоодеську міську громаду.
«Малинівське плесо»	Проект громади щодо туризму в селі Підлісне. Сучасна рибалка в неймовірно потужних зелених локаціях плюс можливість створення «Зелених» шкіл – дитячих та молодіжних таборів для стаціонарних навчально -пізнавальних заходів, які проводяться в певні сезони (переважно в період канікул) у форматі таборів, а також можуть проводитись у вихідні дні у форматі коротких навчань. Необхідним для таких таборів є якісна організація з цікавою програмою і супроводом, а також база для розміщення та харчування. Такі табори кемпінгового формату (в наметах), з використанням існуючої бази розміщені в селах Підлісне та Новосафронівка, а власне програму зручно будувати використовуючи природний та історико-культурний потенціал території всієї громади.
«Новосафронівське диво» Новосафронівські німецькі колонії, приватні німецькі Музеї, історичні кладовища, Новосафронівські доломіти	Новосафронівські німецькі колонії були засновані німецькими поселенцями в XIX столітті. Вони мають багату культурну спадщину, яка може бути досліджена через місцеві музеї, архітектуру, реліквії та інші історичні об'єкти. Відвідувачі можуть отримати унікальний досвід ознайомлення з минулими часами та культурою німецьких поселенців. Природний ландшафт: Село Новосафронівка розташоване у прекрасному природному ландшафті. Доломіти, характерні для цього району, створюють неймовірні пейзажі, які можуть потішити око туристів. Відвідувачі можуть насолоджуватися прогулянками або пікніками серед природи, а також відвідати поблизу розташовані ліси та озера. Музеї: Село Новосафронівка має 2 музеї, які присвячені географії та історії району. Вони представляють кругозору туристів унікальні об'єкти, надаючи їм можливість дізнатися більше про географічні особливості, історичні події та культурні аспекти регіону. Музеї мають: експонати, фотографії, документи

	та інші цінності, що розповідають про життя та розвиток села і його сусідів. Туристичний розвиток Новосафронівських німецьких колоній та села Новосафронівка може мати значний потенціал у туристичній індустрії. За наявності інфраструктури, як-от міні-готелі, туристичні агентства тощо, цей населений пункт може приваблювати більше туристів, особливо німецьких та польських, що збільшить розмаїття послуг та доходи для місцевих жителів. Загалом, Новосафронівські німецькі колонії, доломіти села, музеї та географічні особливості цих місцевостей можуть в сукупності створювати туристичну візитівку. Розвиток туризму в цьому районі сприятиме підвищенню туристичного потенціалу всієї громади, економічної стабільності та підтримці регіональної культури.
«3 місця в кар'єр»	Розробка потенційного туристичного проекту «Тімбілдінг – в дії!» для ексклюзивних корпоративних програм командотворчих тренінгів, які дуже часто проводять заходи на природі. Це активний формат і молодіжних та дитячих тренінгів, спрямований на покращення навичок роботи в команді, особистісного розвитку, формування лідерства. В якості можливо спорядження планується використання альпіністське спорядження (мотузки, карабіни, страхувальні системи, засоби для переправ, інші навісні конструкції). На таких тренінгах учасники вирішуватимуть різноманітні завдання, які вони повинні вирішити шляхом спільних/командних логічних і фізичних вправ, з відповідним аналізом зробленого. Унікальні туристичні маршрути «Геродот був тут», «Шляхом золотої рибки», «Райські яблука» та ін.
Кашперівський Ліс: терапія купанням в лісі	Проект лісової терапії (Shinrin-yoku) – японська практика, яка вже відома у багатьох країнах світу і набирає популярності - «купанням у лісі». Це досить простий, але ефективний спосіб відпочинку, більше спрямований на «відчуття» лісу всіма органами чуття людини: слухати спів птахів, насолоджуватися візуально красою лісу незалежно від пори року, почути нові запахи, торкнутися листка чи дерева, т.п. За цією практикою, достатньо проводити у лісі 2-3 години один раз на тиждень, щоб суттєво зменшити ризик раку, серцево-судинних, легеневих хвороб, психологічної втоми, депресії, безсоння. Лісова терапія підходить для людей будь-якого віку.
Культурно-розважальна дестинація «Затишок»	Гастрономічне різноманіття Півдня, найкращий міський пляж та дитячі розваги – все це в чудовому кемпінговому центрі «Затишок» вже сьогодні.
Щорічний Фест бджолярів Півдня «СПАС рятує нас!»	Проект створення туристичної "медово- південної Мекки" в регіоні, оскільки Новоодеська міська територіальна громада володіє не тільки потужним туристичним потенціалом, а і багатою спадщиною розвитку бізнесу та має всі умови для успішного розвитку медового бізнесу та туризму. Створення візит центру громади - туристична промоція

	навколо медової тематики, які включають і бренд громади! В проєкті запуск щорічного медового фесту: «Спас рятує нас». В програмі також організація культурно - бізнесових подій та заходів, що базуються на демонстрації продукції регіональних пасік та апі-туристичних локацій бджолярів громади, професійний обмін досвідом, ділові заходи, круглі столи, спеціалізовані тематичні екскурсії (історично-козацької тематики), виставки меду та медової продукції.
Єврейська Синагога	Проект будівництва в збереженій будівлі Синагоги Музею євреїв Миколаївщини в Новій Одесі. Це потрібно для повного вивчення історії єврейського народу в Миколаївщині, Україні, світі, для збереження пам'яті про євреїв, знищених під час Шоа, Голокосту.

Значну роль у формуванні загального економічного потенціалу громади та забезпеченні потреб населення в послугах відіграють такі складові як збереження та розвиток культурної спадщини зокрема засобами популяризації міжнародного проекту «Химери Дикого Степу»

За умови виявлення об'єктів культурної спадщини при проведенні будьяких земельних робіт на території населеного пункту повинні виконуватися наступні норми Законів

України: Обов'язкове проведення археологічних розвідок території зазначеної земельної ділянки та врахування результатів цієї розвідки при передачі земельних ділянок у власність чи користування, у тому числі під будівництво.

Визначення меж територій археологічних об'єктів з їх координуванням. Укладення з користувачами охоронних договорів на всі об'єкти археологічної спадщини для забезпечення їх належної охорони і відповідно до вимог чинного законодавства (стаття 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини»). Заборона приватизації земельних ділянок під пам'ятками та об'єктами археології (статті 14 та 17 Закону України «Про охорону культурної спадщини», лист Держкультурспадщини від 06.12.2010 №22-3609/10, лист Міністерства культури України від 19.05.2011 №344/22/15-11). Передбачення проведення охоронних археологічних досліджень у випадку планування будівництва у межах пам'яток та об'єктів археології (стаття 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

Згідно статті 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини»: Якщо під час проведення будь-яких земляних робіт виявлено знахідку археологічного або історичного характеру, виконавець робіт зобов'язаний зупинити подальше ведення робіт і протягом однієї доби повідомити про виявлені знахідки відповідний орган охорони культурної спадщини, на території якого проводяться земляні роботи. Земляні роботи можуть бути відновлені лише згідно з письмовим дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини після завершення археологічних досліджень відповідної території.

Також, відповідно до статті 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини»: – будівельні, меліоративні, шляхові та інші роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини, проводяться тільки після повного дослідження цих об'єктів за рахунок коштів замовників зазначених робіт.

Роботи на щойно виявлених об'єктах культурної спадщини здійснюються за наявності письмового дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини на підставі погодженої з ним науково-проектної документації. З метою захисту об'єктів археології, у тому числі тих, що можуть бути виявлені, проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок у випадках, передбачених Земельним кодексом України (2768-14), погоджуються органами охорони культурної спадщини.

Відповідно до статті 19 Закону України «Про охорону археологічної спадщини» юридичні і фізичні особи, у користуванні або володінні яких перебувають археологічні об'єкти або предмети, зобов'язані: – дотримуватися всіх вимог законодавства щодо охорони і використання археологічних об'єктів або предметів; – виконувати всі необхідні роботи виробничого характеру згідно з дозволом; – негайно інформувати про нововиявлені об'єкти або предмети в межах території, яку вони використовують для своєї діяльності; – сприяти і не перешкоджати будь-яким роботам з виявлення, обліку та вивчення археологічних об'єктів або предметів.

Послуги з управління побутовими відходами

В населених пунктах Миколаївської області відсутні технології сміттєпереробки та сміттєсортування (застосовуються лише в містах Києві та Харкові), що також впливає на можливість скорочення обсягів вивезення ТПВ на сміттєзвалища. Застарілі технології виробництва та обладнання, висока енергоємність та матеріалоємність економіки спричиняють утворення значної кількості відходів. За статистичними даними в м. Миколаєві та Миколаївської області обсяг утворення відходів за 2017 рік становить 2327,932 тис. т відходів, що на 1,6 % менше порівняно з 2016 р., у т.ч. від економічної діяльності підприємств та організацій – 2178,676 тис. т (на 1,2 % більше), у домогосподарствах –

149,256 тис. т (на 30% менше).

На кінець 2017 року видалено у спеціально відведених місцях чи об'єктах на території підприємств 1982,07 тис. т відходів усіх класів небезпеки, у тому числі 2,016 т відходів I-III класів небезпеки. Майже всі накопичені відходи - 52861,334 тис. т або 99,7 % від загального обсягу, належать до IV класу небезпеки. Відходи I,II класу не накопичувалися, III класу –154,844 тис. т. По видам відходів що тимчасово зберігаються на території підприємств частка відходів I-III класу дуже незначна. Так, відходів, що містять метали - 37,28 т (0,1 %); відпрацьованих олив–303,696т(0,83%); відходів акумуляторних батарей–28,014т(0,08%).

За даними Головного управління статистики у Миколаївській області інформація щодо навколишнього середовища, зокрема стосовно управління з відходами та небезпечними хімічними речовинами за 2023 рік, може бути надана після завершення встановленого Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» терміну для подання статистичної звітності, завершення її опрацювання та оприлюднення даних на державному рівні.

Діючі сміттєпереробні та сміттєспалювальні заводи на території області відсутні. Не в усіх територіальних громадах запроваджений централізований вивіз сміття.

У зв'язку із повномасштабним вторгненнями Російської Федерації в Україну і масованими обстрілами, на території області почали утворюватися відходи від руйнувань. За інформацією територіальних громад Миколаївщини, які розташовані в районі проведення воєнних(бойових) дій, станом на 01.01.2024 року на їх територіях утворилося 5781,628 т. відходів від руйнувань.

Відповідно до Порядку поводження з відходами від руйнувань, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведення робіт з ліквідації їх наслідків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1073, протягом 2023 року визначено та затверджено розпорядженнями начальника Миколаївської ОВА п'ять місць тимчасового зберігання відходів від руйнувань для - Миколаївської міської територіальної громади, Снігурівської міської територіальної громади, Новобузької міської територіальної громади, Інгульської сільської територіальної громади та Привільненської сільської територіальної громади. Відповідно до Закону України «Про управління відходами» № 2320-IX регіональні плани управління відходами розробляються протягом року після набрання чинності Національного плану управління відходами. На даний час роботи з розроблення Плану призупинено до затвердження Національного плану управління відходами до 2035 року. Закон 2320-IX не передбачає ведення реєстру місць видалення відходів (МВВ) та реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів. Останнє оновлення реєстрів здійснювалося 2023 року. Основні показники щодо управління відходами по Миколаївській області наведені у *табл.16-19*

Таблиця 16. Основні показники утворення та управління відходами, тис. т

/п	Показники	2020рік	2022рік**	2023

1	Утворено	2536,6	354,961	345,5
2	Одержано від інших підприємств	190,8	-	283,7

3	Спалено	48,3	-	22,9
3	У тому числі з метою отримання енергії	47,6	-	
4	Використано (утилізовано)	88,3	-	25,7
5	Направлено в сховища організованого складування(поховання)	2099,2	-	222,7
6	Передано іншим підприємствам	458,5	-	165,4
7	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування,пожеж,крадіжок	-	-	-
8	Наявність на кінець звітнього рокуу сховищах організованого складування та на території підприємств	58530,0	-	-

* За інформацією Головного управління статистики у Миколаївській області інформація щодо основних показників поводження з відходами I–IV класів небезпеки по Миколаївській області за 2021 рік буде оприлюднена після завершення терміну для подання статистичної звітності, встановленого Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни»;

** інформація надана Головним управлінням статистики у Миколаївській області по підприємствам, які прозвітували за 2022 рік;

***інформація надана Головним у правлінням статистики у Миколаївській області по підприємствам, які прозвітували за 2023 рік.

Таблиця 17. Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки (на 01.01.2024 року).

/ п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Місця видалення відходів категорії Г-		Місця видалення відходів категорії В-		Місця видалення відходів категорії Б-		Місця видалення відходів категорії А-	
		іюч і, д.	акрит і, д.	іюч і, д.	акриті, д.	іючі, д.	акриті, д.	іючі, д.	акриті, д.
1.	Баштанський	-	-	2	-	-	-	2	-
2.	Вознесенський	-	-	4	1	2	-	3	-
3.	Миколаївський	-	-	3	3	3	1	14	1
4.	Первомайський	-	-	1	-	-	-	4	-
	Усього	-	-	10	4	5	1	23	1

Таблиця 18. Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ) (на 01.01.2024 року)

з / п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість непаспортизованих МВВ, од.	Кількість паспортизованих МВВ, од.	Паспортизована МВВ за звітний
1.	Баштанський	120	4	0
2.	Вознесенський	40	10	0
3.	Миколаївський	45	25	0

4.	Первомайський	62	5	0
	Усього	267	44	0

Таблиця 19. Інфраструктура утилізації та оброблення відходів (на 01.01.2024 року)

Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Пункти приймання/збирання зношених шин, од.	Пункти приймання/збирання відходів електронного та електричного обладнання, од.	Пункти приймання транспортних засобів на утилізацію, од.	Пункти та установки централізованого знешкодження медичних відходів, од.
Баштанський район	-	-	-	-
Вознесенський	-	1	-	1
Миколаївський	7	2	4	1
Первомайський	-	-	3	1
Усього	7	3	7	3

Основні проблеми у сфері управління відходами:

- відсутність повного охоплення території населених пунктів Новоодеської міської ТГ послугами зі збору та вивезення побутових відходів;
- необхідність придбання спецтехніки та контейнерів для вивезення побутових відходів;
- запровадження процесу роздільного збирання побутових відходів;
- створення потужностей з сортування та переробки побутових відходів;
- зменшення частки відходів, що потребують захоронення;
- удосконалення нормативно-методичного, організаційного, інформаційного та іншого забезпечення сфери управління побутових відходів;
- підвищення рівня відповідальності та екологічної культури мешканців громади.

Поводження з твердими побутовими відходами в Новоодеській міській громаді.

В 2023-2024рр. році проведено впорядкування сміттєзвалища в м. Нова Одеса на суму 566,384 тис. грн. Проведено ліквідацію стихійних сміттєзвалищ на суму 264,145 тис. грн.. Для зміцнення матеріально-технічної бази КП у 2023 році було придбано бульдозер на суму 3990,800 тис. грн.

В рамках отримання гуманітарної допомоги від USAID «ГОВЕРЛА» отримано та передано КП «Правопорядок» екскаватор на суму 3177,102 тис. грн. У 2022 році в рамках отримання гуманітарної допомоги отримано палетну лінію на суму 360,000 тис. грн. Додатково для її роботи за кошти міського бюджету було придбано шнековий транспортер на суму 55,258 тис. грн., та подрібнювач гілок на суму 132,500 тис. грн. Плановою санітарною

очисткою в місті Нова Одеса охоплено 100% багатоповерхового житлового фонду та 40% будівель приватного сектору. Решта населення проводить санітарну очистку на власний розсуд, шляхом забруднення території міста, та прилеглих до них територій сміттям.

Стихійні сміттєзвалища є одним з основних забруднювачів рекреаційних та селитебних територій, земель сільськогосподарського призначення і, як наслідок, джерел питного водопостачання з поверхневих водойм і підземних водоносних горизонтів, що створює певну загрозу населенню і може стати причиною виникнення епідемічних ускладнень та розповсюдження інфекційних хвороб. Робота по впровадженню роздільного збирання ТПВ розпочата з 2019 році. Заплановано налагодження КП «Правопорядок» в повному об'ємі вивозу твердих побутових відходів по місту Нова Одеса та населеним пунктам громади;будівництво контейнерних майданчиків для збору ТПВ; використання відходів, як вторинної сировини; придбання контейнерів, спецтехніки для збору та вивезення ТПВ

Об'єктами утилізації твердих побутових відходів на території громади є: Місце видалення відходів (МВВ) площею 4,5га, використовується під накопичення твердих побутових відходів, проектна потужність - 4,6 тис.тон.

Пріоритетними напрямками діяльності після закінчення воєнного стану території громади стане вирішення проблем чистоти міста і населених пунктів громади. Утворення значної кількості стихійних сміттєзвалищ в місті та загалом в громаді негативно впливатиме на екологічний стан регіону. Основними завданнями в цьому напрямку стане ліквідація стихійних сміттєзвалищ та в подальшому робота серед населення щодо укладання договорів на вивіз ТПВ. Складовою чистого міста стане також оформлення відкриття полігону твердих побутових відходів. Виділення земельної ділянки для будівництва сортувальних ліній та ліній з переробки сміття, проведення стратегічної екологічної оцінки впливу, стануть першими кроками до виконання заходу з закриття полігону ТПВ та втілення новітніх технологій з утилізації ТПВ.

Стратегією передбачено впровадження комплексної системи збирання та перероблення побутових відходів, яка забезпечить використання відходів як вторинної сировини згідно вимог екологічної безпеки. Це дозволить зменшити кількість побутових відходів на полігонах та розвивати потужності з комплексної переробки побутових відходів з використанням вторинних ресурсів, залучаючи їх у виробничий обіг.

З метою забезпечення зменшення негативного впливу на довкілля на території Новоодеської ТГ заплановано застосування сучасної сортувальної станції відходів із вилученням ресурсо цінних матеріалів (скло-папір-пластик);забезпечення контейнерами та урнами для збирання побутових відходів з метою забезпечення повного охоплення території громади послугами з вивезення побутових відходів.

III. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ ПІД ЧАС ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ

Атмосферне повітря

Моніторинг стану атмосферного повітря в Миколаївській області здійснюється «Миколаївським обласним центром з гідрометеорології». На території територіальної громади пост спостереження відсутній. У місті Миколаєві розташовані 4 пости спостереження, які розташовані за адресами:

ПСЗ №1 – вул. Обсерваторна, 1;

ПСЗ №2 – вул. Погранична – пр. Богоявленський;

ПСЗ №3 – вул. 12 Лінія - 7а Повздовжня;

ПСЗ №4 – обласний Палац культури.

Пости вимірюють: пил, діоксид сірки, оксид вуглецю – 2 рази на добу; діоксид азоту, оксид азоту, фтористий водень, формальдегід – 4 рази на добу.

Стаціонарні джерела

Внаслідок діяльності людини в атмосферу потрапляє значна кількість забруднюючих речовин, зокрема при спалюванні різних видів палива (для опалення, виробництва електроенергії, під час експлуатації транспортних засобів) та при роботі промислових підприємств.

Актуальною ця проблема є, хоча в територіальній громаді відсутні підприємства вугільної промисловості. В місті Нова Одеса було одне підприємство другого ступеня хімічної небезпеки – Новоодеська філія ТОВ «ТЕРРАФУД». На даний час підприємство не здійснює діяльність. Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на 1 км² території області становила 227 кг забруднюючих речовин. За даними головного управління статистики у Миколаївській області протягом 2023 року від стаціонарних джерел порівняно з 2022 роком зменшилися викиди по металам та їх сполукам на 82,6%, метану – на 15,7%, сполукам азоту - на 13,7%, діоксиду та іншим сполукам сірки - на 13,1%, аміаку - на 12,0%. Аналіз даних свідчить, що зменшення обсягів викидів в повітря від стаціонарних джерел порівняно з 2020 роком було характерним для 3 районів області (на 0,3%–14%). Збільшення обсягів викидів забруднюючих речовин відбулося на підприємствах Миколаївського району на 17,6% порівняно з 2020 роком.

До найбільших забруднювачів атмосферного повітря в громаді, належать підприємства - Новоодеська дільниця АТ «Миколаївгаз», ТзДВ «Автомобіліст», ТОВ Вест Ойл Груп, ТОВ «Миколаїврибпром», ТОВ «Сан Флауер», ТОВ СП «Нібулон» (Новоодеська філія), а також пересувні джерела - автотранспорт.

Пересувні джерела

Останнім часом значно збільшилася кількість транспорту на території територіальної громади. Викиди в атмосферне повітря від транспортних джерел в три, а інколи і в чотири рази перевищують об'єми викидів від стаціонарних джерел.

Автотранспорт є основним джерелом забруднення атмосфери, у тому числі вантажний, а також неорганізовані джерела викидів – котельні окремих підприємств, а також спалювання сміття та опалого листя.

Викиди автотранспортних засобів особливо небезпечні тому, що здійснюються у безпосередній близькості від тротуарів у зоні активного пішохідного руху.

Значну частину викидів утворює транзитний транспорт. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини. Якість повітря може погіршуватись з причини експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття.

Починаючи з 2016 року згідно із розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 175-р статистичні спостереження по викидам забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення атмосферного повітря не здійснюються, тому інформація відсутня.

ПИТАННЯ ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ ВИКИДІВ ВІД ПЕРЕСУВНИХ ДЖЕРЕЛ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПОТРЕБУЮТЬ ВИРІШЕННЯ НА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ. ДО НАЦІОНАЛЬНИХ МОЖНА ВІДНЕСТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ВОДНОГО, ЗАЛІЗНИЧНОГО ТА ЕЛЕКТРИЧНОГО ТРАНСПОРТУ, А ТАКОЖ БУДІВНИЦТВО ОБ'ЇЗНОЇ ДОРОГИ БІЛЯ МІСТА НОВА ОДЕСА.

Стан радіаційного, хімічного забруднення атмосферного повітря

2023 року економічна ситуація в області, незважаючи на військову агресію російської федерації проти України та ракетні удари по об'єктах, які забезпечують життєдіяльність населення, демонструвала відновлення позитивного розвитку за ключовими показниками. Протягом 2022-2023 років постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – найвпливовіша галузь промисловості області.

2023 року підприємствами цієї галузі вироблено 22,2 млрд кВт•год електроенергії, що складає 22,3% загальнодержавного обсягу виробництва в області.

Радіаційний фон протягом 2024року не перевищував природного рівня (рівень природного фону < 25 мкР/год) по Миколаївській області.

Забруднення території Новоодеського району в 2022 році техногенними та техногеннопідсиленними джерелами природного походження (табл. 20):

Радіаційний фон на території, мкЗ в/год	0,09
Питома активність забруднюючих радіонуклідів,	Бк/кг:
цезій-137 (техногенний)	6,66
стронцій 90 (техногенний)	1,41
радій (природний)	14,82
торій (природний)	37,76
калій (природний)	549

Радіаційна небезпека обумовлена наявністю розташування на території міста Нова Одеса одного підприємства, що використовує джерела іонізуючого випромінювання (Новоодеська багатопрофільна лікарня, в 2024р. новий апарат встановлено з мінімальними дозами).

Згідно постанов Кабінету Міністрів України №106 від 23.07.1991 і №600 від 29.08.1994, територіальна громада не входить у перелік територій, забруднених в результаті аварії на Чорнобильській АЕС. За аналізом результатів досліджень не зареєстровано перевищення гігієнічних нормативів, затверджених ДГН 6,6.1-6.5001-98 «Норми радіаційної

безпеки». Радіаційний фон знаходився у межах довгострокових природних показників, характерних для територій вказаних населених пунктів.

Охорона водних ресурсів

За останніми даними Миколаївського обласного центру з гідрометеорології у жовтні 2020 року за результатами досліджень спостерігалися такі дані:

- 1) величина солоності в гирлових водах Південного Бугу та Інгулу у жовтні була зафіксована в межах 6,96 – 7,60 ‰.
- 2) протягом місяця перевищення ГДК по вмісту фенолів зафіксовано по всій акваторії області, склавши від 1,5 до 3,5 ГДК.
- 3) перевищення ГДК по вмісту СПАР не спостерігалось.
- 4) перевищення ГДК за вмістом амонійного азоту спостерігалось 13.10.2020 на станції 68 (морський порт), склавши 430 мкг/дм³ (при ГДК 390 мкг/дм³).
- 5) перевищення ГДК за вмістом нітратного азоту зафіксовано 05.10, 13.10, 22.10.20 на станціях 66, 67, 68 (набережна Інгулу, Варварівський міст, морський порт) у межах 26–35 мкг/дм³ (при ГДК 20 мкг/дм³).
- 6) перевищення ГДК за вмістом нафтопродуктів протягом місяця не спостерігалось.
- 7) вміст розчиненого кисню протягом місяця на поверхневому горизонті в районах спостережень складав: від 4,62–8,2 мг/дм³ (53–87 % насичення).

До основних джерел появи у природних водах органічних речовин належать: комунальні скиди, скид неочищених дощових вод, промислові стоки (молокопереробна галузь).

Із-за необхідності будівництва третьої черги локальних очисних споруд по новітнім технологіям та реконструкції існуючих очисних споруд з доведенням їх до ефективно діючих, проблемним залишається питання нормального водовідведення рідких нечистот від житлового фонду, виробничих, адміністративних та інших об'єктів у місті Нова Одеса. Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи каналізації – 98 об'єктів. Маючи до 3,5 км водовідвідних мереж, експлуатувати їх на належному рівні залишається проблемним. Тому передбачається на 2025-2027 роки вирішення питання модернізації існуючих очисних споруд.

Таблиця 21

Основні забруднювачі водних ресурсів області та їх обсяги скиду зворотних вод, млн. м³

Назва комунальних підприємств-забруднювачів		2020р		2021 рік		2022 рік	
	МКП «Миколаївводоканал», м. Миколаїв	22,016	20,310	20,707	18,648	11,518	11,518
	КП «Міськводоканал» Баштанської міської ради	0,242	0,242	0,326	0,266	0,034	-
	КП «Очаківської міської ради «Очаків-Сервіс» м. Очаків	0,267	0,267	0,263	0,263	0,155	0,155
	КП	0,111	0,111	0,108	0,108	0,088	0,088

«Ольшанське», сmt Ольшанське Миколаївський район						
КП «Прибузьке» м. Нова Одеса	0,040	0,04	0,037	0,037	0,023	0,023
КП Первомайської міської ради «Первомайське управління водопровідно- каналізаційного господарства»	1,908	-	1,952	-	1,962	1,230

Каналізаційні очисні споруди м. Нова Одеса розташовані в межах міста, які прийняті в експлуатацію згідно акту Державної приймальної комісії «Про прийняття в експлуатацію закінченого об'єкту будівництва» від 10 грудня 2007 року. Станція повного біологічного очищення (СПБО) введена в експлуатацію з 13 грудня 2007 року.

Для первинного очищення стоків промислових підприємств споруджено станцію попереднього очищення. Але обладнання первинної очистки, не забезпечило доведення стоків промислових підприємств до проектних норм. В зв'язку з цим стічні води, що скидаються на станцію біологічної очистки, висококонцентровані, нестабільного складу з вмістом завислих речовин до 827,3 мг/дм³, що мають органічне походження. Очищення таких стоків існуючим обладнанням станції біологічної очистки не забезпечується.

Станція повної біологічної очистки, насосна станція та каналізаційна мережа знаходиться в оперативному управлінні комунального підприємства КП «Центральне водовідведення» з листопада 2024р. До листопада 2024р. КП «Прибузьке» відпрацьовувало схему подвійної переробки стоків із скидом на поля фільтрації з обробкою анаеробними бактеріями «Тамір» та в реверсному режимі через систему існуючого трубопроводу проводити очистку стоків в режимі аерації (аеробними бактеріями). Проектна потужність очисних споруд каналізації становить 0,2 тис. м³ /добу, фактична – 0,147 тис. м³ /добу, метод очистки стоків – біологічний на камерах аерації. Після біологічної очистки стоки надходять до блоку 45 знезараження (електроліз). Відпрацьований активний мул накопичується на спеціальних майданчиках. Очисні споруди потребують реконструкції. Зворотні води, які скидаються КП «Прибузьке» класифікуються, як «недостатньо очищені». 2023 року, згідно зі статистичною формою 2 - ТП (водгосп) комунальним підприємством скинуто до р. Південний Буг 30,0 тис. м³ забруднених стічних вод. Протягом 2018-2019 років, переважно за рахунок місцевого бюджету, для покращення роботи станції повної біологічної очистки здійснено гідродинамічну очистку аеротенків, приймального резервуару, 400 м каналізаційної мережі по вулиці Кухарєва, внесено до аеротенків та відвідний канал біологічних препарат «Тамір», придбано новий аератор, 3 фекальні насоси, налагоджено роботу аераторів у автоматичному режимі, відновлена та переведена у автоматичний режим робота вентиляційної системи, з метою

дотримання температурних умов та забезпечення ефективної роботи біологічної очистки встановлено автоматичне опалення. Протягом 2020-2023 років фінансування заходів щодо покращення роботи очисних споруд каналізації м. Нова Одеса не здійснювалось, таким чином: за даними обсяги скиду зворотних вод КП «Прибузьке», м. Нова Одеса в 2021 році становили -0,037, млн м³, в 2022 році - 0,023, млн м³, в 2023 році - 0,03, млн м³. Існуючі модулі СПБО ні за своїм об'ємом, ні за конструкцією не можуть виконувати функції очистки стічних вод з залишковими концентраціями після фізико-хімічної очистки. Через низьку ефективність роботи комунальної очисної споруди всі стоки класифікуються як недостатньо очищені.

Розроблений проект «Реконструкція станції повної біологічної очистки по вул. Мельнича, 1 в м. Нова Одеса Миколаївської області» передбачає будівництво споруд механічної і фізико-хімічної очистки стічних вод та реконструкцію споруд біологічної очистки стічних вод. Продуктивність очисних споруд після реконструкції збільшується з 159 м³/добу до 190 м³/добу.

Охорона здоров'я

Реформа фінансування системи охорони здоров'я України передбачає зміну парадигми фінансування медицини. За старої моделі фінансування кошти, які направлялись на медичний заклад, обчислювались у відповідності до кількості населення що проживає на території обслуговування даного закладу.

Метою політики у сфері децентралізації є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування. Відповідно до загальної ідеї медичної реформи в Україні створюються госпітальні округи, щодо яких висунуто спеціальні вимоги: прибуття до багатопрофільних лікарень інтенсивного лікування не повинно перевищувати 60 хвилин; зона обслуговування повинна бути еквівалентна радіусу зони обслуговування 60 кілометрів за умови наявності доріг з твердим покриттям.

Таблиця 22

Демографічна характеристика Новоодеської міської територіальної громади, осіб

/п	Найменування населенних пунктів	2021	2022	2023	2024
1	Нова Одеса	12475	12468	12518	12561
2	Гребеники	89	85	82	73
3	Димівське	668	648	589	404
4	Дільниче	566	547	534	512
5	Зарічне	224	208	142	112
6	Кам'янка	78	76	67	45
7	Криворіжжя	227	205	200	146
8	Михайлівка	502	498	438	410
9	Новомиколаївка	94	86	77	60
10	Новоолександрівське	14	12	7	29
11	Новопавлівка	69	63	61	76
12	Новосафронівка	392	375	331	363

13	Озерне	675	649	527	470
14	Підлісне	805	781	736	709
15	Троїцьке	1412	1395	1297	1259
16	ЯснаПоляна	152	132	120	118
	всього	18442	18228	17726	17325

Таблиця 23

Розподіл населення Новоодеської міської територіальної громади

Населення	2021	2022	2023
До 6 років	941	771	722
- хлопчики	494	406	381
- дівчатка	447	365	341
Від 7 до 14 років	1692	1678	1657
- хлопчики	862	836	854
- дівчатка	830	842	803
Від 15 до 18 років	438	440	501
- юнаків	202	210	247
- дівчат	236	230	254
Від 19 до 59 років	10124	10250	9877
- чоловіків	4865	4786	4667
- жінок	5259	5264	5210
Від 60 років і більше	5247	5039	4969
- чоловіків	2378	2248	2150
- жінок	2869	2791	2819
ВСЬОГО	18442	18178	17726

Співвідношення між чоловіками та жінками коливається в залежності від вікових груп: від 0 до 14 років – більша частка чоловічого населення; 15-64 років – зростає частка жіночого населення; старше 65 років – значно більша частка жіночого населення.

Фактична кількість населення до війни досягала більше 17 тис осіб. Повномасштабне вторгнення, спад економіки привели до демографічного зсуву. Означені реалії стали поштовхом відтоку біженців із громади та одночасно притоку ВПО в громаду. На 01.01.2024 р населення ТГ кількість населення загалом не змінилась, але приблизно 26% в складі населення це вимушені переселенці (4500 осіб). В 2024р намітився поступовий позитивний прогрес в демографічній ситуації в громаді. Згідно даних соціального паспорту станом на кінець 1 півріччя 2024р питома вага дітей в громаді зросла у порівнянні з кінцем 2023р з 19,5% до 19,7%.

Заклади охорони здоров'я у Новоодеській міській територіальній громаді

№	Назва	Рік побудови і кап-ремонт у	Проектна потужність/ ліжок
1	Комунальне некомерційне підприємство «Новоодеська багатoproфільна лікарня»	1976р.	109ліжок стаціонару
2	Комунальне некомерційне підприємство "Новоодеський центр первинної медико-санітарної допомоги"	1976р.	відсутні
3	Новоодеська амбулаторія загальної практики– сімейної медицини	1976р.	50ліжок денний стаціонар
4	Амбулаторія загальної практики-сімейної медицини с. Озерне	1950р. Реконструкція 2013р.	відсутні
5	Амбулаторія загальної практики-сімейної медицини с. Підлісне		відсутні
6	Амбулаторія загальної практики – сімейної медицини с.Троїцьке	1960р.	відсутні
7	Пункт здоров'я с. Дільниче	1970р.	відсутні
8	Пункт здоров'я с. Михайлівка	1987р.	відсутні
9	Пункт здоров'я с. Новосафронівка	1989р.	відсутні

У місті Нова Одеса функціонує пункт постійного базування бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги, 8 аптек надають свої послуги в різних населених пунктах. Матеріально-технічна база закладів охорони здоров'я громади потребує оновлення, зокрема ремонту приміщень, реконструкції системи опалення та придбання медичного обладнання.

Громада має обмежені фінансові можливості та потребує державної підтримки розвитку системи охорони здоров'я та/або залучення донорських коштів.

Головним чином фінансування медичних послуг мешканцям громади відбувається через єдиного закупівельника – НСЗУ з державного бюджету. Водночас до повноважень органів місцевого самоврядування віднесено фінансування програми громадського здоров'я; оплата комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров'я громаді, фінансування місцевих програм розвитку та підтримки таких закладів, а також програм надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення.

Інформація про демографічні показники, основні причини захворюваності та смертності у Новоодеській МТГ наведено в таблицях 22-28 (Примітка. Інформація

надана КНП «Новоодеська багатoproфільна лікарня» НМР. Лікарня обслуговує не тільки Новоодеську ТГ а і дві сусідні (Костянтинівську та Сухоєланецьку сільські громади)

Таблиця 25. Демографічні показники

Тип населення	За 2023рік	За 2024рік
Доросле населення	25542	25474
Підлітки	1014	1013
Діти до 14 років включно	4089	4174
Міське населення	12563	12563
Сільське населення	18082	18082
Всього населення	30645	30645

Таблиця 26 Загальний коефіцієнт народжуваності на 1 тисячу населення

За 2023рік		За 2024рік	
Абсолютні дані	показник	абсолютні дані	показник
134	4,3	118	3,9

Таблиця 27 Загальний коефіцієнт смертності на 1 тисячу наявного населення

За 2023рік		За 2024рік	
Абсолютні дані	показник	Абсолютні дані	показник
470	15,3	436	14,2

Таблиця 28. Малюкова смертність на 1 тисячу народжених живими

За 2023рік		За 2024рік	
Абсолютні дані	показник	Абсолютні дані	показник
2	14,9	-	-

Таблиця 29 Смертність населення у працездатному віці

За 2023рік		За 2024рік	
Абсолютні дані	показник	Абсолютні дані	показник
78	3,7	81	3,9

Таблиця 30. Природний приріст

За 2023рік	за 2024рік
-11	10,3

Таблиця 31. Захворюваність

Найменування класу хвороби	Кількість	Кількість, %
Всього	2904	94,8
Деякі інфекційні та паразитичні хвороби	45	1,5
Новоутворення	226	7,4
Хвороби крові	13	0,4
Хвороби ендокринної системи	124	4,0
Розлади психіки та поведінки	-	-
Хвороби нервової системи	166	5,4
Хвороби ока	-	-
Хвороби вуха	-	-

Хвороби системи кровообігу	798	26,0
Хвороби органів дихання	49	16,3
Хвороби органів травлення	285	9,3
Хвороба шкіри	118	3,9
Хвороба кістково-м'язової системи	86	2,8
Хвороба сечової системи	183	6,0
Вагітність	54	1,8
Стани в перинатальному періоді	-	-
Уроджені аномалії	2	0,1
Симптоми,що виявлені при лабораторних дослідженнях	3	0,1
Травми	302	9,9

Таблиця 32. Смертність в розрізі хвороб, 2024

Найменування класу хвороби	Кількість
Всього	436
Деякі інфекційні та паразитичні хвороби	3
Новоутворення	71
Хвороби крові	1
Хвороби ендокринної системи	1
Розлади психіки та поведінки	-
Хвороби нервової системи	1
Хвороби ока	-
Хвороби вуха	-
Хвороби системи кровообігу	290
Хвороби органів дихання	14
Хвороби органів травлення	19
Хвороба шкіри	-
Хвороба кістково-м'язової системи	-
Хвороба сечової системи	1
Вагітність	-
Стани в перинатальному періоді	-
Уроджені аномалії	-
Симптоми,що виявлені при лабораторних дослідженнях	2
Травми	33

Станом на 2024 рік у Новоодеській територіальній громаді є ряд місцевих програм спрямованих на охорону навколишнього природного середовища та раціональне використання природних ресурсів.

Таблиця 33 Місцеві програми розвитку громади екологічного спрямування.

Назва Програми	ДАТА та рішення прийняття
Програма охорони навколишнього природного середовища Новоодеської міської ради на 2022-2025 роки	23 грудня 2021 року № 6

Програма підтримки і розвитку первинної медико-санітарної допомоги, що надається комунальним некомерційним підприємством «Новоодеський центр первинної медико-санітарної допомоги» Новоодеської міської ради, на період 2022-2025 роки	23 грудня 2021 року № 1
Програма підтримки і розвитку вторинної (стаціонарної) медичної допомоги, що надається комунальним некомерційним підприємством «Новоодеська багатопрофільна лікарня» Новоодеської міської ради на період 2022-2025 роки	23 грудня 2021 року № 3
Програма розвитку земельних відносин Новоодеської міської ради на 2022-2025 роки	23 грудня 2021 року № 7
Цільова програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру Новоодеської міської територіальної громади на 2021-2025 роки	26 лютого 2021 року № 7
Міська Цільова соціальна програма протидії захворювання на туберкульоз на 2024-2026 роки	Рішення міської ради від 28.02.2024 р. № 1
Програма економічного і соціального розвитку Новоодеської міської територіальної громади на 2025-2027 роки	Рішення міської ради від 11.11.2024, №12

Розвиток Новоодеської міської територіальної громади забезпечуватиме поєднання зусиль, що спрямовані на стимулювання її економічного зростання, з діяльністю, що покликана пом'якшити несприятливий вплив на навколишнє природне середовище.

В Стратегії, відповідно до стратегічного бачення розвитку громади, визначено стратегічні та оперативні цілі й завдання. У таблиці 31. наведено можливий вплив стратегічних та оперативних цілей Стратегії на стан довкілля. Це про території, що ймовірно відчують такий вплив, стосовно окремих компонентів довкілля: людина та здоров'я, кліматичні фактори, біорізноманіття та природно-заповідний фонд, ґрунти, поверхневі та підземні води, атмосферне повітря, образ ландшафту, шум, культурна і природна спадщина.

Таблиця 34. Вплив цілей Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану її реалізації на компоненти навколишнього природного середовища

Стратегічні та оперативні цілі	Компоненти довкілля, що зазнають впливу								
	Людина та здоров'я	Біорізноманітність та ПЗФ	Ґрунт	Поверхневі та підземні води	Повітря	Образ ландшафту	Шум	Культурна та природна спадщина	Кліматичні фактори
Стратегічна ціль А. Ефективна система безпеки в громаді									
Оперативна ціль А1. Убезпечення мешканців від військової агресії	+	+	0	+	+	+	+	+	+
Оперативна ціль А2. Забезпечення продовольчої безпеки (на час воєнного стану)	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Оперативна ціль А3. Забезпечення Інформаційної безпеки	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Оперативна ціль А4. Вдосконалення Системи громадської безпеки	+	+	0	0	0	0	0	+	0
Стратегічна ціль Б. Підвищення ефективності використання наявного економічного потенціалу									
Оперативна ціль Б1. Формування сприятливого інвестиційного клімату	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Оперативна ціль Б2. Підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу та переробної галузі	+	+	+	+	+	0	0	0	0
Оперативна ціль Б3. Створення ефективної системи підтримки малого і середнього бізнесу	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Оперативна ціль Б4. Сприяння використанню культурного потенціалу та розвиток туризму	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Стратегічна ціль В. Створення комфортного життєвого простору									
Оперативна ціль В1. Забезпечення мешканців якісними послугами та створення безбар'єрного середовища	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Оперативна ціль В2. Створення ефективного освітнього та культурного середовища рівних можливостей	+	+	0	0	0	0	0	+	+

Оперативна ціль В3. Створення та підтримка якісних публічних зон	+	+	0	0	0	0	0	+	0
Оперативна ціль В4. Пропаганда здорового способу життя, розвиток фізичної культури та спорту	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Стратегічна ціль 4. Розвиток місцевої демократії									
Оперативна ціль Г1. Оптимізація Управління відходами	+	0	0	0	0	0	0	+	0
Оперативна ціль Г2. Впровадження комплексної системи моніторингу екологічної ситуації в громаді	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Оперативна ціль Г3. Енергоефективність та розвиток альтернативної енергетики	+	+	0	0	0	0	0	+	0
Оперативна ціль Г4. Формування екологічної свідомості населення	+	+	+	+	+	+	+	+	+

+ позитивний вплив; 0 нейтральний вплив; - негативний вплив.

Найсуттєвіший вплив на повітряне середовище, водні ресурси, кліматичні умови та ґрунти спричиняє життєдіяльність людей і функціонування підприємств, у т.ч. викиди від автотранспорту. Викиди, пов'язані із експлуатацією автотранспорту, негативно впливатимуть на зниження якості атмосферного повітря та ґрунтів, особливо поблизу місцевих автомобільних шляхів.

Автомобільний транспорт, який проїжджає громадою, окрім викидів забруднюючих речовин в атмосферу, спричиняє також акустичне забруднення, яке є одним з чинників розвитку серцево-судинних захворювань. Особливо уражені шумовим забрудненням населені пункти недостатньо захищеної шумоізолюючими засобами – зеленими насадженнями чи шумозахисними екранами. Для запобігання потрапляння в ґрунт і в поверхневі води стічних вод домогосподарств та підприємств заплановано реконструкцію СПБО та системи водовідведення. Негативний вплив на ґрунти відбувається при підготовці території для будівництва будівель та споруд. Він обумовлений виїмкою ґрунту при влаштуванні підземних конструкцій будівель, автошляхових покриттів, прокладання підземних мереж, відведення поверхневих стічних вод. Вплив на ґрунти від утворених в процесі планованої діяльності відходів зменшиться, оскільки передбачається удосконалення роботи з управління побутовими відходами. Біорізноманіття зазнає змін у бік збільшення його різноманітності. Озеленення території населених пунктів Новоодеської міської громади відбуватиметься комплексно відповідно до комплексно-просторового планування. Водночас серед завдань Стратегії проведення екологічних акцій очищення берегів річок, ставків, території лісосмуг за участю населення; інформування населення про заплановані заходи з очищення території та мотивування їх взяти участь у заходах; облаштування зелених зон та інфраструктури відпочинку; насадження скверів, парків тощо.

В процесі реалізації Стратегії характеристики стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я у короткостроковому періоді не зміняться. Проте в середньо- і довгостроковій перспективі після реалізації заходів Стратегії передбачається підвищення доступності до питної води, забезпечення зростання кількості

абонентів водопостачання; підвищення енергоефективності комунальних установ та використання переваг альтернативної (сонячної) енергетики, покращення управління ТПВ, створення умов для інтеграції маломобільних груп населення та підвищення доступності та якості медичних послуг та низка інших.

Відтак реалізація Стратегії не супроводжуватиметься негативним впливом на навколишнє природне середовище. Натомість, реалізація більшості оперативних цілей Стратегії має сприяти позитивному впливу на навколишнє середовище у Новоодеській міській територіальній громаді.

У випадку, якщо Стратегію розвитку Новоодеської територіальної громади на період до 2027 року та План заходів з її реалізації на той же період не буде реалізовано, рівень ризику погіршення екологічної ситуації у громаді та негативного впливу на здоров'я мешканців та мешканок громади ймовірно зросте. Заходами Стратегії передбачено, усунення проблем, яке дозволило б знизити ймовірність настання таких ризиків, зокрема:

- зміна екологічної культури мешканців та мешканок громади в т.ч. і у відношенні до спалювання ними органічних відходів сільського господарства;
- зменшення забруднення ґрунтів, ґрунтових вод, атмосферного повітря через збільшення рівня охоплення населення централізованою системою вивезення побутових відходів та відповідного зменшення утворення несанкціонованих сміттєзвалищ;
- покращення якості та диверсифікації умов надання послуг із охорони здоров'я на первинному рівні та створення умов для поширення масового спорту;
- Зменшення рівня амортизації об'єктів житлово-комунальної інфраструктури громади, що призводить до додаткового забруднення довкілля;
- забезпечення централізованого водопостачання та особливо, водовідведення сприятиме покращенню здоров'я мешканців,
- Збільшення енергоефективності будівель в громаді, в т.ч. закладів освіти, культури, охорони здоров'я, що сприятиме зменшенню викидів CO₂;
- проведення заходів з нівелювання високого рівня забруднення атмосферного повітря внаслідок стану місцевих автошляхів, що спричиняє підвищене епізодичне забруднення приземних смуг атмосферного повітря продуктами згоряння палива.

IV. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Аналіз трендів стану довкілля

До основних потенційних негативних наслідків зміни клімату, що можуть проявлятися у громадах Миколаївській області, належать більшість з таких, що є характерними для України. Негативні наслідки в першу чергу стосуватимуться сільського господарства за рахунок збільшення посух, зменшення рівня опадів влітку, більш різких пікових температур (від'ємної взимку і плюсової влітку), що негативно позначатиметься на кількостях врожаю, вимагатиме значних інвестицій у заходи з адаптації до змін клімату (наприклад, в технології зрошування, тощо).

В цілому, можуть спостерігатись значні зміни сезонних явищ, наприклад ранній початок цвітіння рослин, а потім різкі похолодання. Що негативно впливатиме як на господарські культури, так і на всі екосистеми в цілому. Посухи та спека, зменшення кількості опадів влітку також сприятимуть збільшенню частоти лісових пожеж та опустелюванню. Загроз для біологічного різноманіття через зміни клімату проявлятимуться у вигляді зменшення кількості корисних видів, зміни складу лісу та фауни, деградації ґрунтів та зміну видового складу ґрунтової флори і фауни.

Разом з цим Новоодеська міська територіальна може також постраждати з високою ймовірністю внаслідок підняття рівня Чорного і Азовського морів, що викликає проблему підтоплення територій. Окремо слабо вивчена ситуація з будівництвом водопроводу для м. Миколаєва з забором води з р. Південний Буг, що може призвести також до проблеми забезпечення водними ресурсами, в тому числі питною водою. Екологічні проблеми Новоодеської громад:

1. Великі обсяги накопичення (сільськогосподарських та твердих побутових відходів)

На території Новоодеської громади відсутні підприємства нафтохімічної та вугільної промисловості, тому і громада і область в цілому не увійшла до переліку регіонів з високим забрудненням атмосфери. Харчова промисловість провідна галузі економіки громади, яка представлена підприємствами ТОВ «Миколаїврибпром», ТОВ СП «НІБУЛОН», ТОВ «Новоодеський елеватор», ПП «Думітраш», ФГ «Зоря Н», підприємствами торгівлі будматеріалами, сільським господарством підприємствами харчової промисловості.

Переважає більшість відходів, що утворюються на підприємствах харчової промисловості відносяться до IV класу небезпеки. Частина відходів, таких як злаки хлібні некондиційні, дробина пивна, залишки овочів та фруктів, відходи від переробки молока, м'яси, жому та інші передаються підприємствами різним споживачам на корм тваринам, або розміщуються на полях, як добрива.

Також, на підприємствах харчової промисловості утворюються відходи тари і пакувальних матеріалів, які передаються спеціалізованим підприємствам. Власних потужностей з їх переробки підприємства громада не має.

2. Відсутність переробки твердих побутових відходів

В населених пунктах громади відсутні технології сміттепереробки та сміттесортування,

що також впливає на можливість скорочення обсягів вивезення ТПВ на сміттєзвалища.

3. Недостатній об'єм забезпечення мешканців централізованим постачанням питної та високий рівень використання підземних водних запасів.

Постачання питної води здійснюється з джерел підземні води, однак системами централізованого водопостачання охоплена тільки частина користувачів адміністративного центру. Рівень освоєння підземних вод на території громади один з найвищих загалом по Миколаївській області.

4. Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами підприємств та об'єктів ЖКГ

Низька потужність та/аб відсутність систем очистки стічних вод та водовідведення в населених пунктах громади з житлового сектору, багатоквартирних будинків, підприємств. Системами водовідведення забезпечена тільки частина мешканців та бізнес-структур центру громади.

5. Низький рівень екологічної культури у представників бізнесу та населення

6. Високий рівень забруднення річки громади

Основними факторами, що погіршують стан малих річок, є:

- скид у малі річки забруднених зворотних вод через відсутність або неефективну роботу очисних споруд;
- змив забруднюючих речовин з урбанізованих територій безпосередньо у малі річки;
- порушення режиму господарської діяльності у межах прибережних захисних смуг і водоохоронних зон.

Екологічні проблеми Новоодеської громади доцільно розглянути ще в розрізі компонентів довкілля: атмосферне повітря, вода, ґрунт, біорізноманіття, кліматичні фактори, ландшафт.

Забруднення атмосферного повітря у громаді має як ареальне, так і лінійне походження. Ареальний не займає великої частки джерел забруднення повітря і, радше, пов'язаний із близькістю до промислового центру м. Миколаїв, де розташовано ряд промислових об'єктів. Лінійний вид забруднення пов'язаний із проходженням через територію громади важливого автошляху траса національного значення Н24 Благовіщенське - Миколаїв через Вознесенськ.

На території громади існує дорожня мережа, яка включає в себе дороги місцевого, районного, обласного і державного значення.

Протяжність доріг з асфальтним покриттям загального користування державного значення 60 кілометрів, протяжність доріг з асфальтним покриттям загального користування місцевого значення 45 кілометрів

Дорожня мережа складається з доріг з твердим, гравійним та ґрунтовим покриттям. Стан доріг, особливо з твердим покриттям, в поганому стані і потребує капітального ремонту. Гравійні дороги в задовільному стані, але потребують поточного ремонту.

Це спричиняє підвищене епізодичне забруднення приземних смуг атмосферного повітря продуктами згорання палива (оксидом вуглецю та окислами азоту), можливе до 5-10 м від ліній руху автотранспорту шляхами.

Стан атмосферного повітря погіршується через бойові дії у прямий та непрямий способи.

Основними проблемами забруднення вод у громаді є скид неочищених стічних вод у навколишнє середовище від домогосподарств та каналізаційних очисних споруд населених пунктах громади, що має негативний вплив на поточний стан підземних вод.

Серед інших причин погіршення стану води на території громади є, зокрема, зберігання побутових відходів на присадибних ділянках, скиди неочищених стоків домогосподарствами, неефективні водопроникні дворові каналізаційні системи, недотримання режиму використання прибережних захисних смуг, засмічення водойм побутовими відходами.

Одним із важливих чинників антропогенного впливу на річки і водойми є розорювання їх прибережних захисних смуг та надходження до них неочищеного поверхневого стоку з територій населених пунктів сільськогосподарських земель, що призводить до замулювання русел каналів, забруднення поверхневих та підземних вод, порушення гідрологічного режиму та технічного стану водних об'єктів.

Забруднення ґрунтів на території громади зумовлене викидами в атмосферне повітря від підприємств і пилу з доріг та прилеглих сільгоспугідь, які, в підсумку, осідають на поверхню ґрунту. Вплив на екологічний стан громади має наявність на її території сільськогосподарських підприємств та використання гербіцидів. Окрім того, на території громади фіксуються випадки несанкціонованого вивезення сміття. Автошляхи національного значення (Н24) та місцевого значення, також є чинником забруднення ґрунтів громади. Важкі метали, які містяться у вихлопних газах автотранспорту, осідають в ґрунтах вздовж автошляхів. Інтенсивність їхнього розподілу залежить від швидкості руху автотранспорту, напрямку вітру, наявності захисних смуг тощо. Території, які знаходяться у безпосередній близькості до автошляхів містять підвищений вміст важких металів, продуктів горіння пального, такійоксиди азоту, сірки, сажа смоли. Ареал розповсюдження важких металів вздовж автошляхів може сягати відстані до 1 км.

Основними причинами, що можуть спричинити до збіднення **біорізноманіття**, є антропогенні чинники: ризик забруднення природного середовища; денатуралізація природних ландшафтів; монокультурні способи ведення сільського господарства.

Головними чинниками, що можуть впливати на чисельність рослин із «червонокнижним» статусом, є зривання їх на букети для продажу та деградація місць зростання, для лучних та болотних видів, надмірне випасання худоби, викошування, випал трави, осушення, випалювання сухої рослинності у весняний період.

Загроза збереженню територій з природоохоронним статусом пов'язана перш за все із нереалізацією заходів, передбачених програмами, конвенціями чи іншими нормативно-правовими актами різних рівнів.

Хоча на території громади території, які не зазнали антропогенного впливу займають незначну площу, варто виділити низку загроз і потенційних ризиків для функціонування системи природоохоронних територій у громаді: наростаючий антропогенний вплив, пов'язаний з виробничою, агропромисловою, транспортною та іншими сферами діяльності, що призводить до деградації природно-ландшафтних комплексів, скорочення популяцій окремих видів та стійкості екологічних систем; регіональні прояви кліматичних змін (зростання середніх та максимальних температур, ріст випаровування та випарності з діяльних поверхонь, збільшення числа випадків стихійних небезпечних метеорологічних явищ, серед яких грози, шквали, смерчі, градобій, пилові бурі та інші явища) та їх прямий чи опосередкований вплив на природні комплекси; денатуралізація природних ландшафтів, поширення інвазійних видів, розповсюдження хвороб та шкідників.

Мінімізація негативних впливів зовнішнього середовища на стан здоров'я мешканців громади вирішується реалізацією проектів Стратегії пов'язаних з функціонуванням закладів охорони здоров'я в громаді, а саме:

- ремонтом будівель закладів охорони здоров'я;
- підвищенням кваліфікації медичного персоналу та адміністративних працівників закладів охорони здоров'я;
- оновленням матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я;
- забезпеченням діагностичного та лабораторного обладнання;
- придбання автотранспорту спеціального призначення .

Окремим суттєвими фактором впливу на стан здоров'я населення громади варто розглядати використання питної води з нецентралізованих джерел водопостачання за відсутності централізованого водовідведення належного очищення стічних вод, що провокує ризики інфекційних захворювань та розвитку гіпоксії через наднормативний вміст нітратів.

Основні тенденції стану здоров'я населення та демографічної ситуації у громаді, очевидно, зберігатимуться, але можливі локальні погіршення у місцях найбільшого забруднення повітря/або питноїводи, зокрема:

- через забруднення поверхневих вод внаслідок недбалого і нераціонального поводження із стічними водами в населення можуть виникнути хвороби кишково-шлункового тракту, нирок та інші;
- через забруднення атмосферного повітря внаслідок проходження по території громади автошляхів місцевого значення можуть виникати хвороби дихальних шляхів, алергії, слезотеча, різь в очах, сухий кашель, нудота, головний біль, стискання в грудях, задишка, загальну слабкість, що є причиною розладів функцій органів дихання, атеросклерозу, хвороби серця, раку легенів;
- через зниження показників родючості та хімічного навантаження на ґрунти в населення через неякісні продукти харчування можуть виникнути хвороби кишково-шлункового тракту, нирок та інші.

SWOT-аналіз екологічної ситуації

Робочою групою з проведення CEO був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації в Новоодеській міській громаді, узагальнені результати якого наведені в таблиці.

Таблиця.35 SWOT-аналіз екологічної ситуації в Новоодеській міській громаді

Сильні сторони	Слабкі сторони
• Високий потенціал енергозбереження • Значні можливості партнерської взаємодії бізнесу та влади задля покращення стану довкілля в громаді • Застосування підприємствами громади новітніх технологій очистки викидів і скидів • Розвинута інфраструктура енерго-, газо постачання • Високий рівень кваліфікації працівників	• Неефективне використання природних ресурсів • Недостатня забезпеченість мешканців громади системами централізованого водопостачання • Відсутність стаціонарних постів екологічного контролю автотранспортних засобів • Високий рівень забруднення малих річок • Відсутність переробки твердих побутових відходів • Відсутність системи вилучення цінних і • Незадовільний стан озеленення та благоустрою (парки та сквери) • Відсутність результатів досліджень стану довкілля на здоров'я населення • Відсутність оперативного попередження населення про екологічні загрози • Відсутність належного громадського контролю за охороною довкілля • Відсутність екокультури представників громади та бізнесу • Відсутність системи моніторингу рівня, якості підземних вод, якості повітря
Можливості	Загрози
• Значний кліматичний і технологічний потенціал для впровадження сонячної енергетики • Використання альтернативних джерел енергії для теплопостачання. Поступовий перехід від вуглеводнів до «зеленої» енергетики • Впровадження енергоощадних технологій внаслідок підвищення конкурентоспроможності підприємств • Подальший розвиток екологічного управління • Можливість отримання кредитів/грантів від міжнародних фінансових установ на відновлення громади • Високий потенціал економії енергоресурсів в секторі споживачів	• Агресія РФ переходить в затяжну фазу • Політична нестабільність • Зростання алергічних захворювань та високий рівень епідеміологічних захворювань • Техногенні катастрофи • Значна залежність регіону від зовнішнього постачання енергоресурсів • Високі темпи подальшого зростання вартості життя, перш за все, вартості послуг за газ, електрику.

V. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ ГРОМАДИ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та нормативно-правової бази України документ державного планування повинен враховувати низку зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання низки заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності та цілісності природних об'єктів і комплексів;
- узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкта для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;
- забезпечення загальної доступності матеріалів детального плану території та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;
- надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;
- оцінка ступеню антропогенної зміни територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони земельних ресурсів, лісів, повітряного, водного та ґрунтового середовища. Комплексні заходи з охорони довкілля ґрунтуються на пропозиціях схем і проектів районного проектування та відповідних розділів прогнозів економічного та соціального розвитку підприємств, схем генеральних планів території.

Основні принципи екологічного захисту навколишнього середовища передбачають:

- дотримання нормативів гранично допустимих рівнів екологічного навантаження на природне середовище та санітарних нормативів;
- виділення природно-заповідних, ландшафтних, курортно-рекреаційних, історико-культурних зон з відповідним режимом їх охорони;
- збереження та раціональне використання цінних природних ресурсів;
- встановлення санітарно-захисних зон для охорони водойм, джерел водопостачання і мінеральних вод тощо.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є:

1. Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України(№562-VIII від 01.07.2015).

2. Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 р. №2354-VIII.

Охорона та покращення навколишнього природного середовища забезпечується комплексом заходів, в основу яких покладена система державних законодавчих актів та регламентація планування, забудови і благоустрою населених пунктів.

Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 року №2354-VIII регламентовано процедурні аспекти стратегічної екологічної оцінки. Так, СЕО – це процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу СЕО, складання звіту про СЕО, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Засади екологічної політики України регламентовані Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» 28.02.2019 року №2697-VIII.

Основні засади державної екологічної політики:

1) впровадження інструментів сталого (тобто виваженого) споживання природних ресурсів та виробництва;

2) вдосконалення системи кадастрів природних ресурсів, державної статистичної звітності з використання природних ресурсів та забруднення навколишнього природного середовища;

3) створення екологічно та економічно обґрунтованої системи платежів за спеціальне використання природних ресурсів, у тому числі природних ресурсів з асиміляційним потенціалом;

4) зменшення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття, зокрема шляхом вдосконалення принципів формування екологічної мережі, її розширення та невиснажливого використання, а також збереження унікальних природних ландшафтів;

5) збереження і відновлення чисельності видів природної флори та фауни, в тому числі мігруючих видів тварин, середовищ їх існування, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного та рослинного світу і типових природних рослинних угруповань, що підлягають охороні;

6) зменшення негативного впливу процесів урбанізації на навколишнє природне середовище, припинення руйнування навколишнього природного середовища у межах міст (зокрема, недопущення необґрунтованого знищення зелених насаджень у межах міст під час виконання будівельних чи інших робіт, незаконного відведення земельних ділянок, зайнятих зеленими насадженнями, під будівництво);

7) забезпечення збереження, відновлення та збалансованого використання рослинного світу України;

8) забезпечення сталого управління водними ресурсами за басейновим принципом;

9) забезпечення сталого використання та охорони земель, покращення стану вражених екосистем та сприяння досягненню нейтрального рівня деградації земель, підвищення рівня обізнаності населення, землевласників і землекористувачів щодо проблем деградації земель;

10) стимулювання впровадження систем екологічного управління на підприємствах одночасно з поліпшенням екологічних характеристик продукції, у тому числі на основі міжнародних систем сертифікації та маркування;

11) впровадження технологій електронного урядування в екологічній сфері.

У цьому згаданому законі СЕО визначено одним із основних інструментів реалізації державної екологічної політики, який дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки. Конкретні заходи щодо захисту атмосферного, водного та ґрунтового середовища вживаються відповідно до специфіки окремих джерел забруднення.

Цілі та завдання Стратегії розвитку Новоодеської територіальної громади до 2027 року кореспондуються із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначені у положеннях й вимогами, що встановлюють :

- Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р;

- Національний план управління відходами до 2030 року; Національний план заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2005 № 346;

- Концепція загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005 - 2025 роки від 22.09.2004 № 675-р;

- Енергетична стратегія України до 2035 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605;

- Водна стратегія України на період до 2050 року, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134-р;

- Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р;

- План заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-

р;

- Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та операційним планом її реалізації у 2022-2024 роках, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;

- Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням від 30.03.2016 №271-р;

- Рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20;

- Стратегія розвитку індустріальних парків на 2023-2030 роки, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2023 № 176-р;

- Стратегія формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року та операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 № 483-р);

- Схема планування території Миколаївської області-внесення змін, що затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 16.05.2019 № 29, є головним базовим документом для подальшої розробки проектно-планувальної документації на території області, визначає принципи забудови та іншого використання території області та обов'язковою для урахування установами, громадськими об'єднаннями незалежно від форм власності та відомчого підпорядкування, які здійснюють свою діяльність у сфері проектування та будівництва на території області. та іншими нормативно-правовими актами (табл. 36):

Екологічні проблеми	Цілі національної екологічної політики	Шляхи вирішення(можливі)	Врахування в Стратегії
забруднення атмосферного повітря	Покращення якості повітря	скорочення викидів у атмосферне повітря від автотранспорту та зменшення механічного та теплового забруднення атмосферного повітря; збільшення використання відновлювальних джерел енергії;	Частково враховано
Забруднення вод	Покращення якості води враховані в управлінні водними ресурсами	запобігання виснаженню та забрудненню поверхневих і підземних вод; впровадження сучасної системи водопідготовки і водовідведення; впровадження правил щодо користування системою водовідведення, включаючи і нецентралізоване	Враховано

		водовідведення: септики різного типу, вигріби для стоків, криті вуличні туалети з вигрібною ямою тощо; покращення екологічного стану річки Південний Буг; оновлення мережі зрошення; організація доочищення питної води в комунальних установах соціальної сфери; встановлення ресурсо ефективного та енергоощадного обладнання для підйому та розподілу води; проведення найширшого інформування щодо ефективних технологій через співпрацю з соціально відповідальним бізнесом, встановлення приладів обліку; зменшення скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти	
накопичення твердих побутових та промислових відходів	управління відходами та ресурсами, та повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів	ліквідація несанкціонованих звалищ; запровадження роздільного збору сміття, забезпечення контейнерами для роздільного збору металу, тари та пластикових пляшок; відкриття пунктів прийому вторсировини та полігонів твердих побутових відходів, в населених пунктах, де вони відсутні; збільшення частки відходів, що перероблюються й зменшення частки відходів, що захоронюються на полігонах; виокремлення та утилізація небезпечних відходів, що містяться у складі побутових відходів; утилізація відходів, що утворилися у процесі медичного обслуговування, переробки сировини тваринного походження, що містять небезпечні патогени; розроблення регіональних планів управління відходами та визначення структури, що виконує функції управління відходами; налагодження співробітництва між громадами в сфері екологічного управління; укладання договорів про співробітництво між громадами в сфері поводження з побутовими відходами	Враховано частково

забруднення ґрунтів	покращення якості ґрунтів та впровадження ефективної системи підвищення їх родючості	дотримання правил агрокультури, зменшення інтенсивності використання сільськогосподарських земель; проведення вишукувальних робіт перед початком будь-яких дій, пов'язаних з впливом на земельні ресурси, в результаті яких визначиться необхідність зняття родючого шару ґрунту; розроблення планів чи програм щодо цінних чи вразливих районів, зокрема, ландшафтів, які мають визнаний національний чи міжнародний охоронний статус.	Враховано частково
зменшення біологічного та ландшафтного різноманіття	збереження біорізноманіття та ландшафтів	збереження та збільшення площ земель природно-заповідного фонду та площ територій національної екологічної мережі; запобігання зменшенню рослинності, деградації лісів, пасовищ, скороченню видової різноманітності.	враховано
зменшення лісистості	відновлені площі лісів	зменшення вирубування та збільшення площі лісових насаджень;	враховано
високий ризик виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру	зменшення промислового забруднення та ризиків промислових аварій	попередження надзвичайних ситуацій	враховано
Високий рівень використання виробів із пластику	поступове обмеження використання окремих виробів з пластику у харчовій промисловості	підвищення екологічної культури управління	Враховано частково
Низький рівень екологічного управління розвитку громади	упровадження систем екологічного управління, розвитку добро вільної екологічної сертифікації, маркування продукції, екологічного аудиту	підвищення екологічної культури і управління упровадження принципів належного екологічного врядування, підтримка постійного діалогу із заінтересованими сторонами щодо підготовки та прийняття стратегічних рішень, укріплення інституційної спроможності щодо планування, моніторингу та оцінки ефективності впровадження екологічної політики; запровадження екологічного обліку для оцінки ефективності політики та управління	Враховано

Стратегію екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року, затверджену Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 року №1363-р, розроблено з метою підвищення рівня екологічної безпеки, зменшення впливів та наслідків зміни клімату в Україні. Реалізація Стратегії скерована на виконання Україною міжнародних зобов'язань в рамках Паризької кліматичної угоди щодо скорочення викидів парникових газів та адаптації до наслідків глобальної зміни клімату.

Основними екологічними загрозами для України є значний рівень забруднення атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, недосконала система державного нагляду (контролю) та моніторингу навколишнього природного середовища. Також склалася критична ситуація з утворенням, накопиченням, зберіганням, переробленням, утилізацією та захороненням відходів.

Відповідно до Стратегії екологічної безпеки найбільш вразливими до наслідків зміни клімату в Україні є такі сфери як: біорізноманіття, водні ресурси, енергетика, громадське здоров'я, лісове господарство, прибережні території, рибне господарство, сільське господарство, ґрунти тощо. Ісаменаних будескерована основна діяльність Уряду в межах реалізації документу.

Юридичні засади управління водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (від 06.06.95 №213/95-ВР) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище.

З 04.06.2017 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07.02.2017 року №1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування. Відповідно до внесених змін до ст. 49 Водного кодексу України дозвіл на спеціальне водокористування видається територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства.

Інформація про видані дозволи на спеціальне водокористування суб'єктам господарювання розміщується на сайті Державного агентства водних ресурсів України (<https://data.gov.ua/dataset/water-use-permits>).

Основними нормативно-правовими актами у сфері екології та користування водними ресурсами є:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (від 13.03.2002 р. №321, зі змінами та доповненнями).

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (від 11.09.1996 р. № 1100, зі

змiнами та доповненнями).

3. Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до водопитної, призначеної для споживання людиною» (затверджені наказом МОЗ № 400 від 12.05.2010 р.).

4. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовину водні об'єкти із зворотними водами» (від 15.12.1994р. №116).

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарно-охорони водних об'єктів» (від 18.12.1998р. № 2024, зі змінами та доповненнями).

Правове та інституційне регулювання та основні екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря регламентуються Законом України «Про охорону атмосферного повітря» від 16.10.1992 р. № 2707-XII. Правові засади у сфері управління відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» від 20.06.2022 року № 2320-IX та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й управління ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля.

Містобудівні заходи забезпечують охорону природного середовища шляхом раціонального функціонального зонування території, створення санітарно-захисних зон, визначення територій природно-заповідного фонду, забезпечення екологічного балансу природно-ландшафтних та урбанізованих територій.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, у якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм у процесі інвестиційної діяльності. Так, Законом України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. №1560-XII встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України.

Відповідно до нормативно-правової бази України, Стратегія частково відповідає низці зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- проведення природоохоронних заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля, проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

- підвищення комфортності сформованої житлової забудови за рахунок її реконструкції, відновлення і модернізації;

- вжиття заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;

- впровадження роздільного збору сміття;

- вивезення побутових відходів на полігон побутових відходів, згідно з договором;

- забезпечення загальної доступності Стратегії та самого звіту СЕО відповідно до вимог Законів України «Про доступ публічної інформації» і «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом здійснення публікації у друкованих засобах масової інформації та розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування.

Основні регіональні зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені надержавному та місцевому рівнях та пов'язані з дотриманням низки нормативних документів, зокрема:

1) Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року №695;

2) Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період 2030 року» від 30 вересня 2019 року № 722/ 2019;

3) ст. 52 Закону України «Про охорону земель», щодо Здійснення рекультивації земель, які зазнали змін у структурі рельєфу внаслідок проведення будівельних та інших робіт;

4) Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», зокрема: ландшафтне планування; збереження ландшафтів; прогнозування розвитку територій; обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням; встановлення режиму забудови територій, на яких передбачено провадження містобудівної діяльності;

5) ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» щодо здійснення якісного вертикального планування рельєфу проєктної території на ділянках спорудження будинків, доріг і майданчиків за необхідності збереження цінних зелених насаджень, розміщення виробничих та інших об'єктів тощо;

6) ДБН В.1.1-25:2009 «Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Інженерний захист територій та споруд від підтоплення та затоплення»;

7) Кодексу України про надра щодо регулювання гірничих відносин з метою забезпечення раціонального, комплексного використання надр для задоволення потреб у мінеральній сировині та інших потреб суспільного виробництва, охорони надр, гарантування при користуванні надрами безпеки людей, майна та навколишнього природного середовища, а також охорона прав і законних інтересів підприємств, установ, організацій та громадян;

8) ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів» щодо встановлення та дотримання режиму санітарно-захисної зони для промислових об'єктів; озеленення території населених пунктів загального користування, санітарно-захисних зон тощо;

9) Закону України «Про охорону земель», у тому числі ст. 35; Закону України «Про управління відходами»; ст. 88, 89 Водного кодексу України щодо встановлення, упорядкування та дотримання прибережних захисних смуг з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності та статті 70 Водного Кодексу України - організація систем централізованого відведення поверхневого стоку з урахуванням будівництва/реконструкції сучасних, ефективних очисних споруд та організованим скидом, відповідно до вимог.

Згідно зі статтею 6 Закону України «Про засади державної регіональної політики», одним із пріоритетів державної регіональної політики є «створення ефективної системи охорони навколишнього природного середовища шляхом врахування екологічної складової у стратегіях регіонального розвитку, оцінювання, вирівнювання та зниження техногенно-екологічного навантаження на довкілля у регіонах».

Метою впровадження природоохоронних заходів є забезпечення екологічно безпечного навколишнього середовища та стійкого стану екосистем області, зменшення

техногенного навантаження на поверхневі та підземні об'єкти області, шляхом зменшення обсягів скиду неочищених та недостатньо очищених стоків у водні об'єкти.

Основною метою є реалізація екологічної політики, спрямованої на стабілізацію та поліпшення стану навколишнього природного середовища на території області, забезпечення екологічно безпечного навколишнього середовища та стійкого стану екологічних систем області, вирішення першочергових регіональних екологічних проблем.

Ключові екологічні проблеми, які планується вирішити реалізацією заходів

Стратегії можуть бути вирішені шляхом:

- будівництва, реконструкції споруд для очищення стічних вод, системи роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них;
- реалізації заходів з охорони і раціонального використання водних ресурсів, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму річок, благоустрою водойм;
- впровадження технологій, спрямованих на зменшення забруднення атмосферного повітря;
- впровадження установок для знешкодження промислових відходів та одержання сировини або готової продукції з відходів виробництва;
- забезпечення екологічно безпечного збирання та знешкодження (перезатарювання, транспортування до місця знешкодження, утилізація, переробка чи видалення) непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин, у тому числі пестицидів;
- реалізації заходів із розвитку та розширення територій природно-заповідного фонду;
- проведення заходів із встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду в натурі;
- проведення заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- здійснення заходів, пов'язаних із відтворенням та охороною природних ресурсів;
- організації та здійснення заходів з екологічної освіти, проведення науково-практичних конференцій і семінарів та інших заходів щодо пропаганди екологічних знань, видання поліграфічної продукції з екологічної тематики;
- завершення розроблення Регіонального плану управління відходами у Миколаївській області до 2030 року;
- створення інфраструктури для системи сучасного моніторингу на рівні області.

Основними завданнями є:

- зменшення обсягів скидання неочищених та недостатньо очищених стоків у водні об'єкти;
- зменшення рівня забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств;
- забезпечення екологічно безпечного збирання та знешкодження непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин, у тому числі пестицидів, впровадження установок для знешкодження промислових відходів;
- розвиток природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття;
- еколого-просвітницька діяльність;

- здійснення заходів з озеленення населених пунктів;
- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та сприятливого стану річок.

Не вирішеність питання з утилізацією побутових відходів – одна із найбільших проблем, які характерні для Новоодеської міської громади, позаяк, відходи залишаються одним із найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля, оскільки вони призводять до забруднення підземних та поверхневих вод, атмосферного повітря, земельних ресурсів.

Важливим чинником, являється завдання програми стосовно розширення мережі об'єктів ПЗФ та біорізноманіття, що вкрай важливо для території Новоодеської міської громади – з огляду на значне антропогенне навантаження на ландшафти та відсутність об'єктів ПЗФ на території громади.

Основними загрозами для біологічного та ландшафтного різноманіття є денатуралізація природних ландшафтів, антропогенна діяльність, поширення інвазійних видів, розповсюдження хворіб та шкідників. Між тим збереження біологічного та ландшафтного різноманіття – обов'язкова умова сталого (збалансованого) розвитку – як регіонального, так і місцевого.

На вирішення цих проблем передбачено низку ключових завдань, а саме:

- зменшення обсягів скидання неочищених та недостатньо очищених стоків у водні об'єкти;
- забезпечення екологічно безпечного збирання та знешкодження відходів, у тому числі не придатних до використання пестицидів;
- зменшення рівня забруднення атмосферного повітря;
- підвищення рівня екологічної освіти населення;
- розвиток природно-заповідного фонду, збереження біологічного та ландшафтного біорізноманіття;
- здійснення заходів з озеленення населених пунктів;
- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та сприятливого стану річок.

Враховуючи результати аналізу, можна зробити висновок, що Стратегія розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року та План реалізації на той самий період відповідають встановленим на національному та на регіональному рівнях цілям екологічної політики та частково враховують їх. Стратегічні та оперативні цілі Стратегії та Плану заходів з реалізації на період до 2027 року потребують конкретизації.

VI. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, В ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ В РЕЗУЛЬТАТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Відповідно до Методичних рекомендацій зі здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 року № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори і фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, безпеки життєдіяльності населення та взаємодії цих факторів. Вторинні наслідки – це вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття. Кумулятивні наслідки – це нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Синергічні наслідки – це сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компонента.

На території Новоодеської міської громади за умови дотримання та виконання захисних і охоронних заходів, що відповідають чинним нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжується негативними екологічними наслідками та понад нормативними викидами в атмосферне повітря, воду та ґрунти забруднюючих речовин, не очікується.

Антропогенним чинниками змін в громаді залишається високий рівень розвитку сільськогосподарських підприємств, що призводить до значного забруднення довкілля.

Значним антропогенним чинником є також велика кількість накопичених промислових та побутових відходів, а також відсутність системи вивезення та утилізації ТПВ.

На екологічну ситуацію може вплинути демографічний чинник. Оскільки

чисельність населення в громаді зменшується, а мешканці старішають, може відбутися суттєве зменшення чисельності наявних працівників, особливо молодих. Тому дуже важливою є Стратегічна ціль Б, та, зокрема, завдання *«Розробка та затвердження Програми підтримки підприємництва»* в т.ч. стимулювання жіночого та молодіжного підприємництва, реалізація якої має призвести до зростання рівня економічної стабільності та екологічної культури жителів громади.

Зміна клімату і мікроклімату в результаті реалізації Стратегії не очікується, оскільки відсутні причини, які спричиняють їх зміни, а стратегічні цілі направлені на покращення екологічної ситуації.

Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, також відсутні. Відтак настання синергічних наслідків також не очікується. Оцінка ймовірного впливу Стратегії на складові довкілля відповідно до контрольного переліку питань, наведеного в таблиці 37.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Атмосферне повітря				
1.Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	+
2.Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		
3.Погіршення якості атмосферного повітря?			+	+
4.Появу джерел неприємних запахів?			+	
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні Зміни клімату?			+	
Водні ресурси				
6.Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			+	
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість,але не обмежуючись ними)?			+	
8.Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			+	
9.Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
10.Збільшення навантаження на каналізаційні Системи та погіршення якості очистки стічних вод?		+		
11.Появу загроз для людейі матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	+
12.Зміни на прямі вішвидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого Водного об'єкту?			+	
13.Порушення гідрологічного та гідрохімічного Режиму малих річок регіону?			+	
14.Зміни напряму або швидкості потоків Підземних вод			+	
15.Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			+	+
16. Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	

Відходи				
17.Збільшення кількості утворюваних побутових відходів?			+	+
18. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів, щоне відносяться до небезпечних			+	
19.Збільшення кількості небезпечних відходів?			+	
20.Спорудження еколого-небезпечних об'єктів Управління відходами?			+	+
21.Утворенняабо накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси				
22.Порушення, переміщення, ущільнення Ґрунтового шару?		+		
23.Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
24.Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
25. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літо генної основи або зміни геологічної структури?			+	
26.Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?		+		+
27.Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад?			+	
Клімат				
28.Збільшення обсягу викидів парникових газів?			+	+
Біорізноманіття				
29.Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду та Смарагдової мережі (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території)?			+	+
30.Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
31.Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			+	+
32.Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Рекреаційні зони та культурна спадщина				
33.Будь-який вплив на кількість і якість на явних Рекреаційних можливостей?			+	+
34.Будь-який вплив на явні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	+

35. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			+	+
Населення та інфраструктура				
36.Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			+	+
37.Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потребу житлі?			+	+
38.Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	
39.Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?				+
40.Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?		+		
41.Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	+
Екологічне управління та моніторинг				
42.Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	+
43.Погіршення екологічного моніторингу?			+	
44.Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	+
45. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	+
Інше				
46.Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			+	
47.Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	
48.Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			+	
49.Суттєве порушення якості природного середовища?			+	
50. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			+	
51.Такі впливи надовкілляабо здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності здатні викликати значний негативний екологічний ефект,що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	

Керуючись сформульованим стратегічним баченням розвитку Новоодеської міської територіальної громади, стратегічними та операційними цілями, та на основі оцінок, представлених в таблиці, можна зробити наступні висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії.

Вплив на атмосферне повітря.

В результаті реалізації Стратегії не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. Можливе, навіть, зменшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел і покращення якості атмосферного повітря внаслідок розвитку електротранспорту та створення енергоефективної інфраструктури.

Стратегічна ціль Б «Розвиток економічного потенціалу громади» передбачає, підвищення ефективності використання наявного економічного потенціалу, створення сприятливих умов для розвитку бізнесу та залучення інвестицій, що сприятимуть зростанню економіки та поліпшенню добробуту громадян, покращення якості життя та економічного благополуччя мешканців громади шляхом ефективного використання наявного потенціалу та конкурентних переваг громади через просування інвестиційних переваг території, підтримку розвитку агропромислового сектору громади та підприємництва, підтримки комунальних підприємств громади, забезпечення ринку праці кваліфікованими кадрами, формування туристичної привабливості території громади.

Оперативні цілі в комплексі можуть спричинити збільшення кількості автотранспортних засобів на території громади, що в перспективі може привести до збільшення об'єму викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел.

Водночас реалізація Стратегічної цілі В «**Створення комфортного життєвого простору**» передбачають створення комфортного та доступного середовища для мешканців громади шляхом поліпшення комунальної інфраструктури та впровадження енергоефективних рішень. Ремонт дорожнього покриття на дорогах між населеними пунктами громади підвищує мобільність мешканців, що в свою чергу підвищує рівень згуртованості в громаді, впровадження енергозберігаючих технологій, формування екологічної свідомості у мешканців громади ще зі шкільного віку.

У середньостроковій перспективі це дозволить зменшити кількість шкідливих викидів в атмосферне повітря і матиме позитивний вплив на стан довкілля загалом та атмосферного повітря зокрема.

Вплив на водні ресурси. Реалізація Стратегії Новоодеської міської громади не має призвести до погіршення стану водних ресурсів, зокрема в разі реалізації завдань Стратегічних цілей **Б і В** «Модернізація систем водопостачання та водовідведення Новоодеської міської громади», Капітальний ремонт підвідного водопроводу, Створення аварійно-відновлюваної бригади ремонту та утримання водопровідно-каналізаційних мереж в Новоодеській міській громаді та інші передбачають розвиток системи водопостачання та водовідведення в населених пунктах громади, встановлення ресурсоефективного та енергоощадного обладнання для підйому та розподілу води та організацію доочищення питної води в комунальних установах соціальної сфери, що значно покращить якість водних ресурсів. В межах виконання цих завдань

здійснюватиметься відновлення та модернізація систем водопостачання для населення, що дозволить забезпечити якісною питною водою мешканців громади.

Стратегія не передбачає започаткування підприємницької діяльності, яка спричинятиме до збільшення обсягів скидів забруднених вод у ґрунтові води. Тому реалізація Стратегії та Плану заходів не має призвести до погіршення стану водних ресурсів.

Відходи.

Громада характеризується середнім рівнем утворення й накопичення промислових і побутових відходів. Потенційна реалізація операційної цілі **Г1** «Оптимізація управління відходами» має сприяти зменшенню обсягів утворення ТПВ. Запровадження роздільного збору сміття, оновлення спецтехніки для збору та вивезення ТПВ, Впровадження системи сортування ТПВ на міському сміттєзвалищі, закриття несанкціонованих звалищ призведе до зменшення негативного впливу на довкілля. Запровадження та розробка Програми управління відходами Новоодеської міської громади 2026-2030р забезпечить підвищення ефективності системи управління відходами. В межах цього завдання необхідно запровадити систему управління побутовими відходами в старостинських округах громади, організувати систему сортування відходів в населених пунктах громади, а також активізувати діяльність з укладення договорів на вивезення сміття.

Підсилити позитивний ефект раціонального управління побутовими відходами має передбачена в Стратегії просвітницька діяльність щодо створення екологічної культури мешканців громади.

Вплив на земельні ресурси.

Внаслідок реалізації Стратегії не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як зсуви, селеві потоки, провали ґрунту та інші подібні загрози. Водночас інтенсифікація сільського виробництва може спричиняти деградацію земельних ресурсів. Перед проведенням будь-яких робіт, пов'язаних з впливом на земельні ресурси будуть проведені вишукувальні роботи, в результаті яких визначиться необхідність зняття родючого шару ґрунту (за наявності) або відсутність такої необхідності.

Оперативна ціль **Б 1.3. Розробка комплексного плану розвитку території громади** мають за мету розробку плану просторового розвитку території Новоодеської міської територіальної громади та розроблення нормативно-грошової оцінки земель громади з метою забезпечення сталого розвитку території.

Пропоновані завдання Стратегії визначають підтримку інфраструктури бізнесу та стимулювання видів економічної діяльності з високою доданою вартістю, в т.ч. у сфері сільського господарства, сприяння розвитку підприємницьких навичок в мешканців та мешканок громади. Відтак, це сприятиме збільшенню ефективності землекористування, більш ощадному та раціональному використанню сільськогосподарських угідь громади.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В Стратегії не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Не передбачається змін у кількості видів рослин або тварин, їхньої чисельності або територіальному представництві, порушень або деградації середовищ існування диких видів тварин.

Рекреаційні зони та культурна спадщина.

Операційні цілі «Забезпечення мешканців якісними послугами та створення безбар'єрного середовища», «Створення ефективного освітнього та культурного середовища рівних можливостей», «Створення та підтримка якісних публічних зон», «Пропаганда здорового способу життя, розвиток фізичної культури та спорту» передбачають популяризацію громади, як інвестиційно привабливої території. Це може спричинити зростання антропогенного навантаження території громади від зростання підприємницьких структур. Водночас серед завдань цієї цілі є розроблення «Плану просторового розвитку території Новоодеської міської територіальної громади», який передбачатиме чітку територіальну організацію громади. Відтак, це позитивно впливатиме на формування рекреаційних зон, культурної та природної спадщини громади.

Вплив на здоров'я населення.

Охорона здоров'я Стратегія не передбачає появи нових ризиків для здоров'я населення громади. Всі цілі та завдання Стратегії спрямовані на покращення умов життєдіяльності мешканців та гостей громади. Зокрема, на покращення здоров'я населення зорієнтована оперативна ціль В та завдання В 1.3. Підвищення доступності та створення ефективної системи охорони здоров'я в громаді, яка передбачає модернізацію закладів охорони здоров'я та підвищення якості надання медичних послуг.

Екологічне управління, моніторинг.

Стратегія не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю галузі екологічної безпеки, натомість передбачає підвищення енергоефективності управління місцевим господарством, покращення поводження з відходами та модернізацію системи водовідведення. Стратегія орієнтована на впровадження ефективної системи екологічного моніторингу, який також передбачає і аналіз захворюваності населення. Водночас у Стратегії закладено заходи з покращення системи управління відходами та енергомодернізації комунальних будівель (зокрема впровадження енергоефективних заходів в закладах освіти, в т.ч. з використанням альтернативних джерел енергії).

Кумулятивний вплив.

Ймовірність того, що реалізація Стратегії спричинить до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі собою будуть незначними, але в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) негативний вплив на довкілля – відсутня.

Відтак, реалізація Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року не супроводжуватиметься появою нових негативних наслідків для довкілля. Водночас реалізація усіх оперативних цілей Стратегії сприятиме покращенню екологічної ситуації в територіальній громаді.

VII. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ.

Реалізація Стратегії потребує доопрацювання дієвого Плану заходів, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, енергозбереженням та раціональним використанням природних ресурсів, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Для зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Стратегії пропонується реалізація комплексу заходів в розрізі компонентів довкілля.

Атмосферне повітря. Для зменшення впливу викиду шкідливих речовин в атмосферу, в т.ч. автомобільним транспортом, доцільно:

- Створити території зелених насаджень обабіч автошляхів;
- Стимулювати заходи з підвищення енергетичної ефективності і енергозбереження у всіх галузях (в першу чергу, комунальних закладів, закладах освіти та охорони здоров'я);
- розробляти та впроваджувати інноваційні проекти з використання альтернативних джерел енергії.

Водні ресурси. Для забезпечення екологічної безпеки водних ресурсів у громаді та запобігання потрапляння стічних вод до мого господарств та підприємств в ґрунт та ґрунтові води потрібно:

- здійснити поступову заміну зношених інженерних систем водопостачання та водовідведення на території всієї громади;
- здійснювати постійний моніторинг та контроль за дотриманням норм водоохоронних зон;
- здійснити захист джерел питного водопостачання від шкідливого впливу, формування зон санітарної охорони навколо джерел водопостачання;
- провадити регулярне очищення водних об'єктів.

Земельні ресурси. Для запобігання забрудненню ґрунтів та збільшенню їхньої родючості слід:

- провадити будівництво, реконструкцію та ремонти автомобільних доріг сполучення виключно за умови комплексного обґрунтування екологічних і соціальних переваг обраного варіанту будівництва;
- здійснити рекультивація земель сільськогосподарського призначення, які зазнали негативного екологічного впливу;
- провести інженерно-технічні, агро лісомеліораційні та ґрунто захисні заходи;
- створювати лісові захисні насадження на еродованих землях, вздовж водних об'єктів та полезахисних смуг;
- запровадити громадський контроль за станом довкілля у громаді (наприклад, через платформу електронної демократії e-dem.ua);
- запровадити заходи по попередженню підпалів та випалювання сухої рослинності;
- здійснювати ліквідацію аварійних, фаутих дерев та сухостою, крокування та обрізки дерев;
- провести закупівлю та висадку саджанців дерев і квітів, розбивки клумб,

квітників тощо в громадських місцях;

- своєчасно проводити викошування узбіч, зон зелених насаджень, парків, скверів, місць загального користування.

Управління відходами. Для запобігання забруднення території громади побутовими відходами, в т. ч. появи несанкціонованих сміттєзвалищ, необхідно:

- регулярно провадити моніторинг появи стихійних сміттєзвалищ на території громади та своєчасно їх ліквідовувати;

- встановити сміттесортувальну лінію на території громади;

- вдосконалити систему збирання та вивезення сміття (графіки вивезення) на усій території громади;

- посилити просвітницьку діяльність щодо створення екологічної культуримісцевих мешканців не лише серед дітей, але й серед осіб зрілого віку;

- створити сприятливі умови для розвитку бізнесу у сфері управління відходами;

- сприяти створенню кластерів з перероблення промислових та побутових відходів, в т. ч. через налагодження міжмуніципального співробітництва у галузі перероблення відходів.

Біорізноманіття. Для збереження рослинного і тваринного світу громади доцільно:

- розробити проекти землеустрою з організації та встановлення в натурі меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;

- підвищити кваліфікацію і розвиток професійних компетенцій представників організацій громадянського суспільства у сфері охорони довкілля;

- розробити, розширити і впровадити нові форми залучення громадськості до процесу формування і реалізації місцевої екополітики;

- залучити представників бізнесу до реалізації місцевих екологічних програм, проектів;

- здійснити спеціальні природоохоронні заходи щодо збереження біотичного і ландшафтного різноманіття на територіях та об'єктах природно заповідного фонду.

Кліматичні питання. Для зниження впливу зміни клімату на довкілля громади доцільно:

- проводити моніторинг рекреаційних навантажень на ландшафти;

- налагодити співпрацю громадських організацій, органів місцевого самоврядування з європейськими організаціями та фондами, що займаються фінансовою підтримкою регіонального розвитку та вирішенням екологічних проблем;

- сприяти зменшенню викидів парникових газів за рахунок енергозбереження, раціоналізації структури енергозбереження, зниження непродуктивних втрат енергоресурсів, впровадження нових малоресурсоємних технологій, а також збільшення площі лісів; сприяти впровадженню біоенергетичних технологій в громаді.

Здоров'я населення Для запобігання погіршенню здоров'я населення громади необхідно:

- вдосконалювати і розширювати медичні послуги, що надають заклади охорони здоров'я в громаді;

- покращити матеріально-технічну базу закладів охорони здоров'я громади;
- проводити інформаційно-оздоровчі заходи щодо популяризації активного способу життя, формування відповідального ставлення до оточуючого середовища та власного здоров'я;
- здійснити заходи для зменшення шуму (заборона робіт у районах житлової забудови в нічний час та дотримання вимог «сезону тиші»).

Необхідно врахувати рекомендації Стратегічної екологічної оцінки Стратегії для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії під час підготовки заходів з реалізації оперативних цілей Стратегії у відповідності до норм і правил охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону земель», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну мережу України» та інших.

План заходів з реалізації Стратегії розвитку громади корелює з Цілями Сталого Розвитку «Цілі сталого розвитку» (ЦСР, відомі також як Глобальні цілі) - ключові напрямки розвитку країн, що були ухвалені на Саміті ООН зі сталого розвитку. Вони замінили Цілі розвитку тисячоліття, термін яких закінчився наприкінці 2015 року. ЦСР ухвалені на період від 2015 до 2030 року і нараховують 17 Глобальних цілей, яким відповідають 169 завдань.

Офіційний документ (Резолюція) Генеральної Асамблеї ООН зветься «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» (англ. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development), прийнятий 25 вересня 2015 року та оголошує новий план дій, орієнтований на виведення світу на траєкторію сталого та життєстійкого розвитку.

На рівні стратегічного планування, проекти синхронізовано з і 17 Цілями сталого розвитку.

Цілі сталого розвитку:

- 1 Подолання бідності
- 2 Подолання голоду, розвиток сільського господарства
- 3 Міцне здоров'я і благополуччя
- 4 Якісна освіта
- 5 Гендерна рівність
- 6 Чиста вода та належні санітарні умови
- 7 Доступна та чиста енергія
- 8 Гідна праця та економічне зростання
- 9 Промисловість, інновації та інфраструктура
- 10 Скорочення нерівностей
- 11 Сталий розвиток міст і громад
- 12 Відповідальне споживання та виробництво
- 13 Пом'якшення наслідків зміни клімату
- 14 Збереження морських ресурсів
- 15 Захист та збереження екосистем суші
- 16 Мир, справедливість та сильні інститути
- 17 Партнерство заради сталого розвитку

VIII. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ.

Здійснення стратегічного вибору щодо майбутнього розвитку Новоодеської територіальної громади відбувається в зовнішньому середовищі, яке характеризується значним ступенем невизначеності, одночасною ймовірністю реалізації кількох сценаріїв розвитку, які складатимуть вагомий (іноді – визначальний) вплив на соціально-економічний розвиток як на національному/регіональному, так і на місцевому рівнях.

Сценарії розвитку Новоодеської територіальної громади: інерційний та альтернативні (нульовий і песимістичний)

«Нульовий» стан Новоодеської міської територіальної громади

Новоодеська громада, розташована в Миколаївській області, не опинилася в зоні серйозних ризиків через близькість до лінії фронту та значні наслідки військових дій. Але реальні загрози відновлення залишаються визначальними для сценарію розвитку.

Опис сценарію

1. Демографічна ситуація:

Відтік населення, особливо молоді та кваліфікованих фахівців, продовжується через невизначеність безпекової ситуації. Народжуваність залишається низькою, а кількість людей похилого віку та осіб з інвалідністю зростає, створюючи додаткове навантаження на бюджет громади. Переселенці з інших регіонів обмежено інтегруються через відсутність умов для довгострокового проживання.

2. Економіка та інфраструктура:

Згадана вище невизначеність гальмує розвиток економіки громади, відлякує інвесторів як вітчизняних так і закордонних. Сільське господарство зазнає втрат через руйнування зрошувальної системи та відсутність коштів на відновлення. Значне зношення транспортної інфраструктури й житлового фонду не дозволяють відновити логістичний хаб або залучити нові бізнеси.

3. Соціально-гуманітарна сфера:

Сфера охорони здоров'я залишається недофінансованою, а медичні заклади не можуть повністю забезпечити потреби громади. Освітні заклади працюють на мінімальному рівні через відсутність кадрів та необхідності оптимізації.

4. Політичні та фінансові виклики:

Зменшення державних субвенцій та не ефективність розподілу міжнародної допомоги обмежують можливості фінансування ключових проєктів.

5. Екологічні загрози:

Руйнування природних зон і забруднення території впливають на екологічний стан громади. Тривале руйнування зрошувальних систем призводить до втрати родючості ґрунтів і загибелі сільськогосподарських підприємств.

Наслідки: За відсутності суттєвої підтримки з боку держави, міжнародних донорів та інвесторів, громада ризикує опинитися в стані затяжної соціально-економічної кризи. Демографічний спад, відтік робочої сили, недоступність базових послуг та зношена

інфраструктура можуть перетворити її на депресивну територію. Втрата конкурентоспроможності й інтеграції в регіональні ініціативи посилює соціальну напругу та негативно впливає на якість життя мешканців. Цей сценарій підкреслює важливість оперативних дій для подолання загроз і максимального використання наявного потенціалу навіть в умовах воєнного стану.

Інерційний сценарій розвитку Новоодеської міської територіальної громади

Новоодеська громада, залишаючись у стані, що визначається поточними соціально- економічними та безпековими умовами, ризикує зазнати стагнації через відсутність суттєвих зрушень у розв'язанні ключових проблем. Збереження балансу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу без активного втручання збоку місцевої влади та держави формує ситуацію, в якій громада рухається за інерцією, залишаючись у межах існуючого статусу-кво.

Опис сценарію

1. Демографічна ситуація:

Через тривалу невизначеність у питанні безпеки та стабільності мешканці не повертаються до громади після вимушеного переселення. Народжуваність продовжує падати, а міграція молоді у великі міста посилюється. Потужним «магнітом» для міграції населення є близькість обласного центру (відстань Миколаїв – Нова Одеса всього 40 км) та досить розвинена транспортна логістика на даній ділянці. Частка літнього населення збільшується, створюючи додатковий тиск на соціальні послуги.

2. Економіка та інфраструктура:

Економічна активність залишається на низькому рівні. Сільськогосподарські підприємства не відновлюють своїх потужностей через дефіцит фінансування та зношеність зрошувальної системи. Відсутність інвестицій у логістичний хаб і підприємництво через ризики та близькість до лінії фронту гальмує створення робочих місць. Інфраструктура продовжує деградувати: дороги не відновлюються, транспортне сполучення між населеними пунктами залишається ненадійним.

3. Соціально-гуманітарна сфера:

Освітні та медичні послуги функціонують на мінімальному рівні. Брак кваліфікованих кадрів та недофінансування перешкоджають якісному обслуговуванню мешканців. Молодіжна активність зменшується через відсутність програм підтримки та культурних ініціатив, що посилює суспільну пасивність.

4. Політичні та фінансові виклики:

Відсутність чіткої стратегії комунікації влади з мешканцями створює атмосферу недовіри та байдужості. Люди не бачать перспектив для розвитку громади та своїх сімей. Обмеження субвенцій із державного бюджету, а також неефективне використання наявних ресурсів не дозволяють проводити значущі відновлювальні заходи.

5. Екологічні загрози:

Руйнування природних зон залишаються невирішеними проблемами. Це обмежує розвиток сільського господарства та впливає на екологічний стан громади. Тривала деградація зрошувальних систем і кліматичні зміни призводять до зниження врожайності, що поглиблює залежність громади від зовнішньої допомоги.

Наслідки: Збереження інерційного руху громади в умовах незмінних зовнішніх і внутрішніх обставин призводить до закріплення її статусу як депресивної території. Економічний потенціал не реалізується через відсутність інвестицій, а демографічні та соціальні втрати посилюють структурні проблеми. Не вирішені питання безпеки та нестачі фінансування обмежують розвиток, знижуючи конкурентоспроможність громади.

Водночас відсутність ініціатив із боку місцевої влади погіршує суспільні настрої, а пасивність мешканців стає системною проблемою. У довгостроковій перспективі така ситуація може призвести до подальшого знелюднення громади та поступової втрати її життєздатності як соціально-економічної системи.

Оптимістичний сценарій розвитку Новоодеської міської громади

Новоодеська громада, отримавши суттєву підтримку з боку держави, міжнародних партнерів і місцевих мешканців, трансформується у вірцеву територіальну громаду півдня України. Використовуючи наявні сильні сторони та реалізуючи потенціал, громада створює передумови для стійкого економічного, соціального й інфраструктурного розвитку.

Опис сценарію

1. Демографічна ситуація:

Завдяки створенню нових робочих місць, забезпеченню безпеки та поліпшенню умов проживання більшість переселенців повертається до громади. Молодь залишається на місці, залучаючись до перспективних проєктів. Підтримка програм для сімей і дітей сприяє зростанню народжуваності. Місцеві громади стають більш згуртованими через активну участь у культурних, освітніх і спортивних ініціативах.

2. Економіка та інфраструктура:

Відновлення зрошувальної системи й модернізація агротехнологій дозволяють громаді стати лідером у виробництві овочів та іншої сільськогосподарської продукції в Миколаївській області. Створення логістичного хабу завдяки міжнародним інвестиціям забезпечує зв'язок з портами Миколаєва, відкриває нові ринки для місцевих виробників і створює сотні робочих місць. Завдяки донорській підтримці громада будує сучасний завод із переробки будівельних та побутових відходів, перетворюючи проблему на економічний ресурс.

3. Соціально-гуманітарна сфера:

Модернізація освітньої системи включає створення сучасних шкіл і молодіжних центрів, де реалізуються програми навчання за інноваційними технологіями. Молодь отримує доступ до бізнес-інкубаторів та програм розвитку підприємництва. Медична галузь стає вірцевою завдяки відбудові лікарень, залученню кваліфікованих фахівців і впровадженню телемедичних послуг. Розвиток спортивної інфраструктури сприяє популяризації здорового способу життя й зміцненню громади.

4. Політичні та фінансові досягнення:

Завдяки прозорості дій органів місцевого самоврядування громада отримує високий рівень довіри з боку мешканців. Розробка чіткої комунікаційної стратегії сприяє ефективній взаємодії між владою, бізнесом і громадськістю. Залучення інвестицій від держави та міжнародних партнерів дозволяє реалізувати великі інфраструктурні проєкти, включаючи відновлення доріг, модернізацію ЖКГ та будівництво соціальних об'єктів.

5. Екологічні досягнення:

Завдяки сучасним екологічним програмам громада стає прикладом сталого розвитку. Впровадження енергоефективних технологій та розвиток альтернативної енергетики забезпечують громаду відновлюваними джерелами енергії, зменшуючи її залежність від зовнішніх ресурсів.

Наслідки: Новоодеська громада перетворюється на економічно розвинений центр, що поєднує сільськогосподарське виробництво, логістичну інфраструктуру та інноваційні технології. Рівень життя мешканців значно підвищується завдяки розвитку соціальної сфери, створенню нових робочих місць та зменшенню екологічних ризиків. Громада стає привабливою не лише для своїх мешканців, але й для інвесторів, туристів і нових жителів, що забезпечує їй стійке зростання навіть у складних загальнонаціональних умовах. Місцева влада демонструє високий рівень управління, який стає взірцем для інших громад України.

ІХ. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВООДЕСЬКОЇ ГРОМАДИ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Екологічний та соціальний моніторинг для проєкту документу державного планування здійснюється з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час реалізації проєктних рішень та втілення всіх заходів щодо мінімізації впливу та наслідків на навколишнє середовище.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Екологічний та соціальний моніторинг передбачає можливі екологічні загрози та/або виявляє їх впливи, що не були передбачені раніше. Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

- 1) вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
- 2) встановлення ключових параметрів моніторингу;
- 3) візуальний огляд;
- 4) регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
- 5) аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище;
- 6) регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності;
- 7) розміщення не рідше рази на рік інформації про результати моніторингу на сайті замовника.

Реалізація проєктних рішень проєкту документу державного планування – Стратегія передбачає формування до виконання відповідного плану моніторингу на етапі реалізації проєктних рішень таких об'єктів моніторингу як: повітря, ґрунт, відходи, шум, рослинний та тваринний світ, соціальне середовище. Передбачити виконання зовнішнього моніторингу об'єкту силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України), міської ради та місцевих громадських об'єднань та інших.

Відповідно до кожного компоненту навколишнього середовища визначені заходи з моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля.

Для повітряного басейну:

- перевірка стану атмосферного повітря в межах санітарно-захисних зон виробничих підприємств.

Для водного басейну:

- перевірка ефективності роботи систем водопостачання та водовідведення на основі результатів лабораторних досліджень якості питної води за хімічними та бактеріологічними показниками.

Для ґрунтів:

- нагляд за експлуатацією існуючих систем каналізації.

Моніторинг елементів навколишнього середовища проводиться відповідно до законодавчої бази: постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.1999 № 343 «Про затвердження Порядку організації та проведення моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря»; постанови Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 № 815 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод»; постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.1993 № 661 «Про затвердження Положення про моніторинг земель»; постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.2004 № 51 «Про затвердження Положення про моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення».

Моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, непередбачених звітним про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Моніторинг проводиться згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020р. №1272.

Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 21.12.2022 №265 затверджено Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад.

Відповідно до вказаного документу моніторинг проводиться з метою відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до стратегічних, оперативних цілей та завдань, визначених у Стратегії.

Відповідно до пункту 5 Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, для забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля визначено.

Процеси реалізації, моніторингу та оцінювання є складовими єдиного стратегічного планувального циклу.

Оцінювання – визначення результатів впливу реалізації Стратегії на розвиток територіальної громади, досягнення запланованих результатів та врахування їх у наступному планувальному циклі.

Система реалізації Стратегії. Реалізація Стратегії включає розроблення та затвердження Плану заходів, формування бюджету з урахуванням цілей, визначених у Стратегії, реалізацію місцевих програм розвитку, проєктів та заходів, моніторинг досягнення цілей та їх коригування у разі необхідності. Реалізація стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами виконавчого комітету ради, бізнесом, громадським активом та мешканцями, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Процес реалізації Стратегії здійснюється на основі Плану заходів з її реалізації Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року, що затверджений рішенням сесії Новоодеської ради від 13.09.2024р. № 15.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів здійснюється зарахунок:

- Коштів бюджету міської територіальної громади;
- коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- коштів обласного (районного) бюджету;
- коштів, які надходять до бюджетів в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- інших джерел, незаборонених законодавством.

Моніторинг реалізації Стратегії.

Для відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до визначених у Стратегії стратегічних, оперативних цілей та завдань проводиться моніторинг реалізації Стратегії. Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації про стан реалізації Стратегії.

Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність внесення змін (актуалізації) Стратегії та стимулювання її реалізації.

Моніторинг впровадження Стратегії здійснюється щорічно на основі аналізу кількісних та якісних індикаторів, що демонструють рівень виконання стратегічних, оперативних цілей та завдань, зокрема шляхом порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих проміжних (станом на конкретний період) і фактичних значень показників.

Система показників (індикаторів) для моніторингу реалізації Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року подана у таблиці.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії готує Робоча група, узагальнення та формування його тексту здійснює відділ економіки та інвестиційного розвитку Новоодеської міської ради. Голова Робочої групи (міський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє його на розгляд сесії ради. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному веб-сайті Новоодеської міської ради.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 12 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265⁴, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Оцінювання результатів реалізації Стратегії проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного розвитку територіальної громади та інформації щодо сталості змін з метою прийняття в подальшому необхідних управлінських рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить:⁴ <https://mtu.gov.ua/content/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku.html>

- результати порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих цільових (станом на останній період) і фактичних значень

показників;

- досягнення запланованих цілей;
- задоволення потреб різних груп заінтересованих осіб;
- наявних незапланованих змін та впливів;
- діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих);
- ефективності механізмів реалізації Стратегії або ресурсних витрат;
- стійкості результатів Стратегії тощо.

Звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії готує Робоча група, узагальнення та формування їх тексту здійснює фінансовий відділ Новоодеської міської ради. Голова Робочої групи (міський голова) в термін не пізніше трьох місяців після закінчення періоду реалізації Стратегії представляє їх на розгляд сесії міської ради. Крім того, заключний звіт про оцінювання результатів реалізації Стратегії та оприлюднюються на офіційному веб-сайті громади.

Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Орієнтований (невичерпний) перелік показників (індикаторів) для здійснення моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, в розрізі компонентів довкілля наведено в таблиці 38

Таблиця 38.

Показники (індикатори) моніторингу наслідків виконання Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року, в тому числі для здоров'я населення

Компоненти довкілля	Індикатори	Одиниця вимірювання
Атмосферне повітря	Площа облаштованих для відпочинку та проведення дозвілля громадських просторів (парків, алей тощо);	Кв. м
	Кількість встановлених твердопаливних котлів	одиниць
	Обсяг економії енергоресурсів об'єктами Комунальної власності громади,	тис. Гкал
	Довжина відремонтованого дорожнього покриття	км
	Протяжність вуличного освітлення з енергоефективними ліхтарями	км
	Рівень задоволення мешканців громади станом доріг	% опитаних, які незадоволені станом доріг в громаді
Водні ресурси	Кількість об'єктів комунальної власності, де проведено заходи з енерго ефективності	одиниць
	Площа очищених прибережних смуг річок та водойм	га
	Протяжність відремонтованої/ модернізованої мережі водовідведення	км

	Кількість жителів,отримали доступ до якісної питної води	одиниць
Земельні ресурси	Кількість лісових захисних насаджень на еродованих землях,вздовж водних об'єктів та полежахисних смуг	одиниць
	Питома вага площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовщ) у загальній території громади	%
	Частка площі деградованих земель у загальній території громади	%
Території з природо-охоронним статусом, об'єкти Смарагдової мережі	Наявність комплексного плану просторового розвитку	+/-
Рекреаційні зони та культурна спадщина	рівень задоволеності мешканців громади та гостей впорядкованістю, чистотою рекреаційних зон	% опитаних, які незадоволені станом доріг в громаді
	Кількість облаштованих рекреаційних і відпочинкових зон, одиниць	одиниць
Відходи	Кількість домогосподарств, що уклали договори про вивезення та утилізації ТВП	одиниць
	Обсяг утворення побутових відходів на одного мешканця в рік	кг
	Відсоток мешканців громади,які компостують листя	%
	Кількість ліквідованих стихійних сміттєзвалищ	одиниць
	Рівень задоволення якістю комунальних послуг	%
	Кількість облаштованих контейнерних майданчиків	одиниць
	Кількість встановлених контейнерів для Сортування сміття	одиниць
Здоров'я населення	Кількість населення громади	осіб
	Кількість оновленого/придбаного обладнання для закладів охорони здоров'я у громаді	одиниць
	Рівень захворюваності по основним нормативним показникам	%
	Кількість модернізованих та створених просторів для занять фізичної культурою та спортом в громаді.	одиниць
Екологічне управління	Кількість проєктів реалізованих громадськими організаціями громади, в тому числі молоддю, внутрішньо переміщеними особами, ветеранами та членами їх сімей	одиниць
	Кількість проєктів міжмуніципального співробітництва впроваджених в громаді	одиниць
	Рівень екологічної культури мешканців громади	Бали від1(мін) до 5(макс)

Вплив реалізації Стратегії на зміну клімату здійснюватиметься на підставі проведення аналізу індикаторів, використання яких дає змогу орієнтовно визначити очікувані наслідки від кліматичних змін, зокрема вразливості території до теплового навантаження та стихійних гідрометеорологічних явищ, та дозволять розробити заходи по адаптації до змін клімату в Стратегії розвитку Новоодеської ТГ в наступному плановому періоді. Здійснення моніторингу впливів виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії вказує на те, що її реалізація позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, здоров'я населення, збереження об'єктів природно заповідного фонду, а також об'єктів культурної спадщини.

Водночас під час виконання документа державного планування в результаті моніторингу реалізації цілей передбачених в ньому цілей можуть бути виявлені впливи на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення. У такому разі перелік індикаторів для моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, буде доповнено відповідними індикаторами, які дозволять об'єктивно оцінити та відстежити зміни.

Методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати. Під час реалізації Стратегії будуть відстежуватись екологічні загрози для довкілля шляхом спостережень та збору наявних статистичних та звітних даних про стан довкілля, про наслідки для довкілля та здоров'я населення, скерованих на досягнення стратегічних цілей та бачення Стратегії. Отримані показники будуть проаналізовані та об'єктивно оцінені шляхом порівняння наявних значень з нормативними значеннями (встановленими нормативно-правовими актами) та/або з цільовими значеннями (визначеними у Звіті про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування).

Періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями. Відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» моніторинг наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення, оприлюднюється один раз на рік органом місцевого самоврядування на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення. Результати моніторингу замовник оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку.

Х. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.

Під час реалізації проєкту документу державного планування «Стратегія розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 роки» та Плану заходів з її реалізації можливих транскордонних наслідків не виявлено.

Територіальне розміщення Новоодеської міської територіальної громади не межує з іншими країнами, тому відсутня потреба у транскордонних консультаціях.

XI. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами I- XI цієї частини, розраховане на широку аудиторію

Основним об'єктом дослідження, що проходить процедуру СЕО є документ державного планування: Стратегії розвитку Новоодеської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів з її реалізації. («Стратегії»)

Метою стратегічної екологічної оцінки «Стратегії» є необхідність оцінювання наслідків виконання документів державного планування, сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності та охорони здоров'я населення, а також в інтегруванні екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

У звіті про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування проведено оцінку наслідків реалізації «Стратегії» на навколишнє природне середовище, у тому числі для здоров'я населення та зобов'язань у сфері охорони довкілля і заходів, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також заходів щодо моніторингу цих наслідків. На основі статистичної інформації, адміністративних даних, результатів досліджень було охарактеризовано поточний стан довкілля населеного пункту, стан довкілля та умови життєдіяльності населення на територіях, що ймовірно зазнають впливу внаслідок виконання документа державного планування. В процесі проведення стратегічної екологічної оцінки було виявлено ймовірні проблеми та наслідки для навколишнього середовища, що полягають в забрудненні атмосферного повітря, впливі на ґрундове та водне середовище внаслідок реалізації Стратегії до 2027 року. З метою охорони навколишнього природного середовища у даному звіті передбачено виконати ряд заходів щодо охорони атмосферного повітря, щодо захисту водного та ґрунтового середовищ. Запропоновано комплекс заходів, передбачених для здійснення моніторингу та покращення стану довкілля, у тому числі здоров'я населення. **Транскордонних наслідків виконання Програми та наслідків для природо-заповідних територій не очікується.**

Вплив на об'єкти природно-заповідного фонду, культурної спадщини, пам'яток культури та архітектури відсутній. Вплив на рослинний світ, на техногенне і соціальне середовище не виходитиме за рамки екологічних обмежень. Ризик активної і масштабної зміни мікрокліматичних умов буде відсутнім. Залишкові впливи на навколишнє середовище в цілому будуть перебувати в межах, що регламентуються вимогами чинного природоохоронного законодавства України.

З огляду на проведений прогнозуємий аналіз ймовірних наслідків реалізації Стратегії можна стверджувати, що в цілому її реалізація за умов дотримання екологічних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля. Поєднання зусиль, спрямованих на реалізацію стратегічних рішень з урахуванням екологічного стану довкілля, екологічних вимог, раціонального природокористування, забезпечуватиме сталий розвиток територіальної громади. Стратегія спрямована на створення умов для економічного зростання та вдосконалення механізмів управління розвитком територіальної громади на засадах ефективності, відкритості та прозорості, посилення інвестиційної та інноваційної активності, забезпечення належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури, проведення цілеспрямованої містобудівної політики, дотримання високих екологічних стандартів та, в результаті цього, підвищення конкурентоспроможності територіальної громади, доступності широкого спектра соціальних послуг, забезпечення гідних умов життя та загального підвищення добробуту населення.

ЗВЕДЕНИЙ ЗВІТ**За результатами фокус-групи****«Екологічні проблеми Новоодеської міської громади та засоби їх вирішення»****Методика, організація, аудиторія та проведення заходу.**

04 лютого 2025 року проведено фокус-групу в Новоодеській територіальній громаді, який є одним із запланованої низки заходів проекту.

Під час проведення заходу застосовувались інструменти: інноваційні цифрові інструменти методу методичку ради Європи UChange- CivivLab.

Метою заходу було: **Виявлення екологічних проблем, що притаманні означеній територіальній громаді, механізмів мінімізації екологічних ризиків при вирішенні нагальних питань гармонійного розвитку ТГ**

До участі в заході запрошені:

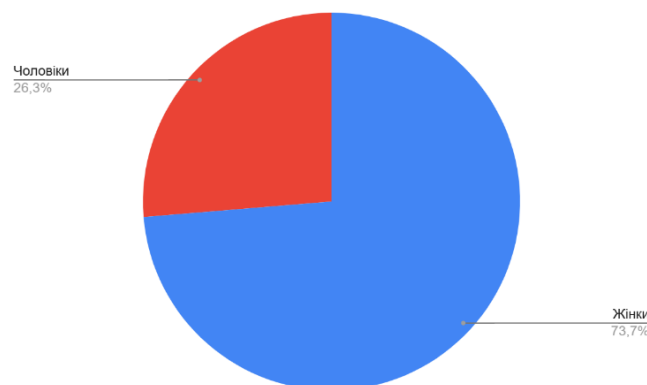
- 1) представники громадськості Новоодеської МТГ (представники інституалізованих та неформальних об'єднань громадян з адміністративного центру та старостинських округів)
- 2) посадові особи органів місцевого самоврядування, керівники та керівниці, спеціалісти(ки) відділів/управлінь/підрозділів: економіки, взаємодії із громадськістю, Центр-старостати тощо.

Фактично до фокус-групи долучилось 19 учасників (ць), з яких 5-представники(ці) органу місцевого самоврядування Новоодеської міської територіальної громади, 3-представники депутатського корпусу, 4-представники громадськості, 6-представники старостатів, 1-представник комунальної установи.

Аудиторія заходу за гендерним балансом мала такий склад:

жінки–73,7%, чоловіки–26,3%.

Інфографіка 1. Гендерний баланс: Новоодеська ТГ

ПРАКТИКУМ:

Ідентифікація екологічних проблем Новоодеської міської громади , механізмів мінімізації екологічних ризиків при вирішенні нагальних питань гармонійного розвитку громади та ідентифікація найбільш вагомих. Розроблення рекомендації для ОМС щодо формування пакету проектів НПА щодо вирішення екологічних проблем громади.

Учасники та учасниці почали роботу з цифровими матрицями методики UChange-CivivLab:

- Ідентифікували екологічні проблеми громади як «застарілі», так і ті, що виникли у воєнний час, визначили причини та суб'єктність вирішення екологічних проблем,
- визначили в «першому наближенні» проекти (ініціативи), що можуть бути найбільш дієві для вирішення екопроблем в умовах військового стану на території Новоодеської ТГ
- оцінили реалістичність реалізації проектів / ініціатив за 2 критеріями, серед яких належність до повноважень ОМС, можливість реалізації до 2027 року включно.

ЗВЕДЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАПРАЦЮВАННЯ

Які екологічні проблеми Вашої ТГ можуть бути потенційними викликами розвитку громади	Причини виникнення екологічної проблеми?
Збільшення рівня захворюваності мешканців громади через погану якість води у місті та селах громади	(Недосконалість законодавства, ОВВ, ОМС)
Виснаження та забруднення ґрунтів сільськогосподарського призначення	діяльність бізнес-структур, МСБ
Забруднення з причини відсутності налагодженої системи ТПВ, відсутності полігонів в населених пунктах громади згідно норм	(Недосконалість законодавства, ЦОВВ, ОМС)
Відсутність якісної питної води у с Дільниче та інших селах Новосафронівка, Димівка, Озерне	(Недосконалість законодавства, бездіяльність ЦОВВ, ОМС)
Відсутність даних про якість поливної води у громаді.	Управлінська проблема на рівні громади
Відсутність належної системи водовідведення у Новій Одесі	(Недосконалість законодавства, бездіяльність ЦОВВ, ОМС)

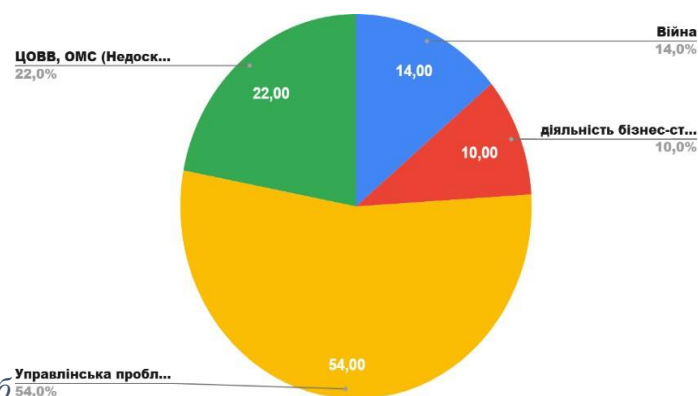
Забруднення ґрунтів гербіцидами пестицидами та добривами с/г угідь приватних користувачів	діяльність бізнес-структур, МСБ
Вирубка захисних лісосмуг	Війна
Недостатня площа зелених зон у м. Н.Одеса та селах громади.	Управлінська Проблема на рівні громади
Ліси в межах громади руйнуються від військових	Війна
Неналежний догляд і контроль за існуючими зеленими насадженнями у громаді, що призводить до зменшення їх кількості	Війна
Кашперівка: відсутність належної каналізаційної мережі	Управлінська проблема на рівні громади

Проблема збереження біорізноманіття у міській та сільських екосистемах	Управлінська проблема на рівні громади
Проблема логістики відсортованого сміття	Управлінська проблема на рівні громади
Дослідження води в громаді: результат вся вода мінералізована, води вздовж р Гнилий Єланець забруднена пестицидами полів , і потребує додаткового очищення	діяльність бізнес-структур, МСБ
Стихійні сміттєзвалища по населених пунктах і особливо в межах буферної зони Новоодеського заказника	Управлінська проблема на рівні громади
Низький рівень екологічної просвіти серед мешканців громади	Управлінська проблема на рівні громади
Знищення лісосмуг призводить до збільшення площинних ерозій	Управлінська проблема на рівні громади
Паління листя	Управлінська проблема на рівні громади
Розорювання земель не с/г призначення	діяльність бізнес-структур, МСБ
Місцеві штольні: екологічно правильна експлуатація	Управлінська проблема на рівні громади
Неефективне використання корисних копалин	Управлінська проблема на рівні громади
Незаконна добыча будівельних корисних копалин в сусідніх громадах	(Недосконалість законодавства, бездіяльність ЦОВВ, ОМС)
Відсутність комунікації з екологічною інспекцією, низька практика застосування екологічного законодавства	Управлінська проблема на рівні громади

Неможливість місцевої влади ввести екологічну інспекцію на місцевому рівні, відсутність законодавчих повноважень	(Недосконалість законодавства, бездіяльність ЦОВВ,ОМС)
Громадська пасивність у вирішенні гострих екологічних проблем	Війна
Місцеві криниці:неналежне ставлення громадськості (район Спиридонівни),незакриті криниці,нерозчищені джерела, забруднені джерела	Управлінська проблема на рівні громади
Долина річки Нірша засмічена побутовим та будівельним сміттям. Це призводить до підтоплення території та може привести до катастрофічних наслідків	Управлінська проблема на рівні громади
Нібулон на руслі балки:підтоплення підприємства, неправильне планування будівництва	(Недосконалість законодавства, ЦОВВ,ОМС)
Джерело Монах – історичне джерело,не занесено в реєстр природничих об'єктів громади, відсутня систематика існуючих джерел питної води для їх збереження і відтворення.	Управлінська проблема на рівні громади
Відсутність сортування сміття іта підприємств,що займаються офіційним сортуванням та вивозом відсортованого сміття	Управлінська проблема на рівні громади
Проблема укладання всіма жителями громади угоди зКП Правопорядок,низький процент угод щодо вивезення сміття	Управлінська проблема на рівні громади
Засміченість доріг обласного та державного значення, відсутність сміттєзбірників та контролю за їх вивезенням з боку обласних служб	ЦОВВ, ОМС (Недосконалість законодавства,бездіяльність ЦОВВ,ОМС)
Недостатнєозеленення-розвитоктуризмунеможливлється	Управлінська проблема на рівні громади
Розорення пасовищ	Управлінська проблема на рівні громади
Забруднення водойм та замулення річки,	ЦОВВ, ОМС (Недосконалість законодавства, бездіяльність ЦОВВ,
Зміна клімату: проблема пристосування до змін клімату, зменшення родючості, посушливість	Війна
Занадто велике поширення амброзії та інвазійних видів рослин, що становить загрозу для флори і фауни екосистем	Управлінська проблема на рівні громади
Михайлівка: відсутність облаштованого за екологічними стандартами полігону ТПВ, наявність стихійних сміттєзвалищ	Управлінська проблема на рівні громади

Вирубка дерев для топки взимку	Управлінська проблема на рівні громади
Собаки, викинуті біля траси стають бродячими, вивіз сміття з міста чи з траси нерегулярний	(Недосконалість законодавства, ОВВ, ОМС)
Сміттєзвалища в посадкахс. Димівки	Управлінська проблема на рівні громади
Відсутність системи збору сміття ,техніки і введеного місця для збору сміття	Управлінська проблема на рівні громади
Низька екологічна свідомість мешканців с.Троїцького. Наявність стихійних сміттєзвалищ	Управлінська проблема на рівні громади
Будівництво водогонудля Миколаєва: потенційно проблема для водо забезпечення в громаді	Війна
Лісові пожежі	Війна
Забруднення від викидів автотадороги державного значення Н-24	(Недосконалість законодавства, бездіяльність ЦОВВ, ОМС)
Відсутність громадських сучасно облаштованих туалетів в громаді	Управлінська проблема на рівні громади
Водозабезпечення в с.Троїцьке	Управлінська проблема на рівні громади
СЕС,альтернативні види, мінімальне використання зеленої енергетики в приватному секторі	діяльність бізнес-структур, МСБ, війна

Загалом екопроблеми, причини їх виникнення та суб'єктність вирішення розподілились наступним чином:

Інфографіка. Розподіл проб... лем по категоріях

Як видно 14% ідентифікованих Екопроблем учасники фокус групи віднесли до джерела виникнення «Війна», що виправдано з точки зору того, що громада з початку повномасштабного вторгнення практично не зазнала руйнацій під час масованих обстрілів та/ або активних бойових дій. Для умовно «спокійної» громади найбільш характерні «застарілі» проблеми, що є наслідком слабо ефективної управлінської політики на місцевому рівні (54%) або державному рівні (22%). Тільки 10 % озвучених проблем учасники віднесли до діяльності суб'єктів приватного права (бізнес-структур)

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 №2354.
2. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» 29.02.2019 № 2697.
3. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 №2059.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки» від 03.11.2022 № 2717.
5. Постанова Кабінету міністрів України від 02.05.2023 № 430 «Про затвердження Порядку ведення єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки».
6. Накази Міністерства екології та природних ресурсів України:
 - № 296 від 10.08.2018 року «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування»;
 - № 465 від 23.12.2018 року «Про внесення змін до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування»;
 - № 260 від 18.07.2019 року «Про внесення змін до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування»;
 - № 213 від 28.10.2020 «Про затвердження критеріїв визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».
7. Портал «Природа України» <https://geomap.land.kiev.ua/zoning-6.html>.
8. Портал «Природа України» <https://geomap.land.kiev.ua/zoning-2.html>.
9. Географічна енциклопедія України 1-3 т. — Київ.: «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1989-1993.
10. [Державний водний кадастр за розділом: "Водокористування" - Набори даних - Data.gov.ua](https://data.gov.ua)
11. Державне агентство водних ресурсів України. Портал електронних послуг. <https://e-services.davr.gov.ua/parlor/p-report-genn-advanced/preview>
12. Національна служба здоров'я України. https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/declar-stats?cf_chl_tk=z6JRHVWVkc.qeu942Y.E6Naojyxh2ANkUKATED9J3fU-1679337309-0-gaNycGzNCxA